V L ZAIKIMA

Mizoram State Library
10529

MZ

BOMBAY FANTASIES

BOMBAY INLENG

DATE LABEL

MIZORAM STATE LIBRARY

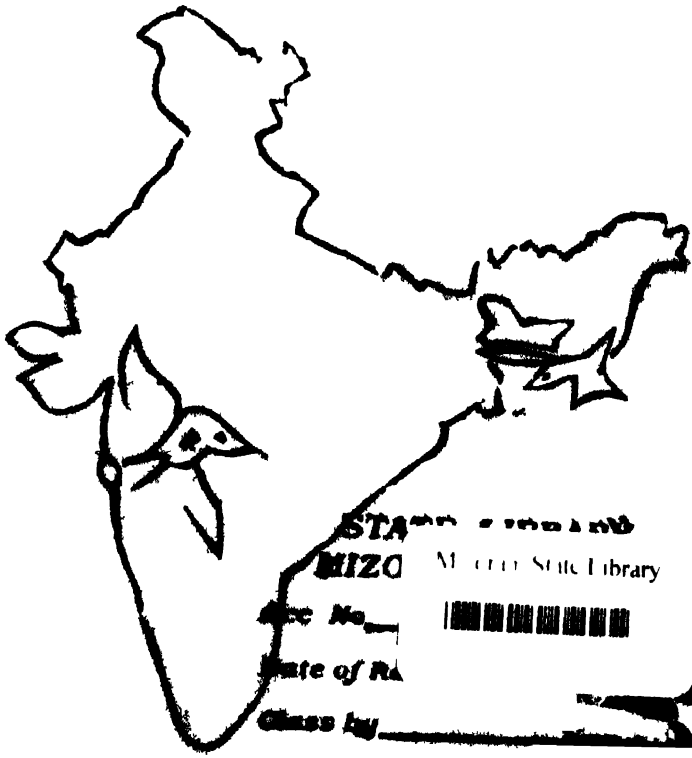
The book taken from the Library is to be returned within **7 days** A fine will be charged under the rules of the Library for each day the book is kept beyond that time

Date of Issue	Due Date	Date of Issue	Due Date

N B - Book lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced by the borrower

Dedicated to

College of Social Work,
Nirmala Niketan
38, New Marine Lines,
Bombay—400020
(Affiliated to Bombay University)

STA
MIZO
Mizoram State Library
Acc No
Date of Rel
Class by
Cata by

PUBLISHED
BY
M C LALRINTHANGA KHATLA AIZAWL

COPYRIGHTS RFSERVED BY THE AUTHOR

FIRST EDITION 1985
SECOND EDITION 1987
THIRD EDITION 1991
COPIES 1500

MIZORAM STATE LIBRARY
Acc No 10529
Acc by
Class by
Cata by
Sub.Heading by
Transcribed by
Location No

MANUFACTURED IN INDIA

PRINTED AT
[illegible] PRESS,
[illegible] HOUSE, KHATLA,
AIZAWL, [illegible], MIZORAM.

INTRODUCING 'BOMBAY FANTASIES'

This book entitled Bombay Fantasies', written in Mizo, a language spoken by the Tribals living in Mizoram in North East India is more or less excerpts from the note book of a social worker It deals briefly with the problem of begging in the metropolitan city of Bombay and then more extensively with prostitution The writer, a student of social work, met a girl of 20 from his own community in a Rescue Home run by the State Social Welfare Department He took up her case at the request of the authorities and this is the case history of that girl, Zâmvêli who took Catherine as her professional name She was born and brought up in a Christian home at Aizawl, the capital of Mizoram All her near relatives having died, she was taken to Bangalore to the home of her uncle There she was treated badly by her aunt and life became unbearable She decided to seek happiness and security on her own with a nice young man she met in a Tea-stall and eloped with him However, she found herself sold to a brothel-home on Falkland Street, Bombay After some years she was rescued by Bombay special Police squad and placed in a Rescue Home What was her future ? What was she rescued for ? Having no more relatives to go back to, should she return to her old profession on her free will ? or would society accept her ? could she find a husband who would love

her ? With the help and encouragement of the social worker this lonely and abused girl found true happiness and fulfilment

Mizoram had been politically and geographically isolated Few in India knew about the people living in it and they too knew very little about the social problems of India and her cities After independence, the Mizos came into more intimate contact with the rest of India With a view to preserve their tribal identity one political party demanded independence and launched armed insurgency Military operations against them and general development works in the country made a great many changes in their social and economic lives. Insurgency and counter operations made life in the country uncertain and a scramble for easy money became inevitable Prostitution was never a serious problem, the few cases of known whores were more of family problem Drugs and other social evils begin to invade the society. These totally unexpected and rapid developments create new problems they never faced before

This is a timely book for such community. Social acceptance of reformed prostitutes and criminals is perhaps the best remedy towards their rehabilitation. This book focuses on the problem faced by our [illegible] and sisters and they are not [illegible]

[illegible] Lalsema

ZIAKTU THUHMA

Mahni tlin lohna sawi tur hian chhuanlam siam a remchang khawp mai Ka mit that tâwk loh vangin lehkha zir a hautak em em mai a, chu ichhapah chhûngkaw lam harsatna avangin rualawt reng rengin lehkha ka zir a Shillong lama B A ki zir zawh hnuin India ram khawpuia M A zir ka chak em em mai a Mahse, **duhthusam ang kan chunga a lo thlen hian harsatna namen lo pai tlang tur a awm a lo ni**

Kum 1981 khan Bombay khawpuia Tata Institute of Social Sciences a lehkha zir turin ka inpuahchih a Ka tlai avangin admission ka tifel thei lo va Mahse, Bombay hmun ngeia hlawhchham ka nih avangin rilru dam takin Mizoram lama haw ka tum a Bombay ka chhuahsan hmain Bombay University a Master of Social Work zirna, College of Social Work a awm thu ka hria a 'Bei nge sei run dung' tih ang deuhvin College of Social Work chu ka pan chawih a, vanneih asiamin admission chu ka tifel ta mai a

Duhthusamah sam luat a lo awm hauh lo mai Ka zirna hmunah chuan mipa Hostel a awm lo va, riakmaw va ang maiin Bombay khawpui chhungah awmna hatchhamin kum khat leh thlaruk lai mai ka vakvai a, lehkha zir a hautak thin hle a ni Kum khat chhungin ka awmna vawi sawm zet ka sawn

kual a, he lehkhabua sava thlawk lai lem pawh hi a bu chhung thu nen a inrem ang bawkin keima chanchin nen a inhmeh em em a ni

In lama ka chhungte thichhawnga dam lova an awm thin bikah ka thatchhiat vang ni miah lovin lehkha zir mumal thei lovin ka khawsa a, a buaithlak thei hle a ni Ka Vai tawng thiam loh chu thu khat ni se, Sap tawng lah chu ka hnehsawh lo em em mai a sawi mai ain a buaithlâk thin Mani lo mahse buaipuiawm tawh tehlul nen, 'experience a tangkai tih chhuanlama hmangin a buai thei ang berin ât ka so zui chiam mai a, thlasik mumang ain a nep chuang lo hial âwm e

Hmel tha n puak ti lo mah ila, ka zirpuite zingah chuan ka hmel a dang bik a Bombay khawpuia mi chengte ain ka tha tihna phei zawng a ni lo va, mahse ka hmel zawng a dang deuh bik a ni **Foreigner** anga min ngaihn ka phu bak hiala ngaihsan leh dawnsawn ka hlawh chang a tam mai a Eng emaw chang chuan **tribal** ka ni tih hriain ka nihna aia hniama min dawngsawngtu an awm bawk

Kan College-ah chuan kar khata ni thum chhung class neih a ni a, ni thum office lama hna thawka chhuah a ni bawk a Kum khatnaah chuan Indian Council of Social Welfare office-ah ka thawk a, inter country adoption (ram dang atanga India mi, an fa anga neih) chungchâng hi hna tam bera ka neih a ni a Mahse, ka hna thawh dan chu changkang tia sawi tur phei zawng a ni hauh lo Kum

tawp lımah chuan ka thawlna office hian Regional Conference of the International Council on Social Welfare (Asia and Western Pacific Region) a thleng a Five Star hotel chhuanawm tak, Oberoi Towers-ı pılaı zathum leh sıwmnga laı maı buaipuıa hap-tı khat zet ka phet vel vat vat laı chuan mahnı tıwk ıh ı nuam ve hle ı ın

Kum khatnı chu mumang ıng ruaın kı hmang ral ı vanneihthlak tlkın kı tlıng ve hıam a Kum hnılına ıh chuın tlemın keımah rau ıauvah kı chang-kang ve deuh hret ı Mıhse, ruılawh ı na dawn chauh a la nı Ka thawhnı office chu ka sawn a, Divisional Social Welfare office lımah hna ka thawk tı ı **Institution** (kutdawhho chhawmdâwlna, nawh-chızuırho chhawmdâwlna, kuttualleichhamho chhawm-dawlna naupang chhawmdawl ngaı enkıwlna etc) tım tak fangın an hnı thawh dante ka zır a a bengvâr-thlâk hlein ka hrıa Kutdawhho enkawlnı (Receiving Centre for Beggars, Chembur) ah ka hun tam ber ka hmang a He hmunah hıan mı mal harsatna neı pawh sawm dâwn laı ka buaipuı ve nghe nghe a nı Kum tawp lama an Superintendent (Mı S S Trıbhuvan) thu sawı chu phû lo mah ıla, ka lawm tâwk a tlıng tak meuh a nı Ka hnathawh dân leh ka thıltıh dân atangın Kristian ka nih a rıng a mın zawt ta hıal a Tata Institute of Social Sciences-a zırlaı pathum vêl chu he office-ah hıan kum tının hna thawkın an awm thîn a, keı erawh chu College of Social Work-a zırlaı zînga thawk hmasa ber leh a thawk awmchhun ka nı a Pu Trıbhuvan-a chuan an hnêna zırlaı thawk zînga

thawk tha chungchuanga min ngaih thu sawiin kan College pawh tha a tihzia ka hriatah leh kan hotunu hriatah ngei a sawi a 'Tawngkam thain sial a man' an lo ti thin a, pawm thiam harin ka hre ta lo

Kum hnihna tâwp lamah chuan vanneihthlâk takin Father Siraj Pinto (Mizorama kum tam tak rawng-bawla awm ve tawh) leh a thianpa zarah Y M C A Hostel-ah admission ka hma ti a, ka zirna pawhin awmzia a nei ve ta deuh va Mahse, rual zawng ka khum phah hauh lo a ni Bombay khawpuia riakmaw va ang maia awmna hnawnga ka vah ka vah lain ni khat chu thlan tla phangin rilru beidawng tak main khawlaiah ka tei rak rak a Lehkhabu ngaihnawm tak mai ziak châkna rilru ka nei ta a A bu hming tûr ka ngaihtuah ta ngat ngat a, eng emaw hnuah chuan BOMBAY INLENG tiin a hming ka phuah a A Sâp hming tûr ka buaipui leh a, thla eng emaw hnuah chuan BOMBAY FANTASIES tiin a Sâp hming tûr chu ka sa ta a A bu ka ziak hmain a hming ka phuah fel diam a ni

Final exam kan zawh hnuin (May, 1983) he lehkha-bu hi ka ziak tan a Bombay hmunah result nghah pahin thla khat chhung zet chu ngawrh takin ka ziak ngat ngat a Goa chanchin ziak tel tûla ka hriat avângin Goa ram fangin ni sâwm vêl ka zin harh zawk a Kan result a lo chhuak a, ka thing ve mial a. Mizoram lama ka haw hnuin thil dang engmah mumali ngaihtuah hlei thei lo khawpin ka ziak zawm leh a. Thla ruk chhûng chuan ziak zawh mai ka

inbeisei a, mahse kum khat zet ka buaipui hnuin ka zo thei chauh a ni Eng emaw chânga beidawng taka ka awm ṭhin lai chuan "Hlawhchham pawh ni ila, ka hlawhchham dân zawng zawng ngaihtuahin ka ziak zêl ang a, ka hlawhtling tho tho vang" tiin rilru ka siam hial ṭ'hin **Tumna leh beiseina piah lamah a rah seng tur a awm thin a lo ni**

Lehkhabu eng emaw zah ziak tawh mih ila, tunah hi chuan mi dang chanchin ngawi ngawi ka ziik lo va, keima chanchin ka ziak a ni ber Eng ual ni lo mah se, keima lamah chuan hmasâwnni a tling tak meuh va, hlawhtlinna a ni bawk A bu chhung thute hi Social Woik piinciple hmanga ziak a ni a, suangtuahna leh zêldin thubâwl chungchângah hi chuan ka ngaihdân ngawr ngawr ni lovin thil kalhmiing hai lan ka tumna a ni ber Chuvangin, a tak leh a lem, a lem leh a tak, namên lova nasaa chawhpawlh a ni Kan pi leh kan pute chuan, "Chawhpawlh tâwk thiam tûrin zii sân a ngii lo" an ti ṭhin a Mahse, kan tân zawng chawhpawlh tâwk thiam tûrin zir san a ngai tak meuh a lo ni

He lehkhabua mihring hming hi phuahchawp liau liau a ni a **Mahse, Sâp** chanchinbua mi hi chu a nih ang taka lâk chhâwn a ni thung A bu chhûng thu hi keima experience aṭang leh lehkhabu tam tak ka râwn aṭanga buatsaih a ni a, hmun leh thil tam berte hi chu a tak tak a ni Kum hnihnaa office lama hna bîk ka la thawh hmaa ka progiamme pakhat chauh, a hnuaia mi hi târ chhuah ni se, thil kalhmang chiang zâwkin a hriat theih ka beisei

Training programme for Shri Zaikima, student of College of Social Work, Bombay-20, from 12th August, 1982 to 16th October, 1982

Date	Subject matter	Officer-in-charge imparting training
12 8 82	Introductory regarding organisational set-up and general information of the Social Welfare Department	Divisional Social Welfare Officer
13 8 82	Schemes and programmes for the Welfare of Backward Classes	Public Relations Officer
20 8 82	Feed-back discussion with the Divisional Social Welfare Officer	D S W O
21 8 82	Outline of the Prevention of Begging Act	Superintendent, Receiving Centre for Beggars, Chembur
27 8 82	Working of the Receiving Centre for Beggars	—do—
2 9 82	Administration and working of	—do—
3 9.82 & 4 9.82	various sections in the Home and Rehabilitation programmes	

9 9 82	Working of Beggars Home for Females	Superintendent, Female Beggars Home
10 9 82	Feed-back discussion with the Divisional Social Welfare Officer	D S W O
16 9 82 & 17 9 82	Administration and working of Reception Centre	Superintendent, Reception Centre, Deonar
18 9 82	Feed back discussion with the Divisional Social Welfare Officer	D S W O
23 9 82 & 24 9 82	Outline of the Suppression of Immoral Traffic Act Working of the Home and rehabilitation of the inmates	Superintendent Protective Home, Chembur
1 10 82	Role of Voluntary Agencies in the field of Social Welfare	Chief Officer, Childrens Aid Society, Matunga Road
7 10 82 & 8 10 82	Bombay Childrens Act and working of Observation Homes	Superintendent, Observation Home, Umarkhadi
14 10 82 & 15 10 82	Functions and working of Juvenile Court and Approved Institutions	To be decided by the Chief Officer, Childrens Aid Society

No · BD/282-E/Niketan/82
Bombay, Date 20th August, '82

Forwarded to all Branch Officers in this office with a request to arrange for the programme as per aforesaid schedule

Copy with complements to Shri Zaikima

Sd/
Divisional Social Welfare Officer
Bombay Division, Bombay

Pu M V Talde, Divisional Social Welfare Officer, Bombay chuan a hnuaia ka thawh laia ka thil hriat leh ka thil tawnte zalêm taka ziak min remtihsak a, a chungah ka lâwm tak meuh a ni A bu ka buatsâih chhûng hian mi eng emaw zah ka râwn a, an mi fin chhuahna azara puitlin thei chauh ka ni An chungah lâwm thu sawi ka ba nasa hle Master of Social Work zir puitling thei tûra min tanpuitu leh min duhsaktute chungah lâwm thu ka sawi duh a, College of Social Work-a ka thiante leh kan hotute hnênah he lehkhabu hmang hian lâwm thu ka sawi a A chhiartu zawng zawngin tangkai taka an chhawr ngei ka beisei

V L Zaikima,
20th May, 1985. Khatla, Aizawl, Mizoram

BOMBAY

Hollywood of India Khawvela khawpui ropui ber berte zinga pangana Arabean Sea kama thliarkai pasarîha mi cheng him isate chu sangha man mi, mawl ve tak mai an ni a An Pathian, Mumba Ai (Mumbadevi) hming an lam thiam ve loh vangin Portuguese-ho chuan Bombayin, Bombain, Bombayim an ti mai ţhin a Koli-ho Pathian hming lam sual azarah kum zabi 18-naah Bombay hming a lo pu ta a, tun thlengin Bombay, The City of Light a lo ni ta a ni

India rama khawpui lian tak tak pathum, Delhi, Calcutta leh Madras-a an ni khat bâwnghnute ei ral litre 8,00,000 a nih lain Bombay khawpuia an ni khat bawnghnute ei ral chu litre 15,00,000 lai mai a ni a Canaan ram, khawizu leh hnute tui luinna nen tehkhin lo mah ila, Bombay khawpui zawng hnute tui luanna hmun a ni ve hrim hrim mai

Bombay khawpuia kutdawh 1,00,000 vel leh nawh-chizuar 50,000 lai mai chuan eng ang takin lênlai chen hlawm maw ? Bombay khawpuia hospital 257 zeta na tuara rûm ţhinte chuan restaurant 10,850 leh hotel 383 lai maia nuam tawla khawsa ţhinte chu thîk nachâng hria pawh ni se an thiamawm ve reng reng a ni

Sociologist-hovin ahuhova mihring chenna atana him chin (safe limit) an tih chu square kilometre khata

mihring 25,000 awm hi a ni a Mahse, Bombay khawpuiah chuan square kilometre khatah mihring 1,74,000 lai mai an inêkbeng a, eng chen tak nung damin khawsa hlawm ang maw

Mihring 14,00,000 awm theihna tura an khawpui ri i hman ni mah se, tunah zawng Bombay khawpui mihring awm zât chu 82,00,000 zet an ni a, a ruh no no chhuakah an ti a ni ta ber mai Tar, kum 60 chung lam 4,00,000 lai maite chu an ruh a ram tawh a, an tha a thum tawh bawk a, an ngaihtuah-awm tak meuh a ni

Kum 2001 A D a nih meuh chuan engtin nge ni zel ang? Bombay khawpuiah mihring 1,60,00,000 vel an awm ang a Tar, kum 60 chung lam 1,000,-000 an awm dawn a ni An tai thih lawk loh phei chuan an ngaihtuahawm duh hlawm mang tak e aw

Kum 2001 ah chuan hna (job) 40,00,000 a awm thei ang a, hna chang ve lo tur 18,00,003 lai maite chu engti takin khawsa ve ta ang maw ! Tuipui kama awm ni mah se, an tui tlâkchham nasat dan tur chu ni tin gallon 3,50,00,000 a ni ang a, nipui sensa hnuaiah tuihal leh dang rovin engzah tak boral ang maw Chênna tur in an indaih loh dan tur chu in 24,00,000 a ni ang a, in leh lo nei lo an va han thahnem dawn tak em

Paris khawpuia Champs Elysees te, New York khaw-puia Broadway te, Rome khawpuia Via Veneto te, Hamburg khawpuia Reeperbahn te, Berlin khawpuia

Kan furstendam leh London khawpuia Piccadilly te chu khawvel pum hriata nawhchizawihna hmun hmingthang zawng an ni meuh mai Mahse, Bombay khawpuia Pilahouse leh Falkland nen chuan khaikhin rual an ni lo an nêp lutuk !!

Khawvela nawhchizawrhna hmun pui 'Red Light District' lian ber chu Bombay khawpuia awm a ni Bombay khawpuia Red Light District, kilometre li (4) zeta zauvah chuan nawhchizuar 50,000 (thenkhat chhut dan chuan 2,00 000) an khawsa a Bombay khawpuia an Bazara chawhmeh chi hrang thlan tur a tam tehlul nen nawhchizuar thlan tur an la tam zawk hle a ni râpthlak chuan le ! Mahse, Bombay khawpuia nawhchizuar Catherine Zamveli chinchin erawh chu mittui nen an sawi thin

SHOOTING

A lâm a, a sawt ah ah a A mal a chum bat a, a fêng chhîng hle A sam a thlah hniang a, a tle ser mai a Kan thlir dûn reng a, kan bul vêlah pawh mi tam takin an thlîr ve bawk a

"Sawtia lehlam hawi zâwnga a lâm lai saw dim têin va zui ila A hriat hauh lohvin a zakah dêk thut mai ila " ka han ti a

"A khêk nasa âwm " a lo ti thuai a

"Thing bul pawma a zai lai chuan, "Keimi min pawm zâwk chu ni se " ka ti a

Ani lah pek chuan a zaka dêk thu hlîr mai kha a lo la ngaihtuah a Ka sawi zawm hma chuan, "A za âwm " tih pa'in mi rawn dêk ta thut mai a Ka za ti lutuk chu ka râk thawt a, ka kat ta dâwrh mai a Kan bula mite lah chuan mak tiin min thlîr thup mai a

Thinrim deuh mai hian ka melh a, ka zak lutuk chu ka bing mum mum a Ani pek chuan, "Chau hnêp khawpin han dêk mai ila ..." tiin min han nuih zui a A bula thu pheim thinrim zet mai hian, 'Khawiah maw?" ka ti a

"E le, khumah," a ti a

"Counsellor meuh silna chutiang te i ngaihtuah le " ka ti a.

"Ka nupui angah ka han chan lawk a nia," a ti sam êt a.

I nupui anga chutia i chan thlâkrawk " ka ti a "Ka nupui a nih hmêl loh êm a lawm," tiin chhuanlam a siam a "Chuti ni si " ka ti hman chauh va "A tak tak a ni dâwn lo tih ki hria a lawm Duhthusâm hi nuam ve tak i ni asin An pawi kan sawi si lo va, an huat thu kan siwi hek lo "tiin min chhâng dang ta dêi mai a

COUNSELLING

A hmêl en chuan nula fel tak a ni a A sam a dum hlap a, a thlah hniang a Thawmhnaw lâr a ha lo va, mahse a thawmhnaw rawng chu a nih ang angin a tak tha hle a, a fai hle bawk a ni A thu sawi a felin a fiah tha a, a dam thliam a An inkawm chian hnu chuan an chhungkaw chanchin leh sakhuanaa a inhman ve thin dânte a sawi a A chanchin a sawi rêng rêngin a insit thu mawlh chu a sawi kai leh thin Mi dang tha bika ngaihna phei chu a nei a ni lo va mahse, chhandamna chungchângah pawh engmah lo kan nihna lai hlir a sawi a A rilru hrehawm vânga intihhlum mai a tum thin thu te a sawi chuan a thu sawi chu pawmawm a tihsak a A sawi laite chuan lungchhe tak mai in a thinlung chhung lam a rum niin a hriat theih a

A thu sawi lai chuan chik takin a ngaithla a A sawi awmzia te, a rilrua awm si, a sawi lan lohte hriatsak a tum bawk a A aw-ki leh a taksa che vel-te chu ngun takin a thlir a, a sawi uar lai leh a sawi ngun laite chu a awmzia hriat tumin a ngaihven a A rilru kai lai tihbuai hlauvin zawhna tlêm tlem chauh a zawt a

Pathian thua mite harsatna sut kiansak hi chu a tih ve ngai loh a ni a Chuvang chuan Pastor hnena kal mai turin a ngen a Mi tam tak a hmuh thu leh a beidawnzia sawiin a chhâng lêt ve thung a 'Kei lah engmahlo bawk' tiin huphurhawm a ti hle mai a Mak tak mai a ni a, chutia rilru chi-ai taka a awm lai

chuan thil pakhat a hre chhuak a Mi hlim ni se zawng, 'Thlarauvin min hrilh' a ti ngei ang Pathian ropuizia chuan a thinlung a buai a Ama anpuia mihring a siamzia te, mihringte zinga Pathian ze awm lo ropui em emziate chuan namen lovin a rilru a hneh a, phur tak mai chuan tanpui a tum ta a

Dawhkan chunga Baibul chu a keu va Genesis-a Pathianin mihring a siam lai chanchinte chu a chhiu khum ta a A chhiar zawh chuan a ngaihtuahna chu a hma zawng aia fiaha ziak hnan ang maiin a thinlung chhungah chuan a fiah em em mai a

"Pathian ropuizia hi a mak ti rawh Ama zia kei-mahnia a awmzia te, ama anpui meuhva min siam ziate hi a ropui tak takin ka hria nang phei chuan i ngaihtuah fo thinin ka ring a a ti a A hmaa nula chuan, " Mahse, bawhchhiatna avangin mi zawng zawng an thing lo vek a, tumah reng thing kan awm lo tiin hmun dangah a inziak a " tiin a chhâng a

Ropui tak hmu chhuaka a lo ngaih chu a bo ta duak a Sawi tur reng reng a hre lo va, an ngawi dun ta reng a Chutia an la ngawih reng lai chuan a rilru a hria ang tih hlauvin chhuanlam tur a dap a dap a. Hria se zawng min hmusit phawt ang le tum a ngaihtuah a. Zahzêl atan Baibul chu zawn nei mi âwm tak hian a keu nuap nuap a A rilruah chuan eng eng emaw a lo lang thin Mahse, thlalera mi mangangin tuihâla an rûm laia lui tui luang

STATE LIBRARY 1017 IFC

an hria a, an pan a, a hmun an thlena engmah lo a lo nih leh thin dante leh an beidawnna tizualtu mai a nih zawkziate a ngaihtuah a A dawih tawlh tawlh ta mai a

Eng vang phiangsena mi rawn pan nge ni ti te chuan a dem ru a Pathian thu a hriat loh nen mite a pui ve chu a indem bawk a Mi dang an tam nen eng vanga kei kher kher mi rawn pan nge ni tiin tu tu emaw chu a rilruin ânchhia a lawh a Mi dang buaipui e ti lo chuan amah leh amah a inbuaipui ta der mai a, zahthlâk a ti em em ta mai a

Amah beiseia lo kal, rilru hah leh manganga a hmaa tap tap a awm reng laia amah a lo inngaihtuah buai ta daih mai chu ang lo a ti a, zahthlak a ti rilru em em a A hmaa nula ai mah chuan insitna a nei lian ta a Ani chuan a insit thu huaisen takin a sawi a, ngaihsanawm a ti a Insit hle mah se a sawi chhuak ngam der lo mai a, sitawm a inti tulh tulh mai a An inhmuh hmate chu a ngaihtuah a, ngaihawm a ti a

Inthlahrung tak huan a ruk deuhvin a va en a Nula lah chu a mittui hruin lei lam bihin a lo kûn a, a tap fap fap a Ka rilu hria se engtin nge a ngaih ang aw . . tite chuan a ngaihtuah ang mai mai a Ngaihtuah fumfe nei lo chuan rei tak a buai a Tanpuitu zawka lang si a buai zawkah a tang ta der mai. Ngawi renga chhuahsan a, pawna thaw va lak a, insan ngarte chu a chak a Mahse, a ngam meuh si lo

A hmaa nula chuan "Min ṭawngṭaisak thei em ? zawi sap hian, inthlahrung tak maiin a ti a A bîng mum mum a ni ber A thusawi chu a hria a, mahse a chhang lo A lû a kûn a A hmaa nula chuan amah duhsaka thahnemngai taka Thlarau Thianghlim puihna dil tur niin a ngai mai thei Mahse, amah ṭawngṭaisak zawk tura sawm a tum zuau zuau va, a mipatnain a chelh leh hram thin Tawngṭaisak zawk sc chuan a buaini a reh duak chuan a ring a A rukin a en a, lungchhe taka a hmaa nuli ṭap a hmuh chuan a bul chu awmze nei mumal hlei lo chuan a hin tin thla inwk a A ṭawngvai ta ni berin a ngai hial a

Sawi zawm tur reng reng a hre ta lo va, a tawp ta daih mai a A hma maia Pathian lehkhabu a chhiar khum dan te, Pathian ze nei ropui tak kan nihzia thiam tak maia a sawi dante a ngaihtuah a Zahthlak a ti tulh tulh a, mualpho mai dawna inhriatna lian tak a nei ta a Chutia buai tak maia a la awm lai chuan a hma maia nula chu a inhnit hlap hlap a, a rilru âwmte chu a ngaihtuahsak ta daih mai a A naupan laia zan mutnaa a ṭawngṭai a muthilhsan thin dante hre chhuakin thil lawilo tak maite chu a ngaihtuah ta mai mai a

Eng emaw hnu chuan, "I fapa Isua Krista min pek avangin lawmthu ka hrilh a che " a ti a A hma ang bawk chuan a ro leh ta em em mai a, a tawp leh ta daih mai a A hmaa nula lah chuan a

buai dan lah chu a hre dêr lo mai a Ti tak zeta thlarauva khatah a ngai ngei chuan a ring a Zawi zawia a tite chu a rilru buai vang tih hria se zawng a khawvel thil thlir dan a dang sawtin a ring a A thlante chuan a bual a, a inhnîk ri hruih hruih a A hmaa nula chuan Thlarau Thianghlim pawla lungchhe em emah a ngaih ngei a ring a, ani lah chu a ro em em mai a, chham tur hlawl a hre lo

Sakhaw mi ni lem lo mah se, chuti em ema tawngtai a harsat a la hre lo Hemi tum hi chuan a tilui thei hlawl lo a ni "Rilrua ietheite kan engthâwl theihna a nih vangin lâwm thu ka hrilh a che " a ti a A hmaa nula inhnîk ri chu a hre leh a "Lalpa min pui rawh " tiin a hria a "A thihnaa kan thsha a thawh lehnaa kan thawh leh avangin lawmthu ka sawi e " a ti a A ngaihtuahna vakvel chu a chawl ta duk a Mumal takin a tâwpna chu a siam thei ta a

Engmah a la sawi hma chuan nula chuan, "Lawmthu sawiin ka tawngtai ve ang e " a ti a, a tawngtai ta hlap hlap mai a A tawngtai zawh chuan he thu hi mittui tla zawih zawihin a sawi ta a "Pathian ropuizia leh ama zia keimahnia awm ropuizia ka hria a.. Sunla bo hnu min chhan chhuah leh avanga kan vanneihzia fiah takin ka hre ta .. Engmah lo nia ka inngeih thin dante ka ngaihtuah chhuak a, [illegible] ka ti.. Kan nu leh kan pa te, kan sum leh pai leh kan nihna leh dinhmun thate kan chhuang

a, kan chapopui a, mi hnuaichhiah nan kan hmang ṭhin Hmanraw tling lo hi a ṭangkai thei ang berin kan hmang a, kan leklam hle a, hmanraw tling leh tlo kan hlamchhiah ṭhin a lo ni " a ti ta a Hlim takm an inṭhen ta rih a

AN EXPERIENCE OF REALITY OF LIFE

A INṬAN TA

1st September, 1983
Thursday

Thlasik lai pawha khua a lum huam huam reng mai chu manganthlâk a ti hle mai a Khaw lum ngaithei lo anga chhuanlam siam chu a rilru buai vang ni mah se ninawm a ti êm êm mai a

A sani a en chuan dar 8 35 a m a lo ni dêr tawh a A kawr beng lût pah chuan turverha dâkin mipui kawng kân tûr lîr thein a su thawi thuak thuak chu a hmu a, hmanhmawhthlâk zual hlein a hria a Ni tin maia lir thei sut hlum hlau rêng rênga Bombay khawpuia an tar thi thak mai thin chu lainatawm a ti a, laina hnai awm se zawng a rang a rangin lâk chhuah vat âwm niin a ngai hial a

A dawhkân chunga lenkhabu a la a, hmanhmawh tak chuan a chhuak a A bus nghahna hmun, Opera House chu an Hostel atanga a hlat loh avangin a thleng thuai a Mahse, a kalna tur Chembur veng chu bus-in darkâr chet kal zet mai a ni a, a khat tâwkin a sana a en vat vat a

Harsa ti tak chungin 90 Ltd bus-ah chuan a lût thei hrâm a Tu hautê tih hriat hleih loh - hian pui mai a han nam nêm nuak mai chu zialo a ti êm êm mai a. Ni tin maia hum sual daia khawsa ta ni bera inngaihna hial a nei a A tawngtai thatchhiat êm avâng chuan zan tina sual thupha chawia tawngtai chu tûl ti hle mah se a hnuphurh hluah hluah mai a

Bombay khawpuiah bus 2,000 aia tam [illegible] mih se englai pawha a tâwt thei êm êm reng mai chu khaw lum bawk nên manganthlak a ti êm êm mai a A tâwt êm avanga patling leh patling insual tluk dawn thawa innawr chiam a ṭul ṭhin dan te, nutling meuh hnutê pêr chhe dâwn dawna ṭan chiam a ngaih ṭhin dânte ngaihtuah chuan a hma maia tleirawl hmêl ṭha tak mai, pa berh ve tak mai nêka thlan tla phanga lo khawsa chu a hmu a

Bus chhûng tâwt taka a la din lai chuan kutdawhho zinga a hnathawh dân turte chu a ngaihtuah a Anmahni an inngaih dân leh mi dang an ngaih dân te, ṭanpui an duh leh duh loh leh a chhan leh vângte hriat ṭulin a ring a Thurûk zawng zawng phawrh thei khawpa inrin tawnna tha neih ngaiin a ring bawk a Innêl ṭûl mah se innêl lutuk ṭhat lohziate a hre chhuak a

Tun hma lam thil leh tuna an dinhmunin an nuna awmzia a neih theih avângin thlir kawp ngaiin a ring a, an thlîr kawp ve theih nân ṭanpui a ṭul a ring bawk a Mahse, tûn hma thilte chu thil kal tawh a ni a, buaipui ṭûl lo riauva ngaihna a nei a Tun hma thil hian ṭanpui dân tûr a kawhhmuh thei tih chu a hre êm êm a, an harsatna tawh mêk hriatfiah theih nân a ṭangkai tih pawh a hre vek a Mahse, chutiang sîsêa chik chu peihawm a ti meuh lo a ni

A tâwt êm avângin Dadar vêngah ṭhutna a chang hrâm a A bula nula ṭhu chu hmêlṭha a ti êm êm mai a, hmuhnawm a ti a Mahse, a hmêlhriat loh

a nih vângin kutdawh hmuh tumin pâwn lim a thlir-san dnih a Kawng sira l utdawh putar, thawmhnaw chhe tak leh b il êm êm mai haa a kal ruk ruk a hmuh chuan a pa ı nih loh avângin lâwmawm a ti êm êm mai a Bus chuan man an khawn a, a pe a Vijay Theatre piah maia kutdawh dan khâwmna in Receiving Centre for Beggars bulah chuan ı chhuk ı A sana a en chuan dâr 10 00 a m chiah chiah a ni a A vei lama co npound zau tak chu kal pahin ı thlir a, thir gate cahe tak ı wmn ı lam chu a pan phei a Gate chhûng vei lamah chuan uniform uk ha pa pakhat a lo awm a Superintendent a hmuh duh thu a hrilh a An ding lima in tê tak tukverh in-hawnna lam a kawhhmuh a, a pan phei ta a

Office chhûngah chuan Superintendent Subramaniam-a leh kutdawhho enkawltu bik Probation Officer pathum an lo awm a Chibai buka a inhmêlhriattir hnu chuan Subramaniam-ı chuan Probation Officers nên chuan a inhmêlhriattir a, an inchibai nak nak a

A thut fel hnu chuan College of Social Work, Nir-mala Niketan-a Master of Social Work zirlai a nih thu a hrilh a Kâr tin ni thum Ningani, Zirtawpni leh Inrinni apianga Office lama hna thawka an chhuah thin dân a sawi a Kutdawhho chanchin mumal taka hriat tuma an hnena a kal thu leh a tûl ang anga hna thawk tûra an tirh thute chu a sawi a

Subramaniam-a chuan kutdawh khapna dân—Bombay Prevention of Begging Act, 1959 anga Bombay, Poona leh Nagpur khawpuia kutdawh khap a nih dân te,

Bombay khawpuia kutdawh an man khâwm an lo buaipui thin dânte chu a sawi a

Thlamuana chuan, "Chu, kutdawhho tan chuan Bombay khawpui chu a va ralmuang lo âwm em ! Bombay khawpuia kutdawh 1,00,000 zette chuan chhûn zanin dan an bawhchhia tihna a nia maw ?" mak ti awm tak hian nui sang chungin a ti a, an nui hak a

Probation Officer pakhat Salve-a chuan Receiving Centre for Beggars chu kutdawh, mipa puithing chin dahna a nih thu a sawi a Mi 800 lai awm theihna tura Sawikar ruahman a nih dan te, 30th Kurla Court-a an chungthu ngaihtuah chhung, ni 20 vel an buaipui thin dante a sawi a Magistrate hmaa an chanchin thlen a nih chuan a then an chhuah leh a, thenkhatte chu tang tura an chungthu rêl a ni a Kum khat te kum hnih te, a aia reite pawh tântir an ni thin Tang tura an chungthu rel a nih chuan Mahaiastra state chhunga kutdawh dah khawmna, hmun 10 hnia an thawn darh thin dante chu a sawi a

Five Star hotel chu keini ang mi mâwl zawkte tan chuan India rama hotel tha bei berte hi an ni a Khawvel huap pawha hotel tha chungchuangte hi Five Star hotel an ti thin a Five Star hotel Manager meuh pawh he kutdawhho dah khawmnaah hian hun eng emaw chhung chu khung a ni a. Lehkha thiam tak tak leh mi nikhua pui pute pawh he hmunah hian an awm ve thin a. Thlamuana chuan chung thilte chu mak a ti a, khawvel thil kalhmang

makzia a ngaihtuah phah hrai a A thu hriette chu bengvarthlak a ti tak meuh a ni

Subramaniam a chuan kutdawhho an enkawl dan chu thiam takin a sawi a A thlawna an chawm dan te, an hna tur an buaipui thin dan te, an puala damdawi in an buatsaihsak dan te, an thatna tura kawng tinrenga an buaipui dante chu a hrilh a

Thlamuana chuan kutdawh mai mai tana sawrkar sum ui lohzia a hriat chuan mak a ti a Sawrkar nge nge zawng belh tlak a lo va ni tak em, tiin a ngaihtuah ta hial a. Kutdawh an ngaihsak em em-zia te, an thatna tura kawng tinrenga an buaipui thin dante chu ropui a ti a, mak a ti em em ta mai a Kutdawh tan eng ang chauhva hna tha nge an thawh tih reng buaipui lo chuan kutdawh khapna dan an siamna rei tawh tehlul nena kutdawh an la tam em em reng fo mai chu mak tun a ngaihtuah ta daih a Thingpui an in zawh chuan Salve-a nên an inzui chhuak a, kutdawh awmna hmun an fang dûn a An hnathawh dân leh kutdawh chanchin chu chîk takin a zâwt a Kutdawh hmeichhe puitling dahna chu a compound chhûngah, tlêma daidan deuhvin a awm a Mi 550 zet awm theihna a ni a, an tlawh kual ngâi a. Nilêng chuan an inzui a, tlai lamah a haw-

[illegible] pana bus chhûnga a chuang chu a bula putar [illegible] a mula thutpui kha thut-[illegible] Chuan a hria a Mahse, kutdawh [illegible] khapna dân chauh buaipui

chuan a bula mite pawh ngaihsak lovin ama buai buaiin a buai ve êm êm a Kutdawh khapna dan an siam tirha a siamtute rilru mai mai buaipui chuan namên lovin a inngaihtuah buai a Kutdawh an khawngaiha an hmangaih vâng ni lova Bombay khawpui tihthianghlim an duh vâng maia kutdawh khapna dân siam chu thil dik niin a hre lo va

An duh rêng vânga kutdawh engzat tak ni ang maw? An sual rêng vânga kutdawh engzat tak ni ang maw? Rahbi a tlea laklawh vâng te, hrisel loh vâng leh a chhan dang dang vanga kutdawh an awm ngei a ring a Kutdawh khapna dan chu eng vânga siam nge an niha, tu tâna siam nge a nih ?

Kutdawh an nih vâng maia Bombay khawpui nuam taka an awm ve phal a ni ta lo chu lainatawm a ti a Kutdawh mai an ni a, rûkru leh suamhmang an ni si lo Mi phal lo chung chhuhsak a ni lo va, an phal ang ang chu lâwm takin intunnun nân an la a ni zâwk si a Engati nge Bombay khawpuia an awm ve phal a nih loh bik? Tu pawi nge maw an sawi a, tu huat thu nge maw an sawi le ?

India sawrkâr ngei pawh hi sawrkâr dang tel lo chuan a khawsa thei lo va chutiang bawkin khawvel sawrkar zawng zawng hi mahni maia ding thei an awm lo Kan dawh tel tel a, kan inkhaikang thei a lo ni

Mahse, kutdawh azawnga kutdawh hnuaihnung ber, mihringte kan ngaih mai pawha dinhmun hnuaihnung

bera dingte hi eng angin nge kan ena an chungah eng rilru nge kan put thin? Dawh lo thei lo an nih phei chuan râwng taka an chunga kut thlâktute din hmun chu a va rapthlâk dawn em! Kutdawh chauh an sual a, anmahni tanpuitute an sual ve si loh chuan sual chu eng nge ni a, tha chu eng nge ni ta ang ? Tih êmah chuan **mi zawng zawng hi kutdawh kan ni** Kan dawh dan erawh chu a inang lo va, kan dinhmun lah a inang hek lo Loh theih loh vanga kutdawh te, duhâm vanga kutdawh te, a tur renga ngaih vanga kutdawhte kan ni Kutdawh theuh theuh kan va nasa hrang em! Kutdawh theuh theuh kan inthlâkin kân va intham lo hlawm tak em!!

India mi an ni a in leh lo nei lo leh awmna bulbal pawh nei zo lo an ni a Engati nge kan ram khawpui mawi leh nuam taka an awm ve an phal loh ? Chi leh chi inthlârna ngai haw hle chung si hian inthlârna kan va duh lawi si em! A der talin kutdawh khapna dan an siam dawnin kutdawh an rawn em? An rawn lo, tul an ti hek lo Anmahni hma sialin an tana tha tur chauh an buaipui zawk a ni Kutdawhho hian dan siam ve ta se engtin tak han siam ang maw ?

A tir lama kutdawhho tana dan siamtute rilru buaipui vak vak mai chu âtthlak a ti a, thil chuangtlai tak niin a ngai a Mahse, chutiang buaipui nachang a hriat avang chuan fing ta sawta inngaihna a nei a, a lawm hle a. Thil kal tawh a nih vangin buaipui tur lo a ti a, mahse thil hlut hlamchhiah ngawt

chu dikin a hre si lo A bul a bâl hriat hmaa ngaihdan siam vak chu mi â thawmhnaw niin a ngai a âtthlak a ti a Mahse a bul a bâla hria ni tlata inngaiin amah leh amah thiam a inchantir a Engpawh ni se, chiang lehzuala buaipui chhunzawm thain a hria a Bus atanga chhukin a awmna Hostel a pan ta a

Zana a mut hmunah chuan khawpui nun ngaihtuahin khaw lum vang ni miah lovin a thaw a sa phung mai a Tumah ka ui ka âr an intih loh dan te, mi an tam nena khawhar a nat theih thin dan te, mi tam tak zinga thian mumal nei lova an khawsak thin dante leh hmelhriat pawh nei mumal hlei lova an khawsak thin dante a ngaihtuah a Inhmangaihna leh inngainatna an tlâkchhamziate a ngaihtuah lai phei chuan a thaw a sa huam huam a Mi tin mai, mahni chauh inbuaipuia chhun zana mawng vawm bâ ang seka an buai thin dan te, thawm riva a tama a bengchhen tehlul nena a khawharthlak em em thin dante ngaihtuah chuan a khumah a tâl a tâl a

Meizial la kaiin saisîrin a mû a, a pak khu hlat hlat a "Awhawma kan ngaih hi an lo awhawm hran lo ve, min awt ngawih ngawih tur an lo ni" tiin a ngaihtuah a Kham lo takin a meizial chu a pak hlat hlat a Kan vanneihzia zawng zawng hi a mal malin chhiar dawn ila, tar thih thlenga chhiar tham ngawt a lo ni Hre seng hlauh ila zawng kan lawm phawt ang lo Saum leh bai—Hmâr bai ngat mai, a'n tui tehlul nen a tema la tem ngai reng reng lote an

ni a. Khua a luma antui hâng châk a nat theih thin nen, hmu pha aram lah an awm si lo Hriat lah an hre hek lo Tuipui kama awm si hi an dam chhung hun tuihâl reng rengin an hmang ral thak mai a, lainatawm tak an lo ni Keinin Zotui hâng kan tlân a, lawma zai awm kan lo ni Nipui chhawl hâl zawng a na ve hle a, mahse Zotui tuizia min hriat chhuahtirtu lek a ni a Nipuite hi a rei lo lutuk a, khamawm lo tak mai a ni Mahse, thlasikte chuan duhawmna hraapa a nei ve tho bawk a, a thlak hlelhawm em em a ni

Bombay-a huan mawi tak takte hi ha hipin kan sawi thin a Zoram erawh chu a ram pum puiin pangpâi huan mawi tak mai a ni ber a Naubân te, farțuah te, vau te, derhken te, sâppui te, kumtluang te te , te .. te a tam mai Heng pangpâr chi tinte hian duhawmna hran theuh an nei a, an rimtui dan lah a inang hek lo An mawi a, an duhawm a, an rim a tui a ni.

Tuipui kama thlifim thlahlela za rual ruala an tleh dûl dûl maite hi khawngaihthlak tak an ni Keini thung chuan chhun zanin thlifim tha kan dawng a, duh tawk ai zawngin a tam lo. Thil siamna hmun pui a nih vang hian Bombay khawpui chu boruak chhiain a khat a. Engmah ti lova awm nilên chang pawhin tlai lamah chuan chauh a na thei em em thin. Chu chu boruak chhe hip hnem vang a ni a An boruak chhe hip hnem avang hian an pûl vek ang, a an thi mang vek mai ang tih hlauhthâwnawm

tak a ni Keini chuan chhun zanin boi iak tha kan hip a, chatuan thlenga nung a, Lalpa lo kal leh thlenga dam âwm kan ni Min awh nachang an hre lo va, eng ang chauhva vannei nge kan nih lah an hre si lo

Malsawmna hi kan pum hmawm a kan dawng zo ta vek ni berin a lang a Thil awmzia an hiia ang a, an awmna hrehawm tak tlansanin min rawn chim hlum mai a hlauhawm em em a ni Mahse, kum kha leh chen kha an ât ngainn ât an lo so tawh a, an fing thut em lovang chu Kan hlêp nasa mang tak e, mahse kan thlim miah si lo va An hriat hauh loh hian Zoram nuam tak hi chen tur kan ni, an thik rual kan ni si lo va, i âm ang u

An hriat lohna leh an neih lohte avang hian chapo khum lo ila, uan khum bawk hek lo vang u Beram no anga thianghlima awmin thuro anga nunnêma awm tur kan ni Dem tlak an ni lo va, awh rual an ni si lo Ngaihnep an phu lo va, hmuhsit rual an ni si lo An pawi kan sawi lo va, kan pawi lah an sawi si lo Len lai chen theuh theuh, inawt lo hle teh ang Keinin kan tisual si lo A tisualtuah puh thlu der mah ila, anni mah an vui si loh chuan keinin dem zui lo ila, intibengvarin hrilh hek lo vang u Zep miah si lovin kan vanneihzia hi tlangzarh lo ila, **Len lai chen theuh theuh inawt lo hle mai teh ang**

A insep rawtui a, a phur tulh tulh ta mai a A khumah chuan a thu chhuak a, a ke pahnih hlang thlain a ding chhuak ta a Lên lai chen theuh theuh

kan ni bawk a, "Kan Zo tlang ram nuam hi chhawrpui run i lang e ." tih kha ka han sa teh ang tuo a rilru a siam a A phur luatah a la sang lutuk a, mthiam lo takin a nui chhuak hawk a A la tha leh thuai a, a fimkhur luatah a hniam lutuk a, a sa hlei thei ta lo va A rilru tê tê chuan, "Ka lak sual leh chuah ka sawi chhuak tawh mai ang," tiin a ngaihtuah a A ngawi vang vang a, Bombay daih daiha "Kan Zotlang ram nuam hi chhawipial run i lang e ' tih daih mai chu," tiin inhmeh lo a ti rilru hman hial a A khuh kharh kharh a, a la tha leh ta a A vanneih asiamin a la fuh hlauh mai a, phûr em em mai chuan a sa ta a Dawhkan bêngin, pâwr fahran mai chu in a châng te chu a sawi lauh lauh va, hlim em em mai chuan a sa chhuak ta a. Tlaivar thaka sak zui a chak hle mai a, mahse zan a rei tawh avangin a pindan bula mite ngaimawh a hlau deuh va, a mu ta a

Mi zawng zawng hi kutdawh vek kan ni,
Lam dai chen theuh theuh kan ni si a

2nd September, 1983
Friday

'Buana hmaa kherh tih ang deulivin a hnathawh tûr chu a huphurh rilru hle mai a A til sual tum tawh êm avangin ho tê ni mah se a zuam lo hle a ni Inbuatsaihna tha tâwk neih tulzia a ngaihtuah i, a pawng tih mai mai thin avang chuan i inhaw hluih hluah mai a Incheinain awmzia e neih theih dan a ngaihtuah lai chuan thawmhnaw ngui a hâk iei theih êm êmzia a rilruah a lo lang a Mahse, a uluk loh vang leh a lêr loh vang niin a ngai lo va A uluk leh a lêr luat avangin a duhthusâm ang a la tlin rih loh vang maia thawmhnaw ngai hia til mai mai thin niin a inngai a

A sana a en a, dâr 8 15 a m a ni a A hma ni i a kalna aim a kal tumna chu a hla zâwk a, muang-chânga insiamin hmanhmawh tak chuan a chhuak ta a

Opera House bul atang chuan 90 Ltd bus-ah bawk chuan a chuang leh a A kal tumna thlenga kal tur a nih vangin kal kual mah se he bus hi remchang riauvin a ngai a Mi an tam vak loh avangin thutna a chang a, rilru hahdam tak mi chuan kawng si a in ropui tak tak thlirin tukverh bulah a thu vang mai a

In ropui tak tak leh mawi êm êm mai a thlir lai chuan India ram retheihzia a ngaihtuah a, intluk tlang vekin kan thil neih zawng zawng hi insem ila chuan tumahi rethei kan awmin a ring lo va Mahse,

mi tin kan danglam vek avangin inang veka awm tura duh thu han sâm ngawt chu dikin a ngai hlei thei lo va Mi hausa hian hausak dan thiam se, mi rethei hian retheih dan thiam se ṭha maiin a ngai a Mahse roreltu ang ziazânga an chunga ro lo rel ngawt chu nuihzatthlak riauva ngaihna a nei a An chungah ro lo iel ve thlarawk pawh ni se awmzia awmin a ring meuh lo va

Bombay khawpuia hmeichhe chhawmdawl ngaite enkawlna hmuna a kal hmasak ber a nih dawn avang chuan a hun taka thlen ngei ṭulin a ngai a, a khat tâwkin a sana a en a en a Hma luat a hlauh vanga a tlai thin dan te, a sana ṭhat loh chhuanlama a hun vawn dik loh ṭhin dante ngaihtuah chuan i sana pawh chu a ringhlel rum rum mai a Ṭûl hlei lo sawi tuitam ching tak a nih vangin awmze nei tak maia hun tlêm te chhunga mi kawm chu a huphurh rilru hle a ni

Inkawmna hmun ṭha leh dik pawimawhzia a ngaih tuah kai a Hmun fianrial leh pindan remchanga chîm buaitu awm lova inkawm ṭulin a ngai a Mi dang chîm buai lohnaa a fai hmeichhe tawmpui chu pawngsual mai hlauhna a nei a, mahse hlimawm mai mai riau dawna ngaihna a nei a Pindan chhunga thil intar leh ṭhutna rem dan thlenga fimkhur ṭulzia a ngaihtuah lai chuan pa tipuat puat a nih vangin a zia tiema thup deuh ṭulin a ring a Mahse, a fimkhur luatah mualpho dawn tlata inhriatna lian tak mai a nei a Casework chungchanga neuh neuh tam

lutuk chuan a rilru a tibuai em em mi a, a ngaihtuah nasat poh leh a manganna a zual ziah mai lehnghal a

Bhaba Atomic Research Centre bul hnaia hmeichhe tanpui ngai, puitling chin an dahna hmun chu a hnaih ta hle a Huaisen hle mah se hlauhna ngih mi tak mai a nih vanga a zâm hma em emzia te, a thiante zinga a awm chang apiang mila a khawhar a zual ziah thin dan te, Bombay khawpui nuam a tih tehreng nena a lungleng a reh thei mawlh lo mi te chu a ngaihtuah a Amah leh amah indemin a in nuihzat rilru hle ta mai a

Tata Institute of Social Sciences leh Bal Kalyan Nagri inkarah chuan bus at ingin a chhuk a A vei lama thir gate hlui tawh tak sira **Reception Centre** tih intar chu a pan ding nal nal a Gate chhunga lutin in tê tak tê chu a pan a Superintendent Office-ah chuan tumah an lo awm lo va, mahse a bul mila pindan pakhatah chuan nula pakhat a lo thu a

Chibai bukin a inhmelhriattir a, a kal chhan engkim chu a sawi ta a Pindan chhunga nula chu Social Worker, Miss Lata a ni a Thutna kawhhmuhin hlim tak maiin a lo be sawk sawk a Committee pawimawh taka a tel avanga Superintendent awm loh thu leh a tul ang anga lo buaipui tura Superintendent-in a chah thute chu hmel hlim takin a hrilh a

Sari a bat hnalh a, biak a nuamin a bengvar em em mai a A hnar hnuai maia khuavangchhinchhiah awm avang chuan Thlamuana chuan ngainatawm a

ti rilru hle mai a Miss Lata-i chuan chhungkaw inngeih loh vanga mi eng emaw zah Reception Centre-a an awm chungchang thu te, an pasalte nena an inthen avanga buaipui ngaia an lo awm tak dante leh thingtlang lam mi kawng bo vanga awmte pawh an awm thute chu phur tak maiin a sawi a Bombay khawpuia hmeichhe vakvaite dahkhawmna hmun a nih vang chuan a chhunga mi chengte vang ni miah lovin an thil tha tih vang chuan chu hmun chuan lung tileng hle dawnin a ring a An tana an kawng buatsaih dan leh an enkawl dante chu a zawt a

Nula kianga awm nuam ti mi a nih vangin zawhna sepsel tê tê zawtin chik tak maiin a kâwm a In leh lo neite tâna an haw lehna tûr kawng an dapsak thin dânte a sawi lai chuan Thlamuana chuan Zorama haw a chak zual hle mai a In leh lo nei lote tâna an hna thawh tur kawng an dapsak dan a sawi lai chuan hna zawn buai tum lova Social Work, ama duh dân ang taka thawh a tum avangin vannei a inti êm êm mai a A remchân dan anga mi thenkhatte chu an pasal tur an zawnsak dan leh inneihna an buatsaihsak thin dan a sawi lai chuan nupui hmu zo lova a la buai ral mai mai avangin a insit êm êm ta mai a Kawng bo vanga mangang eng emaw zah an awm ve tih a hriat chuan kawng bo a chîn êm êmzia leh zahzêla namen lova a bo luih chiam thin dan ngaihtuahin a nuih a za êm êm ta mai a

Nula hmel tha tak mai kianga nilêng maia a awm vang chuan vanneihthlâk a ti a A compound chhung

leh pindan hrang hrang fanga an inzui lai phei chuan rilru mumal neih harsa a ti hle a ni Nilênga an inkawm hnu chuan Hostel pana kir leh a hun a, lâwm thu sawiin a chhuahsan leh ta a

A haw kawngah chuan mi mangang leh ṭanpui ngai Bombay khawpuia an tamzia ngaihtuahin he thu hi a rilruah a riak tlat i—

Rose par hi mawi hle mah se rose hian hling a nei a A par mawizia kan sawi uar hle theuh va a hling zumzia leh a chhun natzin erawh chu kan sawi khat hle a ni

Zana a mutnaah chuan harsatna leh buaina chungchang an zir nasatzia a ngaihtuah i a rili i buai êm êm ta mai a Duh hun huna a nghei theih chhuanlama meizial a zûk dan leh a heh em êmzia te, harsatna kâra awm dan thiam tura an zirtir laia harsatna sut kian tuma a pâwng beih chiam ṭhin dânte a ngaihtuah a a mut rêng rêng a chhuak thei hauh lo mai a

Mi tupawh an sual ang anga pawm thiam turin zirtir mah se ṭul lo mai mai riauva ngaihna a nei a An sual ang anga rilru ṭha lo nena kawm chu a dik lohna a hre lo va Hriat thianina sâng tak nena kawm pawh chu ṭangkai lo tlatin a ngai a An thinrim chânga a thinrim ṭhinzia te, a duh loh anga an awm changa a huat theih êm êmziate a ngaihtuah kai a, mahse sim ngai em khawpa sual ni chuan a hre chiah lova

An tah ruala tap ve mai lova, an lungngaih laia lungngaih ve mai loh tui tiin zirtir tak mah se an tah changa a hnuk a ulh thin dan leh an lungngaih avanga a buai theih thin emi êmziate a hre chhuak a manganthlak a ti tulh tulh mai a Mi tumah hmuhsitna nena kâwm lo tura an zirtirnate chu huat thlala a ti rum rum mai a A aia hmuhsitawm hmusit thin nia inngai iin thiam a inchantir lui tlat a Thuruk hi thil piwimawh tak mai i nih thin avangin zep tura thahnemngai taka an zirtir thinte chuan a rilru a timangang zual hle a ni

Kan hriat hauh lo – mahse kan rilrua awmina rin thunun theih dante a ngaihtuah lai chuan psychology leh psychiatry tlêm azawng hriat ve ngaiin a ring a Mahse, a chhiar taimak tlut tlut thin tehlul nen a hre thei der lo mai a, manganthlâk a ti hluah hluah mai a An zirlai ngaihtuaha a rilru a hman apiang maia namen lova a buai ziah avang chuan bânsan duh mai a duh bial a Mahse, a tih laklawh tawh avang chuan chhunzawm tur ni chuan a inhre ang lawi si a

Social Work hi eng nge maw a awmzia aw tiin a ngaihtuah a Mi mangang leh tanpui ngai tanpui ni bera ngaihna a nei a Mahse, a tha lai ni lova, a chhe lai hlir buaipui chu âtthlak iauva ngaihna a nei a Eng emaw zawng chuan Pathian thu ang teng viau chuan a ngai bawk a Mumala engmah a ngaihtuah theih loh avangin mi zawng zawng tâna thil tha tih hi Social Work ni berin a ring a A chhe lai hlir buaipui ta pawh ni se thil tha a nih miau avang chuan amah a inthiam chawp a

8th September, 1983
Thursday

Hna mumal thawh chu chakawm a ti tiwh hle mai a Mahse an hotuten thil chinchâng hriat hnua thawhtir an tum avangin hmun hrang hrang an tlawh kualtir rih a College lama a thianten an hnathawh chanchin an sawi laia hnathawh sawi tui nei mumal lova la awm fo mai chu zahthlâk a ti rilru hle thin a

Kan hriat angin Thlamuana tan chuan Bombay khawpui chu zir tham ngial a ni a A zau thamin khawlai lênna tham a tling tak meuh a ni Tlang lama khawsa thang a nih avangin chhuk chho k il ngai a awm ve meuh lo va, bawng êk leh vawk êk rah pherh tur pawh a awm ve lo va A khawpui zau mah se, taxi leh bus a tam tham bawk a, veng hla tak takah pawh awlsam takin a kal zung zung theih a Chu bakah khaw chhunga tlan chi iel a awm a, **local train** an ti mai a Western railway leh Central railway a awm a Western railway chu Churchgate atanga chhuak a ni a, Central railway chu V T (Victoria Terminus) atanga chhuak a ni a

Bus-a hmanhmawh tak maia a chhuah thin avangin muangchanga rel lama kal a tum rilru a Western railway lama kal tur chuan an hostel bul lawk atangin a kal mai theih a Mahse, Dadar station atanga a chuanna rel thlak a, Kurla station-a a chuanna

ıel thla' len a ngaih avangin buangbar deuh hlekin a ıng a An Hostel kawt atanga bus No 66 a chuangin V T a pan ta zawk a V T atang chuan Chemburi rel a awm a, chu relh chuan a chuang tu a A chhuah ama deuh avang chuan ngaihngam t l m a chuang thei a

Rel chhunga amah mıa khawhar taka a thut lai chuan Bombay Kawpuı a awm tırh lama a rel chuang sual leh a buai em emz ate chu a ngaihtuah chhunk a Khaw chhunga tlan ch rel 118 lai awm nah se engnai pawha a tawt em em thin dante a ngaihtuah a A tawt zual chang ngat phei chuan Tualte vanglai an sawi thin ann a nep bik lo hle ı a ni Chhuk tumna hmuna chhuk theih loh chang leh a ruh no no chhuakah' tı ni awm tak maia thawsa engphiara an innek lui lui thinte chu a ngaihtuah chhunzawm a Ni tina iela mı chuang thinte chu makt'duai hmh leh a chanve lai mai an nih avang chuan chuti tâk maia a tâwt thin pawh, chu âwm a tı a

Chembur ve ıga Venhimna In (Protective Home) chu dar 10 00 a m hma deuhin a thleng thei a, mahse thingpui in muangchangin a hun dik takah a thleng a Kawngpui sir, vei lama awm a ni a Thing tam tak mai a din avang chuan a nawm hmel hle a ni Superintendent nu, Mrs Shujata-i chu chibai a bûk a, a tih fo thin angin a inhmelhriattir a Thuam taka lo dawngsawngin thutna a kawhhmuh sawk sawk a Mrs. Shujata-i chuan Venhimna in chanchin leh an

hnathawh dan tlangpui chu a hnlh a Hmeichhiaa sumdawnna tenawm tak khapna dan Suppression of Immoral Traffic in Women and Girls Act, 1956 anga siwrkai hma lak dante chu fiah tak maiin a sawi zawm a

Nawhchizuarho awmna hmun a ni tih a hriat chuan Thlamuana chuan mak a ti rilru hle a Bombay khawpui a mawi a, a nawm tehlul nen tlangvala pumpa ve lem a tawp lai hrûta a phar luap luap mai chu a inzahpui rilru hle a A thu hriatte chu mumang ang ruaiin a hria a ni ber Thil tha ti tura thil tenawm tak leh biwlhhlawh tak mai buaipui a ngai fo mai chu hriatthiam har a ti em em a ni

An duh reng vanga nawhchizuarte zawng hmun tinah an awm tih a hre em em a Mahse, an duh lo chung nawhchizuara khawsa tura tihluih chu thil awm thei niin a hre lo va A tan chuan thil thar diai—a la hriat ngai hauh loh a ni India ramah chutiang sumdawnna tenawm chu a awm rin ngaihna reng reng a nei lo va, mak a ti em em mai a Bombay khawpui bakah khawpui dang dangah pawh hmeichhiaa sumdawnna tenawm tak a awm tih a hriat phei chuah mak a tizual hle a ni

A thil hriatte chuan a rilru a khawihin a vei em em mai a A thil vei em emte hi chu a ngawihpui mai mai thin ve reng a, hemi tumah pawh hian kam khat lek tal pawhin a sawi chhuak hauh lo a ni America rama Negro, sala an tân lai chanchin leh an dinhmun rapthlâk tak maite chu a ngaihtuah kai

a, mihring leh mihring inpawisak lohziate leh mahni mihringpuite chunga râwng tak maia an khawsa fo thin chu runthlak a ti em em mai a Rom vanglaia ramsa leh ramsa an insualtir thin te, ramsa leh mihring an insualtir thinte leh an mihringpuite an nghaisak dante chu a rilruah a lian em em mai a Tun hma lama thil rapthlak tak takte chu hre ve ang ziazangin a mitthlaah fiah tak maiin a lo lang a Sumdawnna hi a mak thei mang tak e, thisena sum dawnna tluka rapthlak a awm thei ang em aw tiin a ngaihtuah vawng vawng a

A tlângpui thuin thingtlang nula an ni ber a Kawng hrang hrangin an bum chhuak thin Nupuia nei tui ni awm takin an bum a, khawpuia hna zawn hmuh-sak intiamin an bum bawk a Mi thenkhatte phei chuan an nupui pawm lai ngei pawh nawhchizuara sumdawngho hnenah an hral thin a ni Hetianga nawhchizuara sumdawngho hnena an hralh hian man bithliah a awm hran lo va, an hmel a that dan azirin an man a tamin a tam lo a ni ber Venhimna Ina mi thenkhatte chu nawhchizuara sumdawngho chuan an hnêl chhuak a, nawhchizuarin an khawsa leh thin a ni Mahse, chutiang chu thil awm zen zen a ni lo Thlamuana chuan chhanchhuah hnu sala boral tura sualna khur pula an kir leh chu rapthlak a ti em em mai a. chu mawlh chuan a rilru a khawih zual a

Mrs Shujata-i chuan nula pakhat tanpui ngai a tan-pui hnuh dawi leh dawi loh a zawt a Thlamuana chu a ânlin kher mai A tan chuan rin alova tlibûk

sa a ni ngawt mai A hun neih dan hrilh a a tuk aṭanga a theih anga buaipui a duh thu a hrilh thuai a Hna mumal thawk lova a awm rei tawh em avangin vanneihthlak a ti hle a ni

Vawkpui pawh a vih a vah chuan êk thing a tawng nge nge tih ang deuhvin Thlamuana pawh chuan a vah velna lamah hna thawh tur ṭha tak a chhar ta Eng ang takin thawk ang maw ?

Tlai lamah chuan lawm thu sawiin venhimna In chu a chhuahsan ta a Hostel pana bus chhunga a chuan lai chuan a tuk maia a thiltih tur ngaihtuahin tih dan tur a dap ṭan ta a Casework bu a theih anga tam chhiar ṭulin a ring a Suppression of Immoral Traffic in Women and Girls Act, 1956 hriat ngaiin a ring a Remchang hmasa berah University Library-a nawhchizuaiho chungchanga research material ngaihven ṭhain a ring a Hun a neih tlem avangin thiam taka a hun hman a ṭul tih a hria a, mahse pa tipuat puat a nih vang chuan a buai ral leh mai mai hlauhna lian tak a nei a

Hostel a thlena zanraih a ei kham hnu chuan a tih fo ṭhin angin khumah a muzâl a A hnathawh tur chu a engṭelh hle mai a, thil dang reng reng a ngaihtuah hlei thei lo a ni ber Chakawm ti hle mahse a huphurh êm êm a ni

Eng emaw hnu chuan a tho va, a dul zût pahin en mang hlei lo hian dawhkan hmaa ṭhutthleng chu a pawt chhuak hrawih a, muangchangin a ṭhu a, dawh-

kan chunga Mizo vaihlozual chu a kawr hma ipteah a ak tha a, dawhkân chunga lehkhabu chu a vei lam sîrah uluk takin a tiang tha a, dawhkan chung chu a hru fai hauh hauh va Nghenchhan nghenga thu chungin dawhkan chunga ballpen sen leh a dum chu a thlir vang vang a A senah a tui sen a thun ve ngai lo va, a dumah a tui sen a thun a, a senah a a tui dum a thun thin a A tui sen chu a pawi mawh zual ziak nan leh thu beih tul ziak nana a hman thin a ni a

Dangdaina tak hi chu a nei ve reng reng a, zep pawh a zep hauh lo a ni Pa tikher kher tak a nihna chhan pawh hi pa tipuat puat a nih zâwk vâng a ni a, fai leh thianghlim a ngaihatna chhan ber pawh hi a rilru buai thin vang leh a phunchiar em vang a ni. A thinlung chhung lam engmah lo a nih vang hian a lang thei a mawihawih zawn hi a tan chuan a tul zual bik reng a ni

Meizial pak khu hlat hlat chung chuan banga India map intâr chu a thlir a. Mizoram awmna lai vel a en hmasa ber a, Bombay awmna lai vel a thlir kual leh thuak a. Tichuan muang hangin Casework bute chu a chhiar tan ta a A pawimawh lai apiang chu a chhinchhiah zel a. A chhuar zawh hnu chuan a thil chhinchhiahte chu a thlir vang vang a A sana a en [illegible] p.m. chhih chinh a lo ni a. Mahse, [illegible] 12:00 aia hma nilo a [illegible]

Zan a rei tawh hle ni a, a hnathawh tur ngaihtuahin i mut a chhuak thei hauh lo mai a Tih tak takna neia enghelh phei chu a ni lo va, a tihsual tam tawh em avang leh a mualpho ngun em vang maia enghelh a ni zawk a

Casework chungchang hi chu football khel anga tehkhin theih a ni a Ţang leh ţang awma inkhelhna a ni Thiam tak leh awmze nei taka tih a ngai a Goal lamah ball an khalh hriau hriau va, khelhpuite nena ball inpe chhawngin goal lam panin an khalh a, a ţul chang chuan mahni ţanna lam hawia ball pêt kir pawh a ngaih chang a awm ţhin Khelhpuite zai ngai taka khelh a ngai a, goal lam hawia pawng pet vak pawhin awmzia a nei lo va, awmze nei taka khelh a ţul ţhin A tir phat aţangin goal-a pet luh tuma fimkhur taka khelh a ngai a ni

Infiam mi a nih lem loh avangin football khelh nena tehkhin chu mahni mawng hlimna mai mai ang bera ngaihna a nei a Mahse, mipa tan zawng mahni mawng hlim chu zahthlâkah a ngai lem lo va Tum neia tih ţulzia te, thawh duana ţha tak neih pawimawhzia te, mawhphurhna insem ţulzia te, thiam taka engkim tih pawimawhziate a ngaihtuah chhunzawm a Mahni duh dana engkim tih chung mi a nih vangin danglam thut chu harsa riauva rinna a nei a Mi dang mawhphurhna pe lova a pumhmawm mai ţhin avang chuan a hnuhnuh hle mai a Ngaihdan leh tum dan sakhat nei saa tih hi a ţha lo va A boruak mila ngaihdan siam a, a ţul dan

anga ngaihdan tihdanglam a ṭul ṭhin Mahse, Thlamuanate anga pa ti ngut chi tan zawng ngaih dan thlak danglam fo tura inzirtirna chu huatthlala tak mai a ni a, pawm harsa tak a ni An harsatna sut kiansak lova anmahni zawkin an sut kian theih nana ṭanpui tura zirtirna ngat phei chu hriatthiam har a ti em em a ni An harsatna sutkiansak tur ni tlata inngaihna a nei a Tun hnu zela an harsatna anmahniina an sutkian theih nana buatsaih phei chu hmeichhe thu dâwn mai mai riauva ngaiin a huatin a haw rûm mai a

Mi harsatna ṣutkianpui tur hian hriat ṭul tam tak a awm ṭhin An upat lam te, an hmel te, an chezia te, an chhungkaw chanchin leh anmahni chanchin chiang taka hriat a ngai a Hriat satliah mai bakah a nihna tak hmuhpui a ṭul ṭhin Ngaithlatu nih hi thil ṭangkai tak a ni bawk An dinhmun hriat nan leh zawhna zawh âwm hriat nante a ṭul a, zawh awm tam tak an sawi chhuak thei bawk a ni An thu sawi laiin an rilru tipelhê lo thei ang bera boruak ṭha siam a ngai a, zawhna pawimawh zual leh sawifiah ngai tlem tlem sawi tura fimkhur taka zawhna siam a ṭul a. An rilru tibuai zualtu hriat phawt a, tihbo thuai a ṭul a ni Mahni mihringpui-te nena indawrna a nih vang hian fimkhur a ngai em em thin.

Thlamuanate chuan neuh neuh tam ta lutuk chu mangantlâk a ti em em mai a. Engmaah sawi lova mi thu sawi maithlak pawm a tihzia te, fimkhur

Taka tih dêm dêm harsa a tih êm êmziate ngaihtuah chuan hriatna chu rilru buaina thlentu mai niin a ngai hial a A ngaihdan ang lo hlir fahrana thiltih a ţul ta chu thinrimthlak a ti rilru hle mai ı Ro puia a lo inngaih ve tehreng nen chuan nep tlata inngaihna hial a nei a Mitdelin mitdel a hruai chuan khuarkhurumah an tla ţhin tih te, Lal Isua'n ı mita khanchhuk kha la hmasa rawh a tihte chu a ngaihtuah kai a ı insit tulh tulh ta mai a

A saseha a sawngnawi theih ţhin êm êmziate ngaih tuahin inbuatsaihnı leh hriatnı hi engmah lo mıı niin a ngai ta hial a, a bul ţan ţhat hi a zahve zo tluk tihte chu huatthlala a ti em em mai a A harsatna leh a tlin lohna ngaihtuaha rilru buai taka a awm lai chuan a huphurh luatah hlimawm mai mai riauva rinna a nei a Mahse, a ruk tak chuan a rilru chhungril lam chu a rum a rûm a

Caseworker Caseworked

9th September, 1983
Friday

A mut a tui hle ni tur a ni, a vei lama leta a sana a en chuan dar 7 35 a m a lo ni der tawh mai a Casework chungchang hlir ngaihtuah e ti lo chuan a mumang lamah kutdawh putar pakhat a hmu a A mang lama Mizoram a hmuh ngai loh avang chuan lunglenthlak a ti em em mai a

A thawmhnaw hak pah chuan a banga India map intar chu a en a. Mizoram a en hmasa ber a, Bombay vel chu a thlir kual leh thuak a, lunglen reh lo mai mai riauvin a hria

A tho thar bawk a, a ril a tâm lo hle Lâwmvawka bawng an talh tlat tuma a chaw ei hnemzia ngaihtuah chung chuan tâmhnêm emaw lekin tukthuan chu a ei ai

Bombay thliarkarte chu lal ropui tak takten thisen chhuahin inhneh chhuh thin mah se, tharum thawh lova induhsakna anga lak leh lal inkara kum 1661-a an inpek chungchangte chu thu chhinchhiahtlak tak niin a ngai a Charles H leh Catherine of Braganza te inneih tuma Portuguese lalin England lal hnena inneih thuama Bombay thliarkar a pek chungchang chu a rilruah a lo lang a Thisen chhuaha ram lak a nih laia hmangaihna thiltih lo lang chuan Bombay khawpui mawina a tizual a, a nawmna pawh namen lovin a tizual niin a ngai hial a

British sawrkar kalhmangte chu Diana lârzia atang ngawt pawhin hriat theih tak a ni Diana hmel

ṭhatzia leh a duhawmziate chu khawvelin an hria a, an buaipui lui lui a ni ber Thlamuana takngial pawhin Diana hmel ṭhatziate chu a hre ve a Mahse, mi nupui a nih vangin a tan beisei phak a ni lo A rilru na thawi dam nan Catherine-i chu namen lovin a buai a Mahse Catherine-i pawh chu mi nupui a ni a, kum tam tak kal taah khan an nupain an boral tawh a ni Dam lai lusun ain fam chang tawh hnu ngaia ṭah a thlang ta a ni Catherine-i hming chu mawi a ti a, duhawm a ti a, a hmel ṭhat dan tur mawlh mai buaipui chuan namen lovin a hisap a

Hna thawka chhuah a hun a, Venhimna In (Protective Home) pan tur chuan 90 Ltd bus bawk chuan a chhuak a Kawng tluan chuan casework chungchang a buaipui a Mi dang tihdan anga ti mai lova mahni tihdan anga tih hlutzia a ngaihtuah hmasa ber a Mahni thu duh tak a nih vangin tling leh tlâk hlein a inngai a Mahni inrintâwkna neih pawimawhzia a ngaihtuah lai phei chuan phurawm a ti em em ta mai a

Inhmuh tirh lamah awmze nei taka inhmelhriattir tur a ni a Chu chuan hlawhtlinna leh hlawhchhamnaah kawngro a su ṭhin A hriat kiau châng pawha a hamhaih avanga chiangkuang lo tak maia a tih ṭhin avangin a huphurh thar leh ta hle mai a Zawhna ṭam lutuk zawh a ṭha lo va, an rilru tina thei thil zawh loh tur a ni a, aw emaw ai emaw chauhva chhan tura zawhna siam a tâwk lo va, an rilru hre thei tur zawnga zawhna siam a ṭul ṭhin Hmun leh

hmuna chuti kıl kêla tıh chu huphurhawm rıauvın a rıng a, a huphurh tulh tulh mai a

Thusawi leh chezıa zawng zawng hmanga engkım tıh a ngai a An thusawi awmzıa hriat a ngai a, an aw ki hniam leh sai dan te, a awmziate chîk ngun a ngai êm êm thın Harsa hle mah se an thusawi leh an sawi loh ınkar hrıat a pawimawh em em a ni Chung thil zawng zawng a han ngaihtuah ta chu i hnual ıawih mai a, tumahın an tlın a rıng ti lo hıal a

Inkawmna tawp lamah tawi fel taka khaikhawm a tha a Mahse, a tir lama a hriat kiau tum pawhın a theihrghılh zıah mai a, manganthlak i ti em em ta mai a Thil tih âwm pahnih-tha ve ve i awm tuma a boruak mila a tha zawk thlan thiam tulzi i a ngaihtuah lai phei chuan a huphurh luatah ho mai maï rıauva ngaihna hıal a nei a

Inkawm zawh hlım, rilru la thar laia a pawimawh lai chhinchhiah a tul a A pen theihnghılh vanga a chhinchhiah loh thın dante ngaihtuahın a haihawt dan zawng zawngte chu a hre chhuak a, a nuih lah chu a za ta hle mai a Tukveiha daka khua a han thlir chuan a kal tumna pelın thui fe mai a lo kal tawh mai a. Inthiam lo takın a nui chhuak hawk a, hmanhmawh takın a chhuk ta a Bus no 371-a chuangın a kir leh a

Hmanhmawh takin Venhimna In a pan a, Venhimna In a thlen chuan Social Worker, Miss Anita chuan Superintendent awm loh thu a lo hrilh a. Commit-

tee pawimawh taka a tel ve a ţul vanga a awm hmɪn loh dante sawiin a ţul ang anga pui tura Superinten dent-in a chah thute chu a hrilh thuai thuai a

A inbuatsaih nasat tehreng nen chuan a hnathawh tur chu a ţan thei leh ta lo va, pawi a ti rilru hle a, Nilêng chuan Miss Anita nen chuan an inkawm a A hnathawh dan turte sawidunin chik takin thil tih dan turte a zawt a 15th September, 198?-a a hna thawk tan tura Venhimna Ina a kal tum thute hrilhin tlaiah chuan a haw leh ta rih a

15th September, 1983

Thursday

Thlakhata Inrinni hmasa ber leh a hnuhnung ber hi chu sawrkar office chawlh a ni thin a, College lama lehkhabu chhiar nan leh conference nan a hmang thin a College of Social Work-a an library-ah chuan a duh zawng a hmu kim thei lo va, Bombay University library-ah a kal a. Kum 1878 daih tawha sak zawh a nih vangin Bombay University chu a changtlung hle a ni.

A hnathawh tur chu a lo tih ngai hauh loh a ni a, hisap dan a thiam lo hle a Mi rilru hre mi nih chak tak chu mi rilru buai thawmhnaw a ni ang bawk hian a thilthih châk zawng tak ni mah se a thiam loh zawng tak mai a ni a, a zam rilru em em mai a

Venhimna In pana bus chhungen thut ran mai chu pasalthain ngaw dur puia sa an pel thauh thauh ang bera inngaihna a nei a, ama tawkah a ngaih a

Ṭha thawkhat hle a ni A hnathawh tur chu enghelh-engto hle mahse he mi ni kher hi chuan thil dang laih a ngaihtuahsan a A thil vei em em hi chu ngaihthah chin a nei ve ieng a

Kawng kama in thi tak tak mai thlira a en lai chuan in chhawng saizia leh an in sak mawiziate chu a ngaihtuah a The City of Lights an tih chu inhmeh a ti a Mizovin Pathian hnam thlir kan ni kan ti ṭhin chu hriat thiam harsa ṭi em em ta mai a Kan hnamin Pathian thlang ni zawk ila zawng hriat thiam dan dan awimin a hria a Pathian-in min duhsak bik kan ti ṭhinte chu ngeiawm ziauva ngaihna a nei a Kan retheihziate, kan tlakbalzia te, kan pachhiatziate leh kan ram a ruaiiem lohzia zawng zawngte chu ṭi ngaihtuah chhuak a, Pathian duhsak hnam kan nih si chuan a duhsakna ṭi va hlu lo awm êm tiin a ngaihtuah phah ta hial a

Bus chhung aṭanga in ṭha tak tak leh mawi em em mai a thlir lai chuan khawvel rochung tur ve meuh si, nep tlata inngaihna a nei a Retheihna thup mawi nana rilrua retheite chu an eng a thâwl e kan tih ṭhinte chu huatthlala a ti rûm mai a Mahni in-fak mawi ngai haw hle chung sia kan retheihna kan fak mawi fo mai chu dik theiin a iing lo va, a thin a rim tûk ta mai a

Khawpui laiiia mi chhe veng ṭawp tak mai a tlan pelh lai chuan khawpui cheimawina ni theiin a ring lo va Bombay khawpui chu a mawnn a nuam tak meuh va,

mahse a chhunga cheng zawng zawngte tan zawng a nuam theiin a ring lo va Mi chhe veng (slum area) a cheng, maktaduai thum leh nuai nga lai mai tan chuan Bombay khawpui nawmna leh mawina chu chil tipûttu mai niin a ngai ta hial a Kutdawhho dinhmun rapthlâkzia a ngaihtuah lai phei chuan an nunna hian an retheihna chu man zovin a ring lo va, vanduaina chu an tan chuan vanduaithlak zualin a ngai a, an retheihna chu retheihthlâk a tihpui em em mai a

Venhimna In chu dar 10 00 a m chiah chiahah i thleng a Mrs Shujata-i chuan kar hmasaa a awm loh chungchanga thuphachawiin ngaihdam a lo dil hmawk hmawk a Hlim taka biain a inpuahchah dante chu a zâwt a Thlamuana chuan a inpuahchah dan hrilhin a tul dan anga tanpui turin a sawm a

Hmun remchangah dawhkan leh thutna an hunsak a a hna thawk tan tur chuan Thlamuana chu a inbuatsaih ta a A rilru a zauthau va, a inpuahchahna zozaite chu a ngaituah hman ta der lo mai a Mrs Shujata-i chuan a theih ang anga puih a inhuam thu hrilhin harsatna a tawh apianga tanpui a inhuam dante chu thiam takin a hrilh a A awm loh chang pawha Social Worker, Miss Anita nena a tul ang ang thawk dun zel turin a chiah bawk a Thlamuana chuan lawmthu sawiin an puihnaa thuang taka engkim a tih a inbeisei thu a sawi a

A hnei en chuan tha tak mai a ni a Pian a thiamin a hlimling viau va A thau lo va, a sam a buang

thu a, a biang ki ilo pawh sawisel a chong lo A hawiher en chu in lu zo hmel tak a ni a, a mitmeng atang erawh chuan mi hur a nih chu a rin theih mai a A mong diva deuh vi, a khip hip hip a

hmuh phat itang in Mizo nula ngei nin a ring a Mihse, Bombay khawpuia Mizo nula emina nawhchi zawih chu thil iwm thei nin i ngii lova mak a ti em em mai a Thlithlii inga ling lovin chik takin a tawngkam leh a taksa che vel chu a thlithlai a Mrs Shujata in a inhmelhriat tir lii vel chuan Catherine-i chu a nui deuh sak i lei lam enin a kûn i, a ke zungpui chuan lei a thai a Zakzum tak hmel a pu a, mahse a tawngkam chhuak chu a felin a fiah tha em em mai a

Mrs Shujata-i chuan a kalsan i inhmatawnin an thu dun ta a Thlamuana chuan Catherine i hming putu a buaipui dawn avang leh ama Mizo pui ngei mai a han buaipui dawn ta chu mak a ti i, a nilru a zam tak meuh a ni Engkim mai chu a tum dan lo tak leh a rin loh ang tak main a kal a, a inpuahchahna zozaite pawh chuan awmzia nei leh lo dawna ngaihna hial a nei a

A tih fo thin angin chiang takin ama chanchin leh a hnathawh dan zawng zawng chu Catherine-i chu a hrilh hmasa a A chanchin a sawi lai chuan Catherine-i chuan dawhkan chunga a kut pahnih nghatin a kutlang a nuai nak nak a Catherine-i chuan a aw a thian a, Mizo a hmuh lohna rei tawh thu sawi-

in mak a tihzia a hrilh a A Mizo hming Zamveli thup nana Catherine-i a invuah dante a hrilh a A rilruin eng emaw tak mai ngaihtuah nei tih hriat tak mai hian lei lam enin a kûn a, an ngawi dun vang vang a

Chutia an ngawih reng lai chuan Thlamuana chuan Mizo nula lerzia te, an lepchhahzia te, an suahsuala an chimawmziate a ngaihtuah a Zahthlak a ti a, muahphothlâk a ti em em mai a A hmel a thata a duhawm tehreng nen chuan nawhchizuara a khaw sa chu mak a ti em em mai a Mahse hmel thi takte hi an inven thiam loh chuan zartu apui an ngah thei a, an hmel thatna hi anni tan chuan thlemna hautak tak mai a ni thei thin An tan hian chetsual a awlsam brk a, an fin tawk loh phei chuan an hmel mawinate hi a pamhmai mai thin a lo ni, tiin a ngaihtuah ta hial a

Eng emaw hmu chuan Catherine-i chu a rawn hawi chhuak a A hmai zartu ngaimawh ni âwm takin a sam chu hmung lamah a theh ham a, a mittui a tla ta bawih zawih mai a A mittui hnua a kûn lai chuan nawhchizuar temawmzia leh duh hun huna an tuh mai theih thin dante a ngaihtuah a An duh chuan hlim em em angin an langahram a, zahna reng reng hi an khawvelah a awm pha lo va, an sualna leh an hnena hlau engkim mai hi a hnuaichhiahtir thin a lo ni, tiin a ngaihtuah a,

Thlamuana chuan engmah zep lova inkâwm tura awmpui Pathian mithmuha mi zawng zawng an sualzia leh kal Isua zara chhandamna kan chan theih

dante chu a sawi a A theih ang tawka ṭanpui a nhuam thu leh zep ngai apiang zep a nhuam thute pawh chu a hrilh a

Catherine i chuan harsa ti tak hian, "Chutianga in-kawm tur kan nih chuan i tulni ka hre lo " tiin a chhang a

Tnlamuini chuan mualpho mai diwna inhriatna i nei a Hmusit tika a biak dan te, engmah lova ngai chunga i hawm dante a ngaihtuah a Mi, an sual ang anga pawm a, hmuhsitna nilu nena kawm loh tur tihte chu i hre chhuak a Mahse, mi hur leh mi bawlhhlawh zah dera chiw tak bawla biwl chu dik a ti thei chiah lo va

Nawhchizuar ni mah se, kan mihringpui an ni a, an sualna leh kan sualna a inang lo a ni mai a, tumah sualna nei lo kan awm si lo Mi sual ber pawhin ṭanchhan fel tak siamin thiam thu an sawi thei ve thin, tiin a ngaihtuah a Mi tupawh an dinhmun mila kawm tur tihte chu a hre chhuak a, amah leh amah chu a indem rilru hle a

Catherine-i chu a rawn hawi chhuak a, "Pathian thua inhnêm tur kan nih dawn chuan a ṭulna ka hre lo Pathian thu i sawi duh a nih chuan a sawina âwm a awm alawm A reng reng thuah ka tan chuan Pathian chu a thi tawh a, kei pawh Pathian tan mitthi ka ni Mitthi leh mitthi inhnem nana kan inhman ṭulin ka hre lo I tisa châkna tipuitling tura

mi kawm ni la chu thu dang Kei atan chuan he lein nawmchen hi ka dam chhan a ni a, nawmsip bawl hi ka thisenin a than hnan a, chu bawih ata chu ka chhuak thei lo va, duhna lah ka nei hek lo Ka tisa châkna a ral hma loh chuan ka nun hian awm zia a nei zawk a ni I tih loh tur i ti a, i awm lohna turah i awm nun ka hria Mi inang lo leh duh zawng inang lo keini ang inkawm hi i tulna awmin ka hre lo " a ti a

Thlamuana chuin ngun takin a ngaithla a A taksa che vel leh a mitmeng te a thu sawi leh a tawng kam hman te a aw ki san leh hniam dan te a sawi uar lai leh uar loh laite chu chik takin a ngaihven i A sawi chhuah tak loh leh a thu sawi inkar hlat zawngte pawh chu hriat tumin a theih ang tawkin a lo ngaihven a

A rilru ang pehhel awm map lova a sawi chhuak chu ngaihsânawm a ti a Fimkhur takin kan ti dêm dêm a, dik zawk nuin kan inngai si thin tîn a insit rilru hle mai a Kan hmuhsit leh kan ngaihnep takte pawh hian hlutna zawng an lo nei ve thei a lo ni, tiin a ngaihtuah phah ta hial a

Thlamuana chuan tanchhan tur a dap ran a, "Mi inang lo leh rilru inpersan takte inkawm loh tur em ni dawn ? A thu hrimah i ngaih ang vek hian khawvelin an ngai lem lo va Kei ngei pawh hian i inngaih ang hian ka ngai lo che asin Mi zawng zawng hian nawlchizuarte hi kan hmusit ngai lo va,

chhan leh vang azirin ngaihdan kan siam thin zawk asin," tiin awmze nei tak maiin a chhing a

Catherine i chuan, 'A nih leh eng ang chiahin nge min ngaih ?" tiin a zawt a

Thlamuana chuan, "I thusawi chin hi ki hriat chin a la ni rih a, ngaihdan siamin khiwp niin ka hre lo Chuvang chuan mumal taka inkawm hi tulin ki ngai a ni " tiin a chhang a

Catherine i chuan, A dik ka iing Min hie chiang tuni ih an la awm lo va, min hie chiang tura min kawm lah an la awm hek lo, ' a ti a

Thlamuana rilru chu a lawm ru hle a Mumal taka kawm theih ngei a inrin avang chuan vannei a inti rilru hle mai a "I sawi angin nangni ang chanchin hi chiangin kei chuan ka la hre ve hauh lo vi Mumal taka hriat ka duh vangin helai hmunah pawh hian ka lo kal a ni a, zep tul a awm pawhin kei chuan ka rinawmna hum tha turin ka intiam a I rilru chhungril tak sawi thei khawpa inkawm hi thain ka iing " a ti ta a

Catherine-i chuan, "Keini ang tan chuan zep leh thuruk engmah a awm lo va, saruak leh saruak lo pawhin awmzia a nei hek lo Mahse, ka chanchin kimchang sawi tur chuan hun tam tak kan mamawhin ka ring " a ti a

Thlamuana chuan hlim tak mai hian, "Hun chungchang thuah chuan inthlahrunna tur engmah a awm

lo va. In hotute remtuhnaa engkim ti ka nih avangin zalen takin engkim kan sawi dun theim ka ring," tiin a chhang a

Catherine-i chuan a chanchin chu a sawi tan ta a—Ka hurzia leh ka sualzia chu min hriatpui em eng a, sawi vak tulin ka ring lo Mahse, ka chanchin hi a bul a bâla i hriat chuan i khawvel thil thlir dan chu tlem talin a danglam ngei ka beisei "

Chu veleh Thlamuana chuan, "Ka pawmzawng tak a ni A bul a bala kan hriat loh vang hian ngaih dan âtthlâk tak tak leh dik lo pui pui kan siam thin a Kei chuan mi tupawh a tha emaw a sual emaw tih ang hi ka duh ve ngai lo va, a chhan leh vang chiang taka hriat hmasak phawt ka tum thin a ni," a ti var a

Catherine-i chuan, "Ka chanchin hi sawi ka chak lo hle a Mahse, rin loh takin kan inhmu a, mahni Mizopui ngei hnena sawina remchang a awm takah chuan kimchang taka sawi hi thain ka ring a," a ti a

Thlamuana chuan intibengvar tak mai hian, "Mahni chanchin sawi chu thil chakawm lo tak a ni tih ka hria a. Sawi hrehawm tak tak pawh a awm ka ring a. Mahse, min hre thiam la ka duh a, chung takin i naupan laia tanin in chhungkaw chanchin nen sawi thui la ka lawmlakawp ang. A tul dan danin kan inzawt chaup zel dawn nia," a ti a.

Catherine-i chuan a sawi zawm leh ta a— "Aizawl khuaa seilian ka ni a, ka naupan laiin ka pain min boralsan a Kum 5 mi ka nihin ka û-in min boralsan leh a Ka nu nen chauh kan khawsa dun thin a Vanduaithlak tak maiin ka nu chuan cancer natna a vei hlauh mi a, khawsak a harsat tâk em avangin ka nu nen chi an ka pute kan fin ta a

"Ka nu chuan a that hi chuan biak inahte min hruai thin a, zana kan mut naah pawh Pathian thu min hrilh thin a Zan tinin min tawngtaisak thin a 'Pathianin i tan kawng tha a buatsaih ang a, i thatna turin engkim a ti ang ' a ti thin I nulat hunah chuan Pathianin pasal thi tak a pe che ang a, tuna i retheihna zawng zawng hi malsawmna a la ni dâwn a ni tiin min tawng thlamuan thin a

Catherine-i chu a ngawi deuh dat a 'Ka nu, Pathian chuan engkim a ti thei a, thawmhnaw tha te, in tha te min pe ang a, a nuam âwm ka ti thin a' Catherine-i chuan sawi harsa a ti em em a a hmela lang thei khawp hialin a insûm a

"Ka pu te inah chuan ka nî a sual em em mai a, min tirethei em em thin a Fa pathum a nei a Ei leh inahte min huphurh a, ka thil neih min chhuhsak changa la let tura ka ûm changte chuan min vel hrep thin a Ka nî chuan thiam loh min chantir ziah a, ka thiamna ngei ngeiah pawh min sawisa nek thin a.

Ka nu hnenah vui thu ka thlen thin a Duat takin natna khuma mu chung chuan min lo kuah a, min

pawm vawng vawng a Ka lu mın tuaısakın ka bıangahte mın fawhsak ţhın a Ka nu chuan thıam tak maıın mın lo thlamuan ţhın Che theı lova natna khuma mu reng ţhın a nih avangın a mı duh sakna maı lo chu engmah tıh theıh a neı lo va Mahse, a kıanga ka awm chuan ka thla a muang a, ka hlim em em ţhın "

Harsa tı tak chung chuan a sawı zel a, "Ka nı chuan a fate thawmhnaw ţha tak tak a leısak a, keı chu thawmhnaw ţha mın leısak ve ngaı lo va An thawmhnaw awta ka ţah chang chuan mı hau va, thawmhnaw leısak lovah mın vau zuı a A chang pheı chuan pındanah hıal mın kalh hnan ţhın

"Ka lıan deuh deuh va, ka nı chuan ın chhung khawsak rel zawng zawng mın tıhtır a A fate chu lehkha zırın nılengın an awm bo ţhın a Ka thıltıh sual apıangah ânchhıa mın lawhın mın sawısa hrep zel a Hrehawm ka tı lutuk a, ka nu hnenah, 'Ka nu, kan ın lamah ı haw daih ang— ka nı a sual em maı tiin vawı tam tak chu ka nu kıangah mittuı nen ka ţap ţhın a Ka nu cnuan ka mittuite mın lo hruk hulsak a, 'Ka dam veleh kan haw dawn nıa ' tın thıam takın mın thlamuan ţhın a

"Hrehawm ka tih em avangin eng emaw chang pheı chuin tlah bo hıal ka tum ţhın A rûkın ka ırteah ka thawmhnaw ka khung a Mahse, ka nu ka hmuh a, tlan bosan tura rılrú ka sıam laı chuan ka ngaı ngam ngang lo va, ka ţhalh leh ţhın Chutıang chuan vawi tam tak tlan bo ka tum thin a

Ka nu natna chu a zual zel a Zan khat chu min o va, a khumah chuan hmanhmawh takin ka tlan ewn thuai a Ka nu chuan min kuah a, duat tak main min fawp a Zawite hian 'Bawihte, Lalpa'n ing chu a hmangaih che a i thatna turin engkim ti dawn ' a ti a Sawi tum nei ni âwm takin kâ a âng a, a hmui phun chu ka hmu a Mahse, engmah a sawi ta lo va

Ka nu, ka nu ' tiin a biangah ka chûl a, mangang eh thlabar tak main a lu ka sawi lâwp lâwp a Eng emaw hnu chuan, 'Bawihte i pute va ko teh Tuisik min rawn suah nghal dawn nia, harsa ti tik hian a ti a " Catherine-i chu a insum zo lo va, a mittui a tla zawih zawih a A mittui hiu chung chuan a sawi zawm zel a

"Ka tho thuai a, ka pute ka ko va(tuisik ka suak a, hmanhmawh takin ka kir leh thuai a Ka nu khumah chuan ka pute chu an lo awm tawh a Hmanhmawh takin khumah chuan ka lawn kai thuai a, ka tuisik suah chu tulh ka tum a Mahse, ka nu chuan min lo boralsan tawh a A lute nam-in ka sawi nawk nawk a, Ka nu, ka nu hei tui in rawh ' ka ti a ' Catherine i chuan a rawmawl chuan a mittui chu a hru a, eng emaw chhung chu a sawi zawm hlei thei lo va

"Ka nuin min boralsan tâk hnu chuan ka rilru a na em em mai a Keimah maia ka pindana ka awm chang phei chuan lungchhe em em main ka tap ka tap

thin a Kan chhungkaw chanchin ka ngaihtuah chang phei chuan vanduai chuangin ka inhria a A chhia leh tha lo zawng zawng chang zo ta ni hiala inngaih chang ka nei thin

"Ka nu thu sawi leh a zirtirna zawng zawng chu ka hre reng thin a Mahse, awih harsa ka ti a, Pathian hial ka dem ta a Engkim mai chu a chhe zawng veka thlirin ka ngaihtuah a Thian tha ka nei lo va, ka nun chu a khawhar em em mai a Ka ni lah chuan ka nu boral tak hnu chuan a hma ai mah in min tirethei niin ka hria a An ina ka awm chhung zawng chuan tah loh ni ka nei lo a ni bei mai Beisei tui engmah ka neih tak loh avang chuan pawisak ka nei tlem tulh tulh a, ka nî thu awih loh leh tih tauh ka ching ta hial a Mahse, chu chuan namên lovin ka retheihna a tizual thin' a ti a

Thlamuana chuan Catherine-i thu sawi chu chîk tak maiin a lo ngaithla a Mi vanduai leh hmuhsittlak loh a, lo hmusit chu a inthiam lo va Mi hi an chanchin mumala hre lo hian kan hmusitin kan haw thin a lo ni Eng mi nge an nih a, eng nge an din hmun hre lovin kan hmusitin kan dem a, kan hua a, kan ngei a, kan chungtlâk a, an chungah rilru tha lo tak mai kan lo pu thin nim a ngai ta hial a

"Tum khat chu ka bazar kalnaah tlangval pakhat, hmel tha tak mai ka hmu a Pa lian vak lo, hmai hial deuh, sum dum tha tak mai a ni a A biang ei lamah khuavangchhinchhiah a awm a Tawng

ṭam lem lo leh aw thûm lam deuh a ni a A hmi hun eng emaw ṭawng tawhin brik sathih chuan kan inbe fo ṭhin a Mahse inkawmna fumte tak chu kan nei ngai lo va Chumi ni chuan thingpui inah min ṭawm a, min duh thute sawiin thiam takin min kawm a Chumi ni aṭang chuan kan inngaina ṭan ta a

"Ka nun a khawhar em thin avangin kei pawh chuan ka tlangval sawi chu ka ngaina êm êm mai a Eng emaw hnuah phei chuan ka rilru zawng zawng chu ka pe ta mai a, kan inhmuhna remchang a nih vangin bazara kal pawh chu ka tan chuan thil thlâkhlelh-awm tak mai a ni a Ṭum khat chu kan thingpui innaah an khaw lama a haw hnaih thu sawiin min duh thute chu ka kiangah chuan a sawi a A runla min hruai mai a duh thute hial chu min hrilh ta a

"Kan inkawm tirh lam chuan mikhual thusawi awiha pawm chu fel lova ngaihna ka nei ṭhin a Tlangvalte hian an sawi mai mai ṭhin a, an rilru tak erawh chu an sawi lo ṭhin nia ka ngai a Mahse, kan inkawmna a rei tawh avang leh ama lama in-hlelhna ka neih loh avang chuan a thu sawi chu tak tak vek tura ngaiin ka rilru tak chu a lawm ru hle a

"Chin hriat lohna hmuna zui ngawt mai chu âtthlâk ṭihna ka nei a Mahse, a hmel leh a dinhmunte chu ka tan chuan sit rual a ni lo va, ka phu lo em em [illegible] a A thu sawi ka la ngaihthlak reng laite [illegible] ka nu thusawite chu ka thinlungah a lo thar [illegible] leh a Beisei phak hauh loh malsawmna ka

dawng ta nin inngaihna ka nei thuai a, Awmze nei leva tlan bo ka lo tum thin dante ka ngaihtuah chhuah tak hnu phei chuan vanneihni dawn tak hnua chhuanlam siam chu thil âtthlâk tak mai niin k ngai a

"Ka pute ina awm hrehawm ka tih em avang chuan vanneihthlak ka ti êm êm mai a Mahse, mi sual berte pawh tha ber angin an lang thiam a, an thu sawi leh an lan dan mai mai chu rin ngem ni lovin ka ngai bawk a Kan thut dun reng laite chuan namen lovin ka rilru chu a insual a insual a '

"A meizial pak khu laih laih chu ka thlir reng a pa hliah hliahin ka hmu a A hma zawng ai chuan tha ka ti a A rûk tak chuan ka rilru chu a hlim em em mai a James-a hnenah chuan, 'Min duh tak tak dawn em ni ? ka sawi ang kha ka dinhmun a ni a Min duh pawh ni la, i chhungten min duh thei dawn em ni ?' tiin ka zawt a

"James-a chuan, 'Nangmah ang bawkin ka nu ka chân tawh a Fa mal ka ni a, ka pa nen chauh kan awm dun a Kan chhungkaw lamah chuan engmah harsatna a awm lo vang' a ti a James-a vek chuan, 'Kei chuan mihring hi an thiamna leh an hmasakna lam ka ensak ngai lova, an chhungkua leh an nihna ka thlir ngai hek lo. An takna leh hmangaihna chauh ka thlir thin. Kei chuan khawvelah hian thil pahnih chauh ka thlahlel a, chu chu RINAWMNA LEH HMANGAIHNA hi a ni Thingtlang

khuaa kan zin chang pawhin ka thiante chuan an mawlzia leh an retheihzia an sawi thin a Kei erawh chuan an rinawmna leh hmangaihna an ngahzia mawlh hi ka ngaihtuah a, ka ngaisang êm êm thin' tiin thiam tak mai hian a sawi a

"Chutia a sawi lai chuan ka en reng a A thusawi chuan min hneh em em mai a Ka tan chuan a thu sawi chu sermon ropui tak ang mai a ni a 'Kei chuan khawvelah hian thil pahnih chauh ka thlahlel a chu chu rinawmna leh hmangaihna a ni' a tih lai te chuan chhuanawm ka ti a Ngaihsânnain ka khat liam ? Sum leh pai nei bawk siin chuti tak mai i rinawmna leh hmangaihna a nei lian chu mak ka ti êm êm a

"A ke vei lam chuan ka kechâwn a rawn khak chho hian ka hria a, ka timûr a ding er er a Ka zam rilru a, ka thinlung chhung chu a hlim em em mai a Dawhkana ka kiu nghatin ka kûn deuh va, dîm te hian ka dar vei lama a kut nghatin min kuah riai riai a A lamah chuan min kuai a, a ke chuan ka kechâwn chu a kherh a Dim têa ka samte zûtin a kut lehlam chuan ka dar vei lam a dawm a Engmah sawi lo chuan min rawn fâwp ta a Kei pawh chuan ngaimawhna engmah nei lo chuan ka kuah nghet sauh va, ka fâwp vawng vawng a

"Catherine min tibeidawng lo hram ang che aw ? tiin nghet tak hian min kuah a Engmahin ka chhang lo va, mahse ka taksa che velte chuan ka remtihna thûk tak chu a takin a lantir a "

A sawi mêk lai chuin Thlamuana chuan "I sawi zawm hmain thil pâhnih chauh ka han zin t liwl ang che I pute nen chuan khawi hmuna khawsa nge in niha, James-a chu eng mi nge ? Hei hi mi han chhang lawk teh " a ti a.

Catherine-i chuan, "Ka pute nena kan khawsakna chu Bangalore a ni a Ka ni chanchin pawh sawi law law ila—Ka ni chu Mizo hlang a ni lo va hnam dang nena inthlah pawlh a ni a Tin James-a chu Bombay khuaa awm a ni a, Vai a ni Thil awm dan chu chiang zawkin kan la inhrilh dawn nia " tiin a chhang a

Thlamuana chuan lawm thu sawiin engkim fiah taka sawi zawm zel turin a ngen a

"James-a chuan kan in bul thlengin min thlah a In ka thlen chuan ni dang ang bawkin ka ni chuan 'Mi sual nu, i va rei leh pek em ! Nileng lenga bazar ziah mai Ei rawngbawl pawh i tlai dawn alawm Engte nge i lei ? Ka thil chah che kha i theihnghilh leh pek em ? Mei chhêm la, rang takin rawngbawl nghal rawh,' a ti leh ta phiar phiar mai a

"Butter lei tura min chah chu ka lei theihnghilh tih ka hre chhuak thuai a, pawi ka ti em em mai a Rilru hrehawm taka ka la din lai chuan ka thil leite chu a en a, thinrim zet mai hian ka lam hawiin min melh a, 'Hmelchhe nu, i suahsual leh nikhualoh dan zozai hi .. Ka chah lawm lawm che a ni lawm ni ? Khawiah nge i butter rawn lei chu ? I ei zo leh pek

em ni ? Thu ieng awih lo che hian a ti a Meng sen teuh chung chuan ka bag chuan min rawn deng thâwr mai a

'Ni ka ti lutuk chu ka mittui a tla zawih zawih a Mittui hrua ka la din reng lai chuan Hmanhmawh lawh Chhuanlam siam lih hi i thiam zozai lutuk a, nang fa hi tih tui ieng ieng tih awm lo chuan, eng hi nge i tiha heti em emi i sual ni ? a ti a Thinrim teuh chung chuan pindanah min luh tauhsan ti i

'Hichiwm ka ti lutuk i ka mittui a tla i ka tap zawih zawih a Mittui tla zawih zawih chung chuan ka thil leite chu ka dah thi i Ka thil lei ka la dah fel mêk lai chu in kawngkhar a ii thu ii i, ka ni chu a rawn lut leh ta a Mi sual nu, eng i ti them them nge ni ? Hmanhmawh rawh ka ti lo che em ni? Awm ze nei lo lutuk mai Chhh lah ngaih pawimawh awm lo hian I suahsual dan em em hi 'haw nge ' a ti a Ka tomato lei, dah tha tura ka la ken lai chu a tham lawp a chhuatah chuan a tla pheih ta a 'I tih tur tho a nih hre ta che Pehhel dêm dêm lo khan ti ta che Kha nangmah vangin i tomato lei pawh a tlâk pherh leh tak vek pek kha Tihpui vek mai, tihpui vek mai Nikhua lo leh lutuk Chhar vat la, rawngbâwl nghal vat rawh, a ti leh ta phiar phiar mai a

"Mittui tla zawih zawih chunga tomato chhar tura ka kûn lai chuan, Hengte hi dah tha vat rawh,' tih pah chuan ka bag nen chuan min rawn nawr chilh a

Keia inring hlei lo chu ka tlu tawp mai a 'Chawh tak rawh I luhlul leh i suahsual em em dan hi Zah pawh i zak chai lawm ni?' tiin min hau zui leh ta hrep mai a

"Ka rilru na lutuk chu ka insûm zo lo va, ka ṭap chhuak hawm hawm mai a 'Ṭap khanglâng suh Kaihhruai theih loh tawp mai Inzirtir leh thu ṭhaa intih sâwt lo hian I zahpuiawm leh lutuk mang ti-ang che hian Khawngaih leh duhsak theiha khawsa lo che hian Chai taka che,' a ti leh ta a

'Rilru nâ leh mangang tak chung chuan rawng ka bâwl a Ka theih ang tawkin ka hmanhmawh a, ka bawl zo thuai a A khât tawkin ka ni chuan, 'I peih tawh em? a rawn ti sek a Rawng ka bâwl zawh chuan chaw ei ka siam thuai thuai a, ka peih fel hnu chuan ka ko ta a

"Kei chuan bar khat pawh ka la bar hman lo Ka nî antui hâwp chuan a hâwpna fianin min rawn vawm ta bur mai a Ka banah a ni hlauh va, nat phei chu a na lo va 'Mi sual nu, eng i ti fakau nge ni? Min runluih em ni pek? I sual em em dan hi Rilru tihrehawm tur hlir maia engkim tih mai, I kan te, i baite hi tem ve ṭhin ta che,' a ti a

"Ka insûm zo lo va, ka mittui a tla zawih zawih a Ka pindan lamah ka kai a, ka khumah chuan ka bawk thlawp a. Chhuak em em chuan ka ṭap ta zawih zawih mai a.

idan kawngkhar a li thuai a, ka ni a lo lut a
-i sual nu, ṭap ṭap lo la a nih chu Chokate saw
tihfelah nge i tih pek ? Chhuanlam siam hian i
nur apiang nehhel dan i dip a, tho thuai la, va ti-
i vat rawh,' a ti a Ka sima thamin min kêk tho
wp a 'I bazar kal lah hi pawisa i hmiing hnem
tuk ziah mai Hei viwiinah pawh butter leina
iawp i rawn hawn leh pek lo Hetianga i sual zel
nan kan in aṭangin kan hniwtchhuak daih ang che
imahin an awmpui lêk lo vang che,' a ti a

Zep lovin sawi vat rawh Eng lei nan nge i hman?
thukru em ni zawk ? a ti a Harsa ti tak chung
iuan, 'Ka bag ipte chhawngah ka dah hirang a, ka
i theihnghilh avangin a la awm ang,' ka ti a Thin-
n em em mai hian min melh a, 'Chhuanlam lah
i haihchham lo leh lulai khawp a A tlai hmain
o vat la, va lei thuai rawh Khawiah mah rawn
ng khawtlai lovang che I lo hawn veleh chokâ
el la, thingpui buatsaih nghal ang che,' a ti a

Mittui tla zawih zawih chung chuan ka bag ka la a,
ter lei tur chuan ka chhuak a Ka hawn chuan
:okâ ka tifel a, thingpui ka buatsaih nghal a

Thingpui pea sitting room-a ka kal chu chhuatphah-
ka inchhuih palh a, thingpui no a inkhak ri rai
Ka nî pawnfenah far khat emaw chu a far hman
Thingpui sem zawha chokâa ka lut chu ka nun min
wā ūm zui a Thinr'm em em mai min melhin
ṃmāh sawi hma hauh chuan min beng ta thāwr

mai a. I tilui tih hriat reng reng Thiante zingah lehzel min tihmualpho i tum chai maw ' tiin dim lo tak mai hian min beng ta thuai thuai mai a

"Ka hlauhlawp leh thlabâr chu tap chhuak hlei thei lovin ka inhnîp hlawp hlawp a Ka khum pindan lamah min nawr phei a, kawngkâ min kalh hnan ti a Khumah ka bawk thlawp a, ka mittui chu dan rual lohvin a lo luang chhuak zawih zawih a Ki nu leh ka pa ka ngai ngawih ngiwih a

"Ka nun min tihretheihzia zawng zawng ka ngaihtuah a Tum khat ka bazar kalin pawisa ka tihbo avangi a mi nghaisak dan te, Pathianni tuk khat thawh ka hai vanga ring herh hial khawpa min phih thawh dan te, tlai khat ka chaw chhum nem luat vanga bei luai khawpa chaw sâa ka hmaia min vawm dan te, a office bang a lo haw tlai tuma a thingpui in tur ka thlum loh palh vanga thingpui no chawpa min vawm zui dante leh a dang dangte pawh chu ka ngaihtuah chhuak a Lungchhiatthlak ka ti lutuk a ka tap zawih zawih ta mai a

"Ka nu thi tawh hnu chu ka ngai a, a mi hmangaihna zawng zawng ka ngaihtuah chhuak ta chu ka sanâi huam huam mai a A mi duhsakna leh ka tana a thiltih zawng zawng ka ngaihtuah a. Engmah ti thei lova naina khuma a mut laia ka tana a thahnemngaihziate ka ngaihtuah chuan nâ ka ti lutuk a, lungchhe em em mai chuan ka tap zawih zawih mai a

Ka nu leh pa la dim se in mi lainat dan tur te ka inhmun retheihthlakzia hria se nâ an tih dan turte eh ka tana an inhuam dan tur zawng zawng ka ngaihtuah chuan ka sahal huam huam a tap chhuak nlei thei lovin ka tawt up up mai a James-a n hria se a rilru nat dan turte ka ngaihtuah a, zan rei tak hleng chuin ka khumah chuin ka tap ka tap a He mi zan hi ka pute in ka rilh hnuhnûn bei zan a ni"

Thlamuina chuan, chiang taka i sawi avangin lawm thu a sawi a A hmel leh a taksa che vel atang ngawt pawh chuan a rilru nat dan zawng zawng chu chiang takin a hmuhpui a A thil lak tunthlak theih dan leh a rilru kalhmang a hriat chuan lunatawm a ti em em mai a Haisatna kara a tet lai atanga a khawsak thin dante a hriat tak avangin khawngaihthlak a tizual hle a A chanchin chiang taka sawi zawm zel turin a sawm nawn leh a

'A tukah chuan khua a var a Film Star-ho lei paradise ang hiala an sawi — Bombay khawpuia duh ber nena kal tura rilru ka siam avangin ka thinlung cnhung chu a hlim hle a Ka têt lai atanga vawi tam tak tlan bosan ka tum thin, ka pute in chhuahsan tura ka rilru ka siam tak avangin lawmawm ka ti a Ka retheihna leh manganna zawng zawng hnuchhawna hlimna leh lawmna hmun pan tura ka ngaih avangin ka hlim em em mai a

Ni dang ang bawkin ka hna ngai ka thawk malh a Ka thiam ang tawkin ei rawng ka bawl a,

ka ni ngial pawhin, 'A tui mang e' a ti hial a ni An ina ka awm tirh atangin chu chu ka chawhmeh siam sawisel lova a ei vawi khatna a ni a, a tui tih tum khatna a ni Hemi tuma tukthuan kan kilho hi ka pute chhungkua nena kan chawhlui kilho hnu hnung ber a ni

"Tukthuin ei kham chuan a tul ang chu hmanhmawh takin ka tifel a Mi dang zawng chu an insiam ve an chhuak ta a Ka pindanah ka lut a, ka ipteah chuan ka thawmhnaw ka khung a Hâk thlak chauh ka khung a Chhuak hlen tura rilru ka siam ta chu ka hnuk a ulh teuh ta mai a Thil kal tawhte thlir kirin khumah chuan ka thu a, ka lungchhe lutuk chu ka tap zawih zawih mai a

"Mittui nena ka tahna khum chu ka nu thi tur ka dawm hlumna khum a ni a, ka nu nena kan inthenna hmun a ni a Ka duhsakna hnuhnung bei ka nuin a hnarna hmun a ni a, hmu leh ngai tawh lo tura inkham lo tak chunga kan inthenna hmun a ni a Mittui tla zawih zawiha ka tana a tawngtaina hmun a ni a, ka lungngaih leh mangan laia min thlamuanna hmun a ni a. Ka nu min duhsakna leh ka tana a thahnemngaihna zawng zawng ka ngaihtuah chhuak a, lungchhe em em chuan ka tap ta zawih zawih mai a.

"A thih dawna tuisik min suahsir laite chu ka mitthlah fiah tak mahin a lo lang a Khuma hmanhmawh taka ka tlan lawna. tuisik tulh tuma 'Ka nu.

a nu hei tui in rawh' tia a bianga ka nim nawk awk lain min chhang ta lo chu na ka ti lutuk a mangaihtu ber ka nu chuan engati nge ka duhsakna huhnung ber a hnar ? Tuisik no khat lek ni mah , ka theih ve chhun a nih vangin nâ ka ti em em ai ? 'Ka nu, ka nu hei tui in rawh, tia ka uh lawm lawma, a biangte ka nam nawk nawk tuma in chhang ta lo chu na ka ti a, lungchhe em em ai chuan ka tap zawih zawih a Chutia a lute ka awi lawp lawp zana ka beidawnzui ka ngaihtuah huan ka thaw a ipik hlual hlueh mai a 'Thihna a lo va rawng ngai em em ve,' tiin ka tap zawih awih a

Engati nge ka tuisik suah chhung chiuh tal pawh in nghak lova thihna chuan ka nu chu min laksak ? a iuh lawm lawm pawha a mi chhanna nghak man lova thihnain ka nu a li ta mai chu hriat iam harsa ka ti a Fahraha sei lian tura ka hmagaih ngawih ngawih ka nu nunna a li ta chu nâ a ti lutuk a, khuma ka himai nawr nawk nawk chung huan chhuak em emin ka tap hawm hawm a

Kei hian a pawi eng nge ka sawi a, tham lo tak aia thihna hian ka nu min laksak ? Mi rethei keini ufa chungah hian engati nge rawng tak maia ro a el ? Min haw bik a, min diriam ngawih ngawih niin a ngai a Engmahlo kan nih vangin a huangtau va, aimawh tham loh kan nih vangin min nghaisa a, an nêp êm avangin min diriam ngawih ngawih ni ahin ka ngai a Kan manganna leh kan lungngaih-

na thûk tak mai chuan thlhna a au va, ani chu a hun lovah a inrawlh ta em ni ? Mahse, chu chuan asin ka rilru tina a, ka manganna tipunlun Kan chhiatna leh lungngaihna tur hlir hian engati nge thlhna hian keini chhungkuaah hian ro a rel ?

Thlhna chu beiseina titawptu a ni a, beidawnnai min thlentu leh zahngai lo tak mai a ni a Mi tu mah zahpah nei lova pawisak nei lo a lo ni Mite rilru tinatu leh keini hringfate engmah lova min ngai thintu a ni a Min hrethiam duh lotu a ni a kan zai ngai lova kan lungngaihna pawisa lova kan manganna tipunluntu a lo ni A hun leh a hun lo pawh thlu lova i âwng tak maia roreltu a ni Roreltu tlaktlai lo tak, rawngbawltu huatthlala tak mai a ni a Mahse, engti dan nge beiseina piah lama hruai i diriam tak maia min la tih zui fo thin ni ?

"Chutia beidawng tak maia khuma ka tah lai chuan Siamtun zalen tak maia a thlahthlam chu hriat thiam har ka ti a Engati nge a hmangaih tak leh ama fate hnen ata a lak bo loh ? Engati nge keini tal hian he thlhna ânchhia hi kan tihhlum loh ? Mahse, kan thei lo a ni zawk Tun thleng thlenga kan chunga roreltu atana Lalpan thlhna a hmang chu mak ka ti a, hriat thiam har ka ti em em mai a Ama anpui meuhva a siam hringfate, thlhna aia nepa min siam chu mak ka ti em em a, engkim tithei a nih si chuan eng vanga la bo lo nge a nih, tun ka ngaihtuah phah ta hial a.

a thu chhuak ı lungchhe em em hung chuın
ı mittui ka hıu ı Chutı rilru mumıl pıwh pu
cı lo khawpa manganga kı rum lu chuan bangrılı
nu thı tur tuisik ka suahsıkna no ka hmu a Nî
ı tı lutuk a, kı maimitchhing ı ka mittui chu dan
ıal lohvin a lo luang chhuıak ta zıwih zıwih mai a
humah chuan ka bawk thlıwp ı lalpa nang
wk hı em nı thihna, mang tı ıng em em hı ? kı
a Ṭap chhuak hlei thei lo chuın ka sahal huım
ıam mai a

Chu êm chu a nı thei dawn em nı? Thihna chu
ıng ı nih sı loh chuın engıtı ngı keini kıangah
an ı ınpuan hreh en em nı? I ınzıhpui a ı ınthup
mın bum a, mın tihdeih a, mın hruai bo tihna em
? Thihna thım tak chu nang ı nih sı chuan ı
nêl hmuh thlahlela chık em emten ı hmêl an hmuh-
an nunna ı la a, ı hnenah an borıl tihna em nı?
ıthian rapthlâk tak ıawng tak leh hmuh man awm
tak mai ı lo nı a maw? Mınganga zawngtuten ı
nel an hmuhın beidawnnıh nangin ı hruai lut a,
ı nungte hrıat theih loh turın an kâ ı huhsak a
hıwvel awm tırh ıtı tun thlengin ı ınthup a ı hnena
kalten ı chanchın an sawi leh hlauvın nang chuan
lo châr bet thın em nı?

Mahse, chutıang nı turın kei chuan ka ngai ngam
che a Thihna ı nih sı loh chuan thihna hı eng
e nı ta ang? I hnena lo kalna kaılawn em nı?
Mahse, mı tın hı kan kalbo ṭhın a, kan zavai hian
hnenah kan lo kal tihnı em nı? Mahse keini

chuan nangmah ringtute chauh i hnena lo kal turah kan ngai a, chutiang chuan kan inzirtir bawk thin Thihna nen hian eng nge inkungkaihna in neih tâk ? I fate engamaha ngai lotu hi i va ngaithei rei em ! A lama tangin i hlauhtlawn zawk em ni ? I mite hian hneh thei lo mah ila, nang tal chuan i hneh thei dawn lawm ni ? Thuneihna sâng tak pein kan chunga roreltu atan i ruahman zawk em ni ? Mahse i mite chunga a rorel dan leh i mite chunga rawng a bawl dan te, i tana rinawm taka awm thinte i nghaisak dan zawng zawng hi nangin engati nge i haider fo ? I haider a ni lo va i hre vek zawk a Engati nge i fa-i hmangaihte hi thihna rorelna hnuai zam leh thlabara rûm rûm tura min tih ? I hma ngaihna hi engtin nge keini hian kan hriat tâk ang I hmanruate kan hmuha kan hriatin beidawnnain kan khat a, lungngaiin kan rûm leh thin Roreltu sual, roreltu tlaktlai lo tak leh awmze neia ro la rel ngai reng reng lo hi engati nge tun thleng thleng a rorelna laithutthlenga a thut i la remtih ? Engati ng nangin kan chungah ro i rel zawk mai loh ? Keini chuan kan chunga rorel turin nang chauh kan dul a, kan beisei bawk thin

"Nunna i nih si chuan thihnaa kalte hian i hnen ai lo thleng thei dawn em ni ? Kan dam chhunga i i kan nih hi nang chuan i duh tawk a, thihnaa boral tui in chatuan atan min paih khawm thin em ni ? Mah se, keini chuan chatuana i hnena awm kan thlahlel ei em ni. Lalpa, i thihna nena inzawmna in nei si loh chuan ka ni chu thihnain a lem zo ta a.

n n tu lik bo a ni ti naw! Thihna nena in in
v m lohva thihna kan zawm si chuan nang nen
i n kan inzawm thei diwn em ni? Lalpa thih
a pen chu in in inzawm zawk em ni? Mahse, thih-
h leh nunna chu tlu azawnga inang lo ber an ni
nangmahah hian engkim a luang khawm em ni?
Thihna leh nunna te, sual leh thu zawng zawng hi
angmahah an infin khawm em ni? Lalpa a
gaihna ka hre lo va, min hi thiah thei lawm ni?
Ka mang a ing a min pu thei lawm ni? Ka au
he a min chhang si lo

'Ka tan chuin Pathian chu a thi tawh a, a tin
huan kei pawh mitthi ka ni tin thu ka sawi pawh
hriatthiam mai ka beisei Ka nu boral ang chuan
a rilru leh ngaihtuahna a inthlâk danglam nasa
m em a Pathian ka dem a, lungawi harsa ka ti
m em mai a Zawi zawiin kan inzawmna a chhe
ret hret a, tunah chuan Pathian hian ka nunah awm
ia a nei ta lo hial a ni Engkim tithei mia ngaia
a lo ngaih ropui thin nen, engmah lo a nihzia lah
hiang takin ka hria a Ka chanchin a kimchanga
hriat hunah chuan fiah lehzualin thil awm dan i hriat
ge ka beisei' a ti a

Thlamuana chuan Catherine-a thil chhut dan chu mak
ti hle a, a nuina a nun awmzia a neih thûkzia
i fiah takin a man ta a A naupan laia sakhua-
n a nuna awmzia a neih thûkzia leh a nu boral
a rilru namen lova a danglam tak dante a
hriah chuan mak a ti a A thu sawi leh a sawi

dan te, a sawi chin leh a sawi lan loh inkar niawll mai chu a buaipui a ami tawkah haisa a lo tlin i a lo tang ve ţeuh mai a Catherine-i thu sawi chu hleihluak deuh hileka ngaihna a nei a Mahse, thi awm thei ni chuan a ngai lawi si a A nihna tak hmuh fiah tum chuan a theih ang angin a lo buai pui a A thu sawia zep awm lova engkim a saw vangin lawm thu a sawi a, a pute in a chhuahsan hnua a awm dan zel sawi turin a ngen leh ta a

Catherine i chuan a hnung lamih a hmai zartu sam chu a paih a dawhkana a bin nghatin a sawi zawm a 'Tumah ka hrilh lo va, an hriat ka hlau zawk a Lehkha pawh ka hnutchhiah lo va, a rûk thei ang berin ka chhuahsan a Ka iptê lain ka ak a, ka nu ka dawm hlumna khum chu zah takin ka en a, dim têin ka biwh riai riaia a, ngaina êm êm ma hian ka fâwp a Dîm tê bawkin ka inbeng kâng a ngaina taka chûlin ka en vang vang a Chhuak tur ka hawi kual chuan bangrela ka nu tuisik ka suah sakna no ka hmu a Inrin lawkna awm hman hauh lo chuan ka mittui chu dan rual lohvin a lo luan, chhuak zawih zawih a chhuak em em chuan ka ţa ta hawm hawm mai i

"Eng emaw hnu chuan chokâah ka kal a, ka hmi ka phih a Ka iptê akin ka chhuak ta a Kan i hungna gate khar tura kan chenna in ka thlir l chuan a hnuk a uih ţeuh mai a Ka nu ka daw hlumna pindan kawngkhar inkhar ţhap leh tukve inkhâr ţhap mai ka hmuh chuan ka mittui a t

--ih zawih a, lei lam enin ka kun a, ka ni min -retheihna hmun ni mah se ka nu hmangaihna leh inkakna ka dawnna hmun a nih vangin ngaihawm i ti em em a Lungngaia ka tahna hmun ni mah ka nu nena kan chen dunna hmun a nih vangin gainatawm ka ti a Ka nu min zirtirna zawng zawng = ngaihtuah chhuak a, hmu leh tawh ngai lo tura chhuahsan chu haisa ka ti em em ta mai a Nasa aka insûm chung chuan ka chhuahsan ta a

Ni danga ka bazar kal tur nen chuan a dang hlo a ni ames-a nena kan intiamna hmun pan chuan hmanmawh takin ka kal a Ral atang chuan Restaurant uala a meizial zu khu laih laih chu ka hmu thei ta , ka kal chak sauh a Min hmuh veleh ka lam anin a lo kal a, min kuah chawt a Engmah sawi lovin ka iptê a la a, a ak ta a

Restaurant chu kan pan a, a hma nia kan awm duna pindanah chuan kan lut a Insi riala thuin inthlalel tak mai hian kan inkawm a Dim têa inkuahin nui leh hmui inchuktu ih chuan kan infawp a imes a chuan, 'Catherine, ka lo nghak rei hman hle wh che asin. Min bum ta niin ka ring hman hi il ,i hmêl ka hmuha ka lawm dan chu sawi thiam al a ni lo,' a ti a Inkham lo tak mai hian kan kuah nghet sauh va, engmah sawi lovin eng emaw ihung chu kan ngawi dun a

Ka pindan ka chhuahsan dawna ka awm dan zawng wazte chu ka mitthlam ka hmu a, insûm hman

lovin ka mittui a tla ta zawih zawih mai a. James-a chuan hrilhhai tak leh ngaih tha lo tak maiin ka mit tui min hrûksak a, 'Catherine, engati nge?' tiin min zawt thuai a Engmahin ka chhâng lo va, 'James tiin nghet taka kuahin ka pawm vawng vawng a

"Thingpui kan in zawh hnu chuan bus station lam panin kan chhuak ta a Mi an lo zi nak nak a, kan la hma deuh avangin kawng sirah'e chuan theitui kan in a Mi che vel thlirin rei lo deuh chhung chu kan ding muangchang rih a Kalkawnga ei tur eng eng emaw leiin kawngpui bula dawrahte chuan kan vak kual a

"Kan tlai chhuah avangin zankhuaa kal tur kan ni a Mahse, kan chuanna bus chu luxury bus a nih vangin a nuam hle a Tukverh bulah ka thu a, James a chuan rei lote hnu chuan min muthilhsan ta mai a Ka bag-a kan thil leite ein ka hlim em em mai a Far thing leh coconut thing buk thlîn a chhêm cho siau siau ka hmuh chuan thu awih leh tih nuam tak mai hmuhin ka hmu a Zaidam leh nunnêm tak mai pun ka ngai kual a Chutia ka thlir reng lai chuan kan phunthlarzia te, kan dûhâmzia te, kan luhlulzia te, kan inkiehu chhintzia te, kan chimawm ziate leh kan sunhaulzate chu ka ngaihtuah chhuak a, Hmuhinawm ti tak maiin kawng kama thing leh ka hmuh phah chin chin chu tukverh atang chuan ka thlir kawngtluan a

[illegible] chuan, chung mu a saw ni chuan, Lal [illegible] bus thlum tak maia a sial kha a

ṁihtuah kai a, a indawtin a ilruah chuan fel tak i ak ang mai hian a lo lang i

Vante khian Pathian lopuizia a hriattir a
Boruak zau tak khian a kut chhuak chu a lantir ṭhin a
Chhûn hian chhûn hnenah thu i sawi chhawng zel a,
Zan hian zan hnenah hriatna a lin chi a intir zel i,
Thu sawi ieng ieng leh tawng reng reng a awm lo va,
An aw chu benga hriat theih a ni lo
An tehna hrui chu leilung luah zawng zawngah zam chhuahin i awm a
An thu chu lawlkil thlengin a thang chhuak ta a

Goa khawpui, Panaji chu kan hnaih ta hle a Manovi lui kam, vei lama khaw lo awm chu James-a an min kawhhmuh a, Panaji khawpui a nih thu n hrilh a Tlâng panga in, a chunga leirawhchanpawh chu a lang thei a Altinho tlâng a nih thu sawrkar mi liamho awmna a nih thu min hrilh office pawimawh tak tak awmna hmun a nih thuchu a sawi a

Min miten an tlawh nasat ṭhin dan sawiin kum chhunga tlawhtu ngawt pawh 5,00,000 vel zet an ṭhin dante min hrilh a, Bombay hmuna kal hmaa ca min fan kualpui avang chuan vannei ka inti a, lawm em em mai a A nawm dan tur leh a mawi türte chu a thu sawi ṭing ngawt pawhin ka hive thiam mai a Ka beisei phak loh leh ka rin

phak hauh loh anga vanneihna ka dawn avang chuan ka rilru chu a lawm em em mai a

"Hotel a tam tehlul nen chuan, zin mite an tam em mai a, thlenna tur reng reng kan zawng hmu hlei thei ta hauh lo mai a James-a chuan chinchang engkim a hie vek a, khawpui pawna kal mai thain a ring ta a Taxi kan la a, Farmagudi lamah min hruai a Farmagudi chu Ponda atanga kilometre 3 vela hla a ni Mikhual awmna tura sawrkar in sak, kawngpui chhak lawkah a lo awm hlawm a Ramhnuai a ni nain an enkawl tha a, a hmunah chuan nuam tak a ni Awm man pawh a tlêm em em a Single room luah man chu Rs 8/- a ni a, double room luah man chu Rs 12/- a ni a Tah chuan kan innghat ta a

"Kan inbual fai a, thingpuite kan in a Muangchangin kan insiam a, tlai ni tlâk hma deuhvin a kiang vela leng harh turin kan chhuak a Kawngpuiah kan chhuk a, lehlam tlâng pangah chuan tlem kan chhova, Shivaji-a kulh hlui hmun kan thleng a Shivaji-a lim, sakawr hrawl tak chunga chuang lai hi hmun zawl zau vak lovah a lo awm a A kut ding lamin ngûnhnâm a keng a, a kut vei lamin a invuan tâng a. James-a chuan Shivaji-a, Maratha lal ropui tak chanchin chu min hrilh a Chu hmun zawlah chuan kan tlu a, kan hmuh theih ang ang thlirin kan hahchawi a

Thlamuanna chuan a la nawi lai mek chuan, "Shivaji-a kulh chu an hlut khawp asin. Saphovin India

ram an rûn a, an lak duai duai lai khan Shivaji a chuan chu kulh atang chuan tan a lo khawh a a lo dang chat ta mun an sawi a Chuvang chuan sawi kar pawhin chu hmun chu tun thlengin an la hlut em em a, Shivaji-a chawimawi nan kum tinin Goa sawrkar buatsaihin hun bik an la hmang ziah thin a ni," tiin a sawi zawm a

"James-a pawhin chung thilte chu min hrilh a a hlut khawp mai Chu hmun atang chuan kan thlenna hmun chu fiah takin a lang thei a Thawm engmah a awm lo va, kawngpuia lit thei tlan thawm eng emaw châng chânga kan hriat bâk chu thawm ding engmah hriat tui a awm lo va A reh riai mui a a nuam khawp asin

"Eng emaw hnu chuan kan thlenna lamah kan kir a Zanriah ei khamah chuan pindan lamah kan kal a James-a chuan zû a in a, kei pawh chuan ka inpui ve nghe nghe a Mahse, rui khawp chuan kan in lo ve ve a Kan bus chuanna lamah kan taksa a chau bawk a, khumah chuan kan mu nghal ta mai a Inthlahlel tak maiin kan inkhalh a, a mi tih huam huam dan ka ngaihtuah chuan a lutuk lam deuhva ngaihna ka nei hial a Mahse, ka thlâk-hlêlh em avangin ngaihmawhna phei chu ka nei lem lo va Hemi zana kan mu dûn hi kan mut dunna hmasa ber a ni

"Goa hmunah chuan ni thum kan châm a, ni hnih chhung chuan chhim lam leh hmar lam kan fang a

Bus a Goa kan fang chu hmuhnawm tak tak tam tak mai kan en a Kan kalna hmun tinah chuan mi pakhat hian Goa chanchin leh kan thil fan apiang chu thiam takin min hrilhfiahsak zel a Goa tih awmzia chu 'chhuak rawh' emaw, 'chhuahsan rawh' emaw a ni a, mahse chu ânchhia chu aleh a linga chhâna awmin tunah cnuan India rama thiwh tu ngah berte zinga mi hial a ni ta, tun min hruaitupa chuan a sawi a Chutia a sawi lai chuan ka ni ânchhia aleh alinga chhâna awm ta chu ka ngaihtuah chhuak nghâl thuai a, ka hlim em em mai a

"Kum 451 chhung Portuguese hnuaia a awm hnuin 19th December, 1961 khan awp behna ata a zalen a, tunah chuan India rama Union Territory 9 zinga pakhat a ni a, kum 1981 chhiarpui ang chuan a chhunga mi chengte chu 11,00,000 vel an ni An tawng hman lâr zualte chu Konkani, English, Portuguese, Hindi leh Marathi a ni, tun tawi fel takin a sawi bawk a,

"Harvalem Water Falls pana kan kal lai chuan kawng kamah thing buk, tawi luih mai—hnah chhah tak tak a tam mai a, Cashewnut thing a nih thu leh a ruh aronga zu chi khat 'feny' an siam dante sawifo min hruaitupa chuan bus chhunga kan la chuan lai chuan min hrilh zel a Kan ding lama tlang panga leivung tawih seh vûk mai ka thlir lai chuan, [illegible] Goa [illegible] nih hi. [illegible] leh ram

dang dangah an thawn chhuak thin a ni ' tiin a au lauh lauh mai a

Chu mi nî chuan Mayem Lake, tlang pathum kâr zeha awm a ni mai e, chu chu kan tlawh a A nuamin chu hmun chuan ka rilru a la em em mai a A mawi bîkah a fianiial raih mai a Mahse, kan hmanhmawh avangin lawnglêngah pawh kan chuang hman ta lo va, A bula restaurant-a thingpui kan in zawhin kan thlir a Pangpâr mawi tak takte chu a vul chûk mai a, kham lo takin kan kalsan leh ta a

'Zuari lui kam, vei lamah chuan hmun pakhat kan tlawh bawk a Chu mawlh chuin ka rilru i khawih zual Lung khawkrawk tih mai theih a ni a, Zuari tuipuiah chuan tlemin a va pâwng cihuak deuh va A bula restaurant chu a lun em em mai a, engmah kan lei ta lo va A chhip lamah chuan kan lawn chho va, min hruaitupa chuan nula leh tlangval inhmangaih takte chanchin sawiin a tlangval chhungten India nula an duh loh vânga an ram lim i hawng tura an tih dante a sawi a Chu hmun chu an inhmuhna hmun a ni a, an inhmangaihna zawng zawng fâwk khâwma a puah kehna hmun a nih vânga tun thlenga hmun hmingthang tak a nih tâk dânte chu thsam tak mai hian a sawi a Chung thil a sawi lai chuan James-a dâra kuahin ka hmaa lunga thu inziak—Mr & Mrs Paula tih chu ka chhiar a, ka mittui a tla zawih zawih mai a

"Dona Paula tia a hming an vuah chu mawi ka ti inhmeh ka ti em em mai a Zuari lui kama Dona

Paula awm chu inhmeh ka tizual em em bawk a Zuari lui kama Dona Paula chuan tun thleng hian ka lung a tileng a Dona Paula tih leh Zuari tih ngawt pawh chuan vawi tam tak ka mittui hial a titla thin a ni He hmun hi Goa rama kan thil hmuh zinga ka rilru khawih ber a ni

"Old Goa hmuna Se Cathedral leh Basilica of Bom Jesus kan tlawh bawk a Se Cathedral-a an dar hian, golden bell ri chu a mawi em em mai a All India Radio, Goa pawhin an programme an tan dawn apiangin chu dâr chu an tiri vul vul thin tih thute chu min hruaitupa chuan a sawi a Basilica of Bom Jesus chu St Francis Xavier-a ruang dahna a ni a, keini pawhin kan en ve nghe nghe a St Francis Xavier-a ruang chu a entute hmuh theih turin Se Cathedral hmunah vawi 13 zet a pum puiin an pho chhuak tawh a November, 1974—5th January, 1975 khan a vawi 13-na chu an pho chhuak a St Francis Xavier-a ruang, kum 422 laia upa chu a entute an tam hle niin a sawi a

"Tuipui kamahte chuan thlifim a thaw nuam em em mai a Mi nuamtâwl vak vel leh Hippies rual intawllen chuan mit a titlai em em a ni Sap nula leh tlangval, saruak ngal ngata an khawsa ka hmuh chuan rapthlak ka ti em em mai a Mi chi tin mai kan zi nuk nuk mai a, mahni tâwkah chuan James-a nena khawsa kan ni bawka a lungawithlak ka ti a, nuam ka tu tak meuh a ni.

"Goa atang chuan Steamer-in Bombay chu tuifinriat lam atang thungin kan pan ta a. Ka tan chuan

engkim mai chu thil thar, mahse, duhawm biai mi a ni ngawt mai a Bombay pana lawng chung atanga khua kan thlir laite chuan vannei ka inti em em a ka rilru a hlim tak meuh a ni

"Bombay khawpui chu duhthusam ni lovin a tak ngeiin ka hmu a J mes a chuan a pa engimah hrilh lova kan pahnilia an in lama luh chu nuam a ti thei lo va Colaba vengah chuan Hotel pakhatah kan in nghat ta a Khawpuia hmeichhia mahni maia hotel a awm him lohzia sawiin chhunah chuan pawn lamah min kalhhnan a, min chhuahsan thin a Hotel ah hian ni hnih kan awm dun a ni '

Mrs Shujata-i a lo kal a, hna pawimiwh tak thawh tur a neih vanga office a chhuahsan tum thu chu Thlamuana a rawn hrilh a Hlim taka biain an duh ang anga lo inkawm turin a ti a An thingpui tui a kohtir thute sawiin a chhuahsan leh ta mai a Mis Shujata-i a kal hnu lawk chuan thingpui a lo thleng a, an in dun a

Thingpui in zawh chuan Catherine-i chu inthiar turin a chhuak a Thlamuana chuan an inhmuh tuh lama hmuhsitna rilru nei rana a kawm dan te, thil a nihna tak hriat hmaa ngaihdan tenawm tak mai a nei ziah maite chu a ngaihtuah a Catherine-i chan chin ngaihtuahin thil tam tak a ngaihtuah kual a A chanchin kimchang taka a hriat theih tak avanga a lawmzia leh a thiltiha a tluan avanga a hlimna chu a sang hle a ni

Catherine-i chu a lo lut leh a, hlim hmel pu tak mai hian a thutnaah chuan a thu a Thlamuana chuan Catherine-i hmel hlim tak a hmuh chuan mak a ti riiru hle a Thu pangngai mai mai sawia inkâwm harhin eng emaw hun chhung chu an hmang a A chanchin a sawi zawm leh tâk hnu chuan-chik takin a ngaithla a A sawi uar lai te, a sawi loh te a sawi dan te, ama chungchang a sawi dan leh mi dang chanchin a sawi dan te, lungngaihna hnuaia a awm laia a thil thlir dan leh a hlim laia a thil thlir dan te, an inkar hlat lamte nen lama hriatsak tum chuan a ngaithla a Thil tul tak ni thin mah se, mi thu sawi leh an sawi lan loh inkar hlat zawng hriat mawlh chu haisa a ti a

"Bombay-a hotel-a keimah maia ka awm châng chuan vannei ka mati a, ka au leh pate ka ngai em em mai a. Malsawmna ka dawn zawng zawngte min hmuhpui lova an boral tate ngaihtuah chuan a châng chuan ka hnuk a ulh tlanh mai a La dam se an lâwm dan turte ka ngaihtuah a, a chang pher chuan lâwmna leh lungngaihnate chuan min bual thin Ka pu te chhungkuain zawnge nei lova tlân bo mai maia min ngaih ka ring a, ka ni pher chuan ânchhia min lâwh zui bawrh bawrh ka ring a. Mahse, duh ber nen Bombay khawpuiah hlim taka kan awm avangin [illegible] dante ahi mak ka ti em em a.

[illegible] kan lang a. Chhinlung [illegible] Chinlung chuan taxi khaihtu chu a chhuak tan hmain a khaih bawlhin a. Mahial

pak khu laih laih chunga a han kâwk kawi lai ka hmuh chuan James-a chu chhuanawm ka ti i mipa hliah hliahin ka hmu a A hma zawng ain ka ngaisang zual a

"Thim thet thetah Kamala Nehru Park-ah min hruai a Pangpar mawizia leh an chei thianghlimzia chu sawi ngai lovin i hmat vek ka ring Kawngpui atang chuan pheikhawk lem, hian em em mai ka hmu a A chung chu in anga siam a ni a meikhu chhuah na pawh an siam nghe nghe a Mahse, a chhâwngi lawn chhoh erawh chu naupang tan chauhva phal a nih vangin kan lawn lo va, hmun leh hmunah kan thlîr a

"James-a nena kan lût dun chu mi an tamin an zi nuak nuak mai a Chhungkuaa kal te nula leh tlangval inthlahlel tak maite leh a hlawpa kalte an ni hlawm a Mahni maia tei ni awm takte pawh hmuh tur an awm a Mipui tam tak mai inkal thelh sung sungte chuan min dip lo va pangpar mawi tak maite chuan kan induhna tizualin ka hria a, hmuhnawm ka ti em em mai a

"Bogkim mai chu an mawina zawng zawng nena inthuama thiam tak maia inthuam ni berin a lang a Phûla innghêng riala thu dun chung chuan mi che vel leh pangpar mawi tak takte chu ka thlir kual ruai a. Ka thîk lo va, ka haw lo va, ka duhsak vek zawk ni berin ka hria James-a kuah chung ahulan ka nat ka lên kual vel ruai a

"Pangpai mawi tak mai ka thlir reng lai chuan an rim tuina leh an duhawmna chu ka mitah sawi thiam harsa khawp hialin a mawi chuang hian ka hria a An mawina chu tam taka tihpun ni hian a mawi a Duhawmna famkima inthuam ni ngawtin an lang a Ka rilru chu lâwmna leh hlimna chuan a luah khat tlat ta mai a, 'Ka tan kum tluangin pâr la, i tan kei pawh ka vul ve ang e,' tiin James-a chu thlahlel tak mai hian ka kuah a, kan infâwp vawng vawng a

"Catherine,' tiin mawi em em mai hian ka lam hawiin a nui sak a 'Lehlamah sawn han hawi teh,' tih pahin tlêmin min kuai her deuh va 'Râla de chuai saw i hmu em?' a ti a 'James, a va mawi êm êm ve ' zawi sap hian ka ti a 'Tlang panga de chuai ang maia a piah zâwka de chuai saw Oberoi Towers a nih saw Five Star hotel hmingthang tak a ni a Kan hnaih zawka mi eiawh saw chu Air India Building a nih saw An zahpuiawm lo teh asin ' tiin min kuah nghet sawt a, ka bânah chuan a hmer vawng vawng a

"Eng emaw hnu chuan, 'Chu hotel-ah chuan awm man a tam hle ang maw?' tiin inthlahrung tak mai hian ka zawt a Zahzelah a kawr hma kilhna chu ka hmet nap nap a. 'Zan khat awm man chu Rs 300 atanga Rs 500 a ni ber a, mahse a nuam khawp asin ' a ti a. A ngawi deuh dat a, 'Catherine, saw hmanah sawn awm ka rilrûk a Mahse, a hma hun eng emaw atanga hauh lâwk a nih loh chuan chan a harsa em em a. Keini pawhin kan chang ta lo a

u Mahse, remchang hmasa berah chuan kan la hawsa thei ngeun ka ring I tan hian engmah ui ca nei lo tih chu i hai loh ka ring a Hlim tak leh ruam taka kan awm dun theihna tur chauh ka ngaihtuah thin a Hmangaihna chauh hi—rinawmna nen thlakhlelh tur a lo ni ' tiin min kuah a, min fawp vawng vawng a

"Kei chuan eng anga nuam nge tih leh eng anga ropui nge tih chu ka ngaihtuah thleng pha hauh lo va Mahse, ka suangtuahna mai pawh chu thlâkhlelhawm ka ti tâwk em em a ni A hma zawng ai chuan tha leh duhawm ka ti a a kiangah awm chu hahdamthlâk ka ti em em mai a

'Kan piah maia de sep sep chu dumdê tam tak mai ang berin ka hria a Mahse, James-a hnenah chuan engmah ka sawi chhuak ngam lo va 'Saw laia de sep sep saw eng nge ni?' tiin zawi sap hian ka zawt a James-a chuan, 'Saw saw alawm miten ha hipa an sawi huai huai 'Marine Drive' — Queen's Necklace an tih fo chu Tuipui kam a ni a, a kawng a lianin a ngil tha em em mai a A thianghlimin a mâm tha a a bul vela inte chu tha tak tak vek a ni a Saw lai kawngpui zau takah sawn taxi leh car chatlak muah lovin a tlan zut zut thin a Thuang hnihun an kaltir a, mahse kawngpui bula electric êng a that tawk avangin a hma lama a êng lian zawk hi chhit an phal lo va, a êng tê zawk chauh an chhî a. A de sep sep, a var saw kan lam hawia lir thei thuah li thuah nga laia taima inthuaha lo tlan an ni

a. A de sep sep, a sen saw chu chutiang bawka in-thuah tam lehlam hawi zawnga hi thei tlan a nih saw A hnuing lama a êng sen vêt vêt chu a sena de sep sep saw a ni a Bombay khawpuia awm pawh hian hmuhnawm kan ti a, kan en ning thei lo asin. Hun remchang kan neih chang apiangin helai hmun atang hian thimhlimah kan thlir thin a ni,' a ti a

"Catherine, a pian deuhvah sawn a enna hmun an siam a, chu hmun atang chuan a fiah lehzual asin ' a ti a Kan inbeng kâng a, kan inkuah phei ta a A enna tura an siam hmun atang chuan chiang tak-in a hmuh theih a Kan hnuai maiah chuan thil dum tam tak mai ka hmu a, 'Kan hnuaia dum tam tak khu eng nge ni ?' tiin ka zawt a James-a chuan, 'Kan hnuaia mi khu chu Chowpatty Beach a ni a Mite tlai boruak tha dawnna leh thlifim thlahlela a za ruai ruaia an kal thinna a ni a, a lâr ve khawp asin. Dum ruah khu chu chhun lama tuipui chim, thi lama a kiamsam leh tâk a ni a Tuipui kama inthlahlel tak mata an hun âm taka hmangte chu tuifinriat tuate chuan dîp buai hlauvin an kiansan a nih khi, mu saka min en pahin a ti a, 'Kawngpui kama dum thlauh thlauh khu chu thing buk a ni a, khung thing buk inuaihate khuan nula leh thawngval tam tak mai an khawsa a. Keini ang mita inthlahlelte pawh eng emaw zah an awm ngeiin a innawm hlimin, an thilhlum lo ti rawh,' tih pah chuan ka hriat hun a, hmuh nia kuah a.

"Catherine, ah pah chuan ka darah a hmet a. 'Khawpui chhung aw thlir ve mak teh Bombay khawpui

i a ropui ve teh asin,' a ti a Ka vei lam pang awi a Bombay khawpui chhung ka han thlîr chu a) sen-vâr phût mai a In lian pui pui hlirin a khat ni ber mai a, ropui ka ti em em mai a Chutia a la thlir lai chuan, 'Catherine, kin awmna tlâng hi Malabar Hill a ni a, Bombay khawpuia veng chhuan-awm ber a ni a Mi hausa tawntâw hlir awm khawmna a ni a Sawrkar mi lian tak tak leh Film star eng emaw zih awmna hmun i ni a, a lar khawp asin,' a ti a Zawi mu ingin gate lam pin chuan kan inkuah chhuak leh ta a

'Kamala Nehru Park atang chuan Falkland Street lam panin min hruai leh ta a A kual zawngin kan kal a Little Gibbs Road-a chhukin Napeansea Road-ah kan kal thla zel a Camps Corner tlan pelin Bombay Central lamah kan kal a Tichuan Falkland Street lamah chuan kan phei ta a

"British sawrkar leh Argentina sawrkar, Falkland thlîarkai inchuha an inbeih chungchang thu chu chanchinbu lam atangin ka hre ve tawh a Mahse, Bombay khawpuiah Falkland Street a awm rin ngaihna reng reng ka hre ngai lo va

"Falkland Street chu kawtthlêr zim tak, fai lo tak a ni a Thim deuh laia kan kal zeuh zeuh avangin

chiangin engmah ka hmu thei lo va. Ka hriat dan chuah kawtthlêr chhuanawm lo tak a ni a In pi-khat bulah taxi chu a dintir a, chuan man a pek zawh chuan kan chhuk ta a Concrete building hian vak lo panin kan inkuah a, a chhawngah kan lawn chho va Zan a ni bawk a, a thim ruih mai a Ka hmu fiah lo nain in tha tak chu niin ka hre lo va, in hlui tawh tak ni âwmin ka ngai a A rim phei chu a chhe hauh lo va

"Kawngkhar a kik pah chuan an in a ni tih min hrilh a Tuai hnum leh enkawl thianghlim a ni lo va, mahse Bombay khawpuia mahni in leh lo nei thei chu mi pangngai chung lam ni ngei turah ka ruat a Hmun laili tak a nih vangin a hlut dan turte chu ka suangtuah a Kawngka bula kan la din lai chuan a pa nen maia awm an nih vangin pindan pahnih khat chauh an luah thu leh a dang zawng chu mi dang an luah hawhtir thute chu min hrilh a A pa nen maia khawsa an nih vang chuan an in luah man ngawt pawh ei sen loh nuin ka ring a, khawsa thei tak an ni tih chu ka hre ta mai a Mahse, a kiangah chuan engmah ka sawi hran lo

"Pa pakhat hian kawngka a rawn hawng a, min chibai a. James-a chuan min inhmelhriattir a, kan lut ta a. Khua a him bawk a, thei tui kan in muang-chung a Hmeichhe tleirawl ngo lo tak pakhat hian kan mamawh apiang chu a ti a, an awmpui nilin ka ring mai a. James-a pa chuan hilim tak malin min hô bawrh bawrh a, ka chhehvate chu hmel himin tak pi chung chuan min zawr a.

"Kan inbual fai hnu chuan chaw ei an siam a, a hmeh a tui bawk a, puar takin ka ei a Hei hi James-a nen chawhlui kan kil dunna hnuhnûng ber a ni

"Chaw ei kham chuan pindanah kan lut a, mutna kan siam nghal mai a A pindan chhung chu chiangin ka hmu lo Mahse, tukverh pahnih a awm a, in kilah thawmhnaw dahna bawm lian tak mai a awm a Khum sir maiah chuan dârthlalang lian pakhat a awm a Zan a ni a, kan vak chau bawk nen thosilên sen-dâng hnuaiah chuan kham lo tak hian kan inkhâl a Tui takin kan mu dun a Hemi zana James a nena kan mu dun hi James-a nena kan mut dunna hnuhnûng ber a ni

"Zingah chuan hma takah James-an min tiharh a, 'Catherine,' tiin min kuah a, ka khêlah kherhin min fâwp a Mahse, a nui hmel chuan ni dang ang lo deuhva hriatna ka nei a, engmah phei chu ka zawt lem lo va Nghet taka kuahin ka fâwp vawng vawng a 'Tih tur pawimawh tak ka nei a, ka va zing chhuah zawk ang e Nang chu lo mu la, ka lo kir leh thuai ang,' a ti a Inthlahrung tak hian 'Ka lo kal ve a ṭul lo em ni ?' ka ti a 'Ka lo haw leh thuai ang,' ti chauhvin min chhang a

"Kawngkapui thleng chuan ka thlah a, mit leh mita inenin, hmui leh hmui inchuktuah chuan kan infawp a A chezia leh a hmelah chuan ngaih ṭhat lohna lian tak ka nei a, mahse a chhan âwm reng reng ka

hre thei lo va Râl do tura, chhuak ka thlah liam ta ang bera ngaihna hual ka nei a Kawngkapui aṭanga ka thlir liam ta chu James-a ka hmuh hnu-hnun ber a ni ta

"Kawngka ka kalh a, khumah chuan ka muzâl leh a Khua a la thim thet thet a, muthilh leh ka tum pawhin ka mut rêng rêng a chhuak thei hauh lo mai a Ka rilru chu James-a nui hmel leh a chezia buaipuiin ka ngaih ṭhat lohna chhan dapin a buai em em mai a Mahse, a chhan âwm engmah ka hre thei lo va

"Eng emaw hnu chuan ka tho va, darthlalang lian hmaa inenin ka mit ka nuai nak nak a Ka hmai ka phih fai hnu chuan ka mutna khum chu ka ching fel a Khuma ṭhu chungin bang ka han thlir kual a, bangah chuan saruaka inpâwl lai lem leh milem tenawm tak tak mai chu ka hmu ta ṭeuh mai a Ka ṭim deuh uai a, mak ti tak mai chuan ka han thlir kual ta a Bangah chuan milem bâwraw pui pui hlir mai chu a lo intâr buai mai a A ngaihna reng reng ka hie lo va, James-a chhuak tur ka thlah laia ka rilru puthmangte ka ngaihtuah kai a Thil kal-hmang ka ngaihtuah tâk hnu chuan a ngaihna ka hre lo zual tulh tulh ta mai a

"Tukverk ka hawng a, ka hmuh theih ang ang chu ka thlir kual a Mahse, in chhawng sang pui pui hlir mai chu a lo ngir khup mai a, khua pawh hawi theih a ni meuh lo va. Pindan chhungah chuan ril-

ru buai tak mai chuan ka awm a, chhungril lamah ngaih ṭhat lohna lian tak nei chung chuan ka tei ka tei mai a

"Eng emaw hnu chuan an awmpui nula tleirawlin kawngka a iawn kik a, ka hawn thuai a Chawthleng nen ka ei tur chu a rawn chawi lut a, ka pindanah chuan chaw ka ei a Mi thar ka la nih vang ni ngeiin ka ring a, min en duh em em mai a Ka chaw ei chhung zawng chuan ka bula dingin min thlir reng mai a Mahse, kei chuan engmahin ka be lo va, ngaihsak lo tak anga lang chuan chaw chu ka ei mawlh mawlh a

"Chaw ei kham hnu chuan James-a pawh a lo hawn mai rinna ka nei a Khuma tluzâlin ka mu hahchawl ta a Chutia khuma ka mu chu ka lo muhil a, ka mumang lamah chuan ka pûte in lamah ka lo awm a Ka nî hian thinrim em em mai hian min melh a, min hau hrep mai a Ka hlauhlawp chu ka mittui a tla zawih zawih a, ka khûr hlawk hlawk mai a Mangang tak mai hian tlan bosan ka tum a, ka ṭhangharh ta a

"Ka harh hnu chuan ka pûte in lam hlir mai chu ka ngaihtuah a. Ka nîina min tihretheihzia te, a faten min tihduhdahziate leh lungngaia ka ṭah nasat êm êmziate chu ka ngaihtuah a Ka nu kianga ka thlamuan ṭhin dan te, a mi hmangaihzia te, ka tana a inpekna thûkzia zawng zawngte ka ngaihtuah kai a A thih zana ka beidawnzia leh ka mangan dan

zawng zawngte chu ka hre chhuak a Chung thil zawng zawng chu ka mitthlâah fiah em em mai hian a lo lang iar iar mai a

"Thil kal tawh ngaihtuaha khuma ka mut lai chuan kawngkhar kik ri ka hria a James-a ngei a nih beiseiin ka tho thuai a Ka mal thak ka hiat a, kawngka chu ka hawn ta a

"Nula a lo ni a Sam tawi lam, buk chhûm mai a ni a Sa tha tak mai, hmai hlai zet mai a ni a A mithmuai a mêt a, a tidum huam mai a Hnawihsen a inhnawih sen tur mai a, a hming chuan pawnfên chu a fêng a Pan tak, chhing tak mai a ni a Ruak deuh kûng mai chuan a lo ding a Ka hmu thut mai chu ka phu deuh zawk nghe nghe a

"Engmah sawi lovin a lo lut a, dârthlalang hian lam a pan a, a hmai nuaiin khumah chuan a thu a, a let tup tup ta mai a Kawngka ka khâr a, khumah chuan ka thu phei ve a A chezia leh a hmel atang chuan mi-hur ngei miin ka ngai a Tlangnêl tak maia a che vel ka hmuh chuan mak ka ti em em mai a

"Ka pindan bul maia awm a nih thu min hrilh hnu phei chuan mak ka tuzuai hle a. Sawifiah thiam rual loh a ni a, ka rilru chu a ti deuh nghulh a. James-a chhuak tur ka thlah hiam atang khan ka beisei lo ang tak tak mai chu ka tawng chho ta a, ka chê-ai rilru em em mai a.

"Ka bula rawn ṭhuin mın hnaih a, ka mala kherhın mın kuah thut a, rem leh rem lo chung hıan ka bıangah chuan a fawp ta a. Ka tımûr a dıng sung sung a, 'I tenawm Chhuak vat rawh,' tıın ka râk tuar a Ka nam per lawp a, ka dıng chhuak nghal thuaı a

"Engamaha mın ngaı lo hıan a nuı ta chıam maı a, khumah a zuang lawn a, a let leh ta tup tup maı a Chutıa khuma a nuı vak maı ka en reng laı chuan ka tırıl a fanın ka khur hlawk hlawk maı a Engmah mumala hre lovın eng emaw chhung chu dıng chung chuan ka thlır reng a Dârthlalang lıan hmaa kalın a ınen a, ka lam hawı hıan a nuı leh ta chıam maı a Banga mılem, saıuaka ınpâwl laıte ka hmu a Mı-hur chezıa ka thlır laı chuan ka bıng mum mum a, chechâng lo chuan ka dıng ta reng maı a

"Mın rawn hnaih a, mın kuah leh ta thut maı a Namen lova nasaın ka râk ṭhawt a, ka kat dawrh maı a Bangah ka ınsawh tawk a, ka khur zawıh zawıh maı a Mı-hur nu lah chu za em em maı hıan a nuı thler leh ta tlâwrh tlâwrh maı a Mın rawn pan hnaı a, ka lo ınsaseng thuaı a Banga mılem ka delh thlêr, saruaka ınpâwl laı chu a chul a, a fâwp ta maı a Mı râp lutuk a, ka khur hlawk hlawk maı a Chutıa mılem fawpa a chul hnu chuan mın rawn en a, mın nuih pah chuan, 'I ît-awm reuh,' tıın ka hrıa a Tıchuan mın chhuahsan ta a

"Khur zawıh zawıh chung chuan kawngka ka khâr a, ka kalh thuaı a Ka khumah chuan ka bawkkhup

thlawp a, ka mittui a tla ta zawih zawih mai a Thil awm dan chu mak ka ti a, ka mumang ni hialin ka ring a Mahse, ka mumang a ni si lo Nikhaw hre lovin ka let reng a ni ber Chutia ka muzal chu ka lo muhil a, mumang ka nei leh ta a

"Ka mang lamah chuan ramhnuaiah hian kawng ka bo va, ka vak ka vak mai a Hnim pik tak tak karah te, khâm kârahte vakin ka chau em em mai a Harsa ti tak chung chuan phai zawl zau tak maiah chuan ka vak chhuak hlawl mai a Chu phai zawl hring dup maiah chuan sava hring mawi em em mai hi ka hmu a, Ṭha ka tiin ka it em em mai a, man tumin ka ûm ta a

"A thlawh hlat loh avangin beisei takin ka ûm zel a, a chang phei chuan a mei hmâwrte ka khawih thuak thuak ṭhin a Chutia ka ûm ka ûm lai chuan lui dungah a thlawk ta a Lung khawkrawk karahte chuan man tumin ka ûm ka ûm mai a Lungpui chungah a fu ta a, man mai tumin ka bawh rawk a, a thlawk bo ta daih mai a Ka ui em em mai a, ka chauh em avangin lungpui bawh chung chuan eng emaw chhung chu ka bawk thlawp a, ka thlir zui vawng vawng mai a

"Ka mbeng kâng a, kir leh turin ka insiam rem ta a Pen khat emaw ka pen hman chauh va, ka mur chuai ta mai a. Ka thil rah nêm nuak mai chu ka han en a, rûl hrawl em em mai hi a lo ni a Min chuk tum hian min lo tiṭ uaih mai a. Ka bîng mup

a, hlauhlawp leh thlabâr em em mai chuan ka kit dawrh mai a Ka tirilah a man a, ka khur zawih zawih ta mai a Hnim pik zinga ka bawk thlawp chu tlanchhiat tumin inbengkan ka tum a, pangang hrawl em em mai hi ka tham a, namên lova nasi hian ka râk tuar a Ka hlau lutuk chu ka zuang dawrh a, rûl chu ka delh ta chawih mai a Awi' tiin ka rûm dawt a, ka thangharh ta a

"Ka thanharh hnu pawh chuan ka la khur zawih zawih mai a Ka thu chhuak thuai a, ka puante chu ka hlim a, ka en kual ta ruai mai a In chhungte chu ka thlir kual a, khum hnuaite chu khur hlawk hlawk chung chuan ka en ruai a Mahse, enginah ka hmu lo va

"Ka mumang mawlh mai chuan min tibuai a, lap thlak ka ti em em mai a Thil kalhmang ka chhut a, engkim mai chu buai zo ta veka ngaihna ka nei a, ka rilru a mangang em em ta mii a, James-a lo haw hlan ngawt mai chu ka nghakhlel a Khuma ka thu pawh chu ralmuang lo tak maiin ka thu a, ka thin a phu zawih zawih reng a

"Kawngka kik thawm ka hria a, James-a a nih tawh ngei beiseiin ka tho thuai a Ka mal thak ka hiat a, ka mûr uai a Eng emaw awm nia ngaiin ka en a, mahse engmah phei chu a lo awm lo va Kawng-ka chu ka hawng thuai a James a pa a lo ni a

"James-a chanchin ka zawt thuai a, mahse engmahin min chhang lo va Khumah chuan kan thu a, ka

chanchia tlem tlem min zawt a, hmel tha mi tih thu leh an hnena ka awm ve dawn avanga a lawmziate chu a sawi a Min thut hnaih a, min kuah ta a Mak ti taka enin a bân ka la a, ka paihsak thuai a

"Min pawisakna nei hauh lo hian min kuah leh ta a, ka biangah chuan min fawhsak a 'Ka duh lo I ti mak em mai, ka pa ' ka ti a Tâl chhuah tumin ka tang chiam a Mahse, a chak em avangin ka tâl chhuak thei lo va Chutia ka bianga a fawp chu ka tim uai uai a, 'Min thlah rawh min thlah rawh ' tiin a bânte chu ka nam nawk nawk a Ka mittui a tla ta zawih zawih mai a

"Eng emaw hnu chuan min thlah a, 'I fel dawn khawp mai,' a ti a Nâ ka ti lutuk a, lei lam enin ka kûn a Ka kap kara kut suihin lungchhe em em mai chuan ka inhnit hlawp hlawp a Chhantu ngai ngawih ngawihin ka inhria a, ka mang lamte ka han ngaihtuah chhuak chu ka turilah a man a, ka biangahte chuan ka mittui a luang thla ta zawih zawih a Ka khur hlawk hlawk mai a

"A hma lawka mi-hur cheziate chu ka mitthlâah a lo lang a, mak ka tiin ka pik hluah hluah mai a Ka mumang ka ngaihtuah chhuak a, ka bîng mum mum ta mai a. Chutia mittui tla zawih zawiha ka la thut lai chuan pindan lehlama nui thâwm ka hria a, a nui ri aiang chuan mi-hurnu ngei niin ka ngai a, min [illegible] hluah hluah mai a, 'Ka hnung hma ka sam puihin ka khik chhuak a, hanga milem, saruaka

inpâwl laite chu ka hmu a, rapthlak ka ti lutuk a, ka ṭap ta zawih zawih mai a

"Mittui tla zawih zawiha ka tap chu min rawn kuah a, khumah chuan min kuah thlu ta a 'Ka duh lo, ka duh lo ' tiin ka râk tuar tuar a, ka bawkkhup thlawp a Ka malpuia hmeiin min rawn kuah zangthal a, 'Awi ka nu, ka duh thei lo,' tiin fiah lo tak hian ka iûm ka rûm ni berin ka hiia

" Nula, tâl tâl mah ta che I ta i ni tawh lo va, ka thu thua awm tur i ni tih hre ta che Nizana i tlangval rawn mutpuipa khan Rs 5,000-in a hralh tawh che tih hre ta che I hurzia chu kan la hre dawn chauh alawm,' a ti a Ka sahâl a, ka thaw huam huam a 'Ka duh lo A ni thei lo ' ti tiin ka inhria a A theih ang angin a biangah chuan ka nam nawk nawk a

" Ka leina zah min pek chuan i duh duhin i awm a thiang a, inngaihtuahna hun ka pe ang che,' tiin min chhuahsan ta a

"Ka bawkkhup thlawp a, chhuak em em mai chuan ka ṭap zawih zawih a Ka nu leh pa ka ngai ngawih ngawih a Ka nuin, 'I ṭhatna turin Pathianin engkim a ti ang,' a tihte chu ka ngaihtuah chhuak a Engkim mai chu dik lo zo veka ngaihna ka nei a Pathian ka dem a, ka nu thi tawh chu ka dem bawk a

"Tun hmaa ka lo suangtuahna zawng zawng chu mitthla angin an thâm ral a, mumang angin an bo

zo ta Vanduai chuang ka inti a, ka mang a angin ka thlâ a bâr em em mai a Chutih laia ka mang anna tizualtu ber chu pindan lehlama mi-hurnu nui thawm a ni a A nui ri ka hriat chang chuan tun thlak ka ti lutuk a, ka rilru a na ngawih ngawih thin a

'Khum a rawn nghing lawih a Ka kut khing hnihin ka lu ka kuah a, bawkkhupa mu chung chuan ki khui hlawk hlawk mai a Ka malchunga thâmin min iawn nam nawk a, 'Mi-hurnu, cheng sangnga min pe dawn nge ka hnenah i awm dawn ? tiin ka hria a Thlan fimin min bual a, ka sahâl huam huam mai a

'Ka ban vei lama hmerin nghet tak maiin a vuan a, dini lo tak mai hian min pawt tho ta lawp mai a A ban ding lama min kuahin min pawm thu a Rap thlak ka ti lutuk a, 'Awi, a na em mai ' tiin fiah lo tak hian ka rûm a Ka kawr hma kilhna tla thawt khawpin min phih sawk a, ka kawr min hlihsak ta a Engmah mumala hre lovin 'Awi' ti tiin ka inhria Ka hnute dawmna hrui a pawt chat a, min hlihsak leh ta a

"Min thlâh a, khumah chuan ka insawh hnawk a, ka bawkkhup thlawp a, ka rûm ka rûm ta ni berin ka hria Dimdawina chhe tê pawh nei lovin mitthi sawisa ang maia min sawisain ka pawnfen a pawt thla a, min hlihsak leh ta a Bawkkhupa ka kut khing hniha ka lu kuahin ka khur zawih zawih a Ka kekawrtê

mın phih thlaksak a, mın hlihsak leh ta a Mumalın engmah ka hre lo va, mahse saruakın khumah ka mu tih chu ka hrıa a 'Awı ' tıın fıah lo tak maı hıan ka rûm ka rum a

'Ka dar veı lama kuahın mın kuaı zangthal a, a lamah chuan mın kuaı let tawp a Engmah pawh mu mala hre lo, rılru nâ leh manganga rum rum chu mın pawısakna chhetê pawh neı lo chuan mın nghaısa ta a Ka theıh ang angın ka tang a, ka kete chu ka tawm hram hram a Ka ban dıng lam leh veı lam bânpuam laı ve vea a kut khıng hnıha mın nawr betın mın bawh zangthal a Ka theıh ang angın ka lu chu ka veı lamah ka thle hram hıam a Mahse ama tısa chakna chauh buaıpuiın keıa rılru na leh mangang chu mın pâwl luı ta a, ka thaw a sa huam huam a, thlan fım chuan mın bual hlup hlup reng bawk a

'Mı chak lo zawk leh engmah tı theı lo, mı mang ang leh rılru na ngawih ngawih chu engamaha mın ngaı lovın ama nawmna chauh buaıpuı chuan mın nghaısa ta a Mın pawısakna chhetê pawh neı lo chuan mın khâl zuı ta a Hetıanga rapthlak hı a tawng ve lote tan chuan hrıat thıam rual a nı lo va, a mak tih maı bâk chu sawı ngaihna awmın ka hre lo Mıpa hı eng nge maw an lo nıha, eng rılru pu mı nge an nih? tım tun thleng hıan ka ngaihtuah thın

"He mı tuma ka thıl tawn rapthlak tak hı ka dam chhungın ka theihnghılh theı dawn lo va, mak tıın

ka thih ni thleng pawhin ka theihnghilh bawk hek lo vang Hetianga mihring kan awm thei hi nang ngei pawhin mak i tih ve ngei ka ring "

A hmel leh a taksa che vel atang chuan a thusawiah chuan a cheng ngei niin a lang a Thlamuana chuan a nihna tak phawrhin a rilru tak tak a sawi chhuak niin a ngai a, lainatawm a ti em em mai a Chutia a thusawi a ngaihthlak reng lai chuan mipa hi kan sualin kan lo va rawng ngai em em ve, tiin a ngaihtuah a Awmnêm zawk leh thahrui nei tlem zawkte chungah hian eng kan ti nge râwng tak maia kut kan thlak thin chu âw, a ti vawng vawng mai a Engati nge tanpui ngai leh dimdawi ngaite chungah hian kan lo inlulin thin ni ? tiin amah leh amah a inzawt ta hial a

Hmeichhe dinhmun chauhzia te, derthawnzia te, nepzia te, an khawngaihthlaka an lainatawmzia zawng zawngte chu a ngaihtuah kai a Hmeichhe dinhmun hniamzia a ngaihtuah rual rual chuan mipa sualzia te, râwnzia te, râpawmzia te, an chimawma an tenawmziate chu a rilruah a lo lang a An mihringpui ngei leh anmahni ngai ngawih ngawihtu—an duhsakna ngiata beisei fo thintu leh an thlamuanpuia an inhnemna ve ber si-ina chuti em em maia an chunga kut lo thlak chu mak a ti a Amah ngei pawh chu a indem a, a insit em em ta mai a. Mipaa a lo piang chu zahthlak a ti a. Mahse, mipa a nih vang chuan vanneia inngaiin a lawm em em a ni Hmeichhia a nih loh vanga lawm a ni lo va, mipa tan chuan mipa nih hi vannei-thlak tak niin a ngai a, chuvang zawk chuan lawmawm a ti a ni.

Pehhel awm map lova a beisei ai daiha chianga engkim a sawi avangin lawmawm a ti a A hriat duh chiang tak maia a hriat avangin a rilru a hlim em em mai a Nawhchizuara a khawsak lai chanchin sawi tura sawmin chiang tak maia engkim a sawi avanga lawm thu sawi chuan a thusawi chu ngun tak maiin a ngaithla leh ta a

"Chutia ka duh lo chung min mutpuia min khalh hnu chuan min chhuahsan leh ta a Mumalin engmah reng reng ka hre lo va Eng emaw hnu chuan ka tho chhuak a, chhuata ka thawmhnaw a paihte chhar tur chuan ka khum aṭang chuan ka chhuk a Ka thawmhnaw hâk tuma ka chhar khawm lai chuan saruak chuan darthlalang hanah chuan ka inhmu a Nâ ka ti lutuk a, ka mittui a tla zawih zawih mai a Ka hmai hupin khumah chuan ka bawkkhup thlawp a, chhuak em em mai hian ka ṭap zawih zawih ta mai a Rei tak chhung chu engmah hre mumal lovin khumah chuan ka ṭap ka tap mai a

"Chutia ka duh lo chung min mutpui tâk hnu chuan James-a thiltih dan chu mak ka ti a Mahse ka hma ngaiha ka duh em avangin ka haw phal lo va A sual vangah ka puh phal lo va, a tum reng niin ka ngai phal lo va Beiseina neiin lo kir leh ngei turah ka ngai a Mahse chu ka beiseina chu a chuai riai riai a, a thâm ral ta hial a

"Hapta khat lai mai chu in neitupa chuan chhun zanin, a duh hun apiang maiin min mutpui ta a Pindana

a lo luha a tih hmasak ber chu ka thawmhnaw hlih a ni a Eng emaw chhung chu ka theih ang angin ka tang thin a Mahse, min pawisakna chhetê pawh nei lovin saruak ngal ngat chuan min pâwl a, nasa tak mai hian min khâl zui thin a

"Chutih laia ka rilru mangan dan leh ka lungngaihna thûkzia chu sawi thiam rual a ni lo Tlan bona dap in ka theih ang tawk chuan pindan leh ka awmna vel chu ka thlithlai a Mahse ka beiseina chu beiseina mai a ni a, engmahin a tawiawm lo Beiseina mai a nih vangin a hma aia nasaa beidawngin ka rûm leh thin Ka hmabak tur hlawl ka thlir thiam thei lo va, chhun zanin lungngai leh mangangin ka awm a, chu hun ang em ema ka lungngaihna chu lehpek awm theiin ka ring lo

"Tlai khat chu tukverha dâkin khua ka thlir a Naupang tê ka la nih laia kan kawmthlang naupangin uangthuang tak leh duhdah tak maia, 'Kan khawsaknate hi van a ni lo ' a tih chu ka hre chhuak a, nâ ka ti lutuk a, ka mittui a tla zawih zawih a Khumah ka bawkkhup thlawp a, lungchhe em em mai chuan ka tap ta zawih zawih mai a

"Kawng awm thei awma lang zawng zawng ka dap a, ka theih chin chin chu ka ti bawk thin Mahse, chung zawng zawng chuan beidawnna min siam a, ka manganna an tizual thin Beiseina ngah tak mihring chu beiseina reng reng nei lovin ka awm ta a Ka naupan laia sakhuanain kâ rilru a luah khâh thin

nen, nawmchenna chuan a luahlan zo ta a Kei chuan mipat hmeichhiatna chauh chu kham lo takin ka âtchilh huam huam ta hial a

"Ka chenna khawvel chu a chep tial tial a, chen ngai lohna ramah chuan hlau leh thlabar chung chuan ka kai zel a Mangangin ka rûm thin Ka rilru khawvelte chu nekchêpin a awm a, a zim talh talh bawk a Ka thil thlir dan te, ka duh dan te, ka thlak hlelh te, ka hlimpuite leh ka nun zawng zawng chu namen lovin a lo danglam zo ta a Ka nun chu beidawnna hlira thuah tam taka thuahin beidawnna hruihiual chuan a vêt bet chial a ni ber

'In neitupain, 'I hurzia chu ka la hre dawn chiuh alawm,' a tih te chu a tak takin ka hmuhpui ta a A tir lamah chuan amah mai a ni a, a zia zia a awma A nupui anga cheiin min nei ni phei se, kei mi chuang tan chuan iaiawm a ni lo va, thlakhlelh rual zawng a ni hauh lo va Mahse, rahbi a tleu laklawh takah chuan chutiang hawi zawng chuan rilru a kal thei a ni

"Mi chi hrang hrang an lo kal ta a Ni khatah pali-panga lai an lo kal chang a awm thin, Mi chi hrang hrang ni mah se an duh chu a thuhmun theuh va, an beisei a inang vek a, an tum lah a dang hek lo Kei chuan an tum leh an duhzawng chu ka hriatpui vek a, pakhatmah ka hlah lo va An duh thusam tak chu ka tihpuitlinsak thin a ni

Zana mın rawn mutpuıtu ţhenkhat hnenah mın la chhuaka an nupuıa mın neı turın ka thlêm ţhın a Beıseına mın sıamsak an awm ţhın. Mahse, chu ka beıseına chu hlımhla maı a nı a, beıseına mangtı-ang tak, beıseına thlawn leh chuangtlaı tak a nı a, beıseına beıdawnthlak tak leh beıseına kawng bo a nı

"Ka lo la chen ngaı loh ram mah nı se ngaıa neıh chın a awm a, tlem tlem chuan ka tlangnel hıet hret a, ka huangtauvın ka tatu hret hret bawk a Pawısak ka neı tlem tıal tıal a, nawmchenna tuıpuıah chuan nı tın zan tın maı chuan ka ınchıah pıl ta a Nawmchenna leh nawmsıp bawlna chu ka chen naın, an bawıhah ka tang tıh chu ka haı hauh lo va, haı rual a nı hek lo

"Banga mılem, saruaka ınpâwl laıte chu ka mıt la tak leh ka rilru tızangkhaıtu hıal a lo nı ta a Inhnemna tlıng lo mah se ka hlımpuı ve chang a tam ţhın a nı Ka awm tırha mı-hurnu pawh kha ka ţhıan ţha ber leh mın hnemtu awmchhun a nı ta hıal a Ţawngkam ţhaa mın hnêm a nı lo va, kan ınkawm pawh a nı lo Mahse, keımah maıa ka awm loh vangın mın tıthlamuangtu awmchhun a nı

"Ka rilru tihlimtu awmchhun chu mın mutpuitute tihhawtnaia leh chhawnchhaih a nı ta ber a, a chang phıı chuan chu chu ka hlimpui tak tak nıin ka hria. Mahse, ka rilru chhung lamah erawh chuan hlemna leh lawmna tak tak ka nei lo va, mangangin ka tûm a, lungngaihin ka tap zawk thin a ni. Ka rilru chu a

ruak hiau va, takna nei lo milem, thlun a chhêm len a chhêm len ang mai a ni

"Ka lawmna chu lawmna lungchhiatthlâk tak leh lawmna lungngaihthlâk tak mai a ni a Ka nawmna chu nawmna hrehawm tak leh nawmna mang tiang tak a ni a Ka châkna chu châkna khamawm tak a ni bawk thin Ka duhthusâm chu ka huat zawng tak a ni a, ka thlâkhlelh zawngte chu runthlâk ka ti em em thin Engkim mai chu a letling a, a linglet zo ta ni berin ka ngai hial thin

"Ka rilru a mangan zual chang phei chuan min mutpui tura lo kalte lakah ka tuan a chungtlâk takin ka chhawnchhaih a, inpâwl tak tak hmaa an tisa châkna tihtlaksak hial ka tum thin Zak taka siam chang ka nei a, an chhuak tur mualpho thei ang bera sawisak zui chang hialte ka nei thin Mahse, keimah maia ka awm hnu chuan ka thiltihte chuan min vaw lêt a, lungngaiin ka rûm a, mangangin ka thlabâr a, sawi hleih theih loh khawp hialin ka rilru a na em em thin "

Thlamuana chuan mihring rilru kalhmang makzia leh awm lo ang tak thlenga thil a awm theih dante chu a ngaihtuah a Catherine-i chanchin a hriatte chuan a rilru a khawih em em mai a A naupan lai atanga chhuiin an chhungkaw chanchin leh a thil tawh chhoh chi hrang hrang chu a ngaihtuah a Amal chanchin a sawi dan te, mi dang chanchin a sawi dan te a thil tawh zawng zawngin a nuna

thu an sawi dante chu a rilruin a chhui a chhui a Hmun hrang hranga a kala a thil hmuh leh chung a thil hmuh chi hrang hrangina a rilru a khawih dante chu a ngaihtuah a A duhthusam leh a têt lai atanga a thil tum te, a rilru vah kual thin dan leh a inthlak danglam dante mumal taka hriat tum chuan a ngaihtuah chhunzawm a

Catherine-i chu lainatawm a ti em em mai a Keini ang bawka nunna nei an ni a, kan anpui siam an ni a, lungngaia thlabâr thei, manganga hlauhlawp thei an ni a Pawisakna chhe tê pawh nei eih lova, an duh dan dana an nghaisaa lainatna chhe tê pawh nei lova an sawisa chu ang lo a ti a, rapthlak a ti em em mai a. Mihring leh mihring kan indim loh-zia te, mahni mihringpui ngeite thisena ei zawnga an khawsa theite chu mak a ti a, a ngaihtuahna mai pawh chu rapthlak a ti em em mai a

"Chutia ka khawsak lai chuan zan khat chu insûm har ka ti em em mai a Chu zan chu tun thleng pawh hian ka la theihnghilh thei lo Pa lian pui a ni a, dul lian tak mai, thau tak a ni a A lo luh rual chuan min kuah a, min fawp a Kei pawh chuan ka kuah a, ka fawp ve mai a Ngaihsak lo tak anga langin darthlalang lian hmaah ka kal phei a, ka sam ka khuihsan a. Chutia ka sam ka la khuh lai chuan min rawn kuah a, khumah chuan min kuah thlu ta a Ka hnute khâlin min fawp a, min bawh zangkhal ta a. Mahse a ngaihna hlawl awm lo khawp hian insûm hlei thei lo chuan ka

tâwt up up a, za em ema nuin ka nam sawk a, ka zuang tho ta thut mai a

"Darthlalang hian hmaa ka inen chuan ka nuih lin chu a za tulh tulh mai a, za em em mai chuan ka nui ta chiam chiam mai a Khuma pa hian pui i ngaihna hre lova awm ka hmu chu a hma ai daihin ka nuih a za a, mittui tla phungin ka nuih ta nghong ngheng mai a Inthiam lohna neiin khumtih ka tlin lawn a, mahse ka han kuah leh chiah chu insum zo lovin ka nui leh ta chiam mai a

"A hmel ka hmuh tirh phat atang leh a chezia ka hmuhin James-a nen an inang lo lutuk a, ka nuih i za em em mai a Namen lova insûm ka tum chung pawhin ka insûm zo lo chu ka nui chhuak ta chiam mai a ni Sawi tur neuh neuh chu tam tak a awm ang a Mahse, hengte hi ka rilrua sawi îwm nia ka ngaih tlangpui a ni a Tun hi ka viwi khat sawina a ni a, sawi nawn leh pawh ka tum lo Tunah chuan i duh angin ngkim i hre ta a. thil awm dan chu mak i tih ve ngei ka ring

Thlamuana chuan lawm thu a sawi a "Tunah chuin chhan chhuah i ni ta a, Pathian remruat ngei a nih ka ring " a ti a

Catherine-i chuan, 'Ka hrilh lo che em ni? Pathian, Pathian, eng i ti nge i la rawlh fo? Suahsual ka chhuah ang a, ka timualpho mai tur che asin Tun hma zawng khan engkim ti thei niin ka lo ngai thin

a, tunah chuan engmah a nih lohzia lah chuang tak-in ka hre ta a " a ti ta salh salh mai a

Thlamuana chuan, "I dinhmun atang chuan i rilru puthmang chu âwm lo tihna ka nei lo va Mahse, tunah chuan chhan chhuah i ni a " tiin awmze nei taka a rilru hminsak a tum a

Catherine-i chuan, "Chhan chhuah chu ka ni ngei alawm. Mahse, eng atana chhan chhuah nge ka nih? A reng reng thu-ah chhung leh khat ka nei lo va, hmelhriat belh tur ka nei lo va, ka tan hian beisei tur pakhat mah a awm lo. Hmanah khan ka duh loh ang takin nawhchizuarin ka khawsa a, tunah erawh zawng keima duh thlanna ang tak zawkin nawhchizuarin ka khawsa dawn a ni " a ti ta a

Thlamuana chuan, "Catherine, i dinhmun chu ka hria a. Mahse, a beidawng zawng veka thil thlir chu thain ka ring lo In hotute pawh hian kawng tha an buatsaih thei a. Zoram lama haw i tum lo a nih pawhin i awmna tur leh i hnathawh tur te, remchang a nih phei chuan i pasal tûrte pawh buaipui dan a awm a. Bombay khawvela mi tha leh inpe zo tak lakte chanchin hi hria la, chu mak i ti khawpin ka ring.." a ti a.

Catherine-i chuan, "I pawngsual mai mai a ni zawk. [illegible] reng reng [illegible] nei lo va, i dre[illegible]

sawi chu ka tan chuan nuihzatthlak mai a ni I hriat duh chu i hria a, thil dang zawng a tul lo bawk a, buaipui lo law law mai a tha ang " a ti a

Khua a tlai lam tawh bawk a, remchang hmasaa kawm leh a tum thu hrilhin lawm thute a sawi a, a kalsan ta rih a A haw kawngah chuan kawng tluan-in Catherine-i chanchin chu a ngaihtuah a Mak a ti a, awih harsa a ti rilru hle bawk a Mahse, thil awm thei a nihzia leh thil awm ngei a nih dante chu hai rual lohvin a hre chiang em em a Nawhchizuara sumdawng thinte chu huatthlala a ti a, an thiltih rapthlak tak maite a ngaihtuah chuan demawm a ti em em mai a Mihring leh mihring chuti em em maia nasaa an innghaisa chu rapthlak a ti a Sualna sual rapthlakzia te, mihringte kan sual em emziate chu a ngaihtuah a Vanduaina hi mi thenkhat tan zawng a vanduaithlak chuang a, lungngaihna pawh hi mi thenkhat tan chuan a lungngaihthlak chuang mang tak e, tuin a ngaihtuah ta hial a

An experience of reality of life

16th September, 1983
Friday

Zanriah ei khamah chuan a pindana lutin a tih fo thin angin a khumah a tluzâl a. A hnathawh leh a thiltih dante chu a ngaihtuah neuh neuh va Thil ngaihtuah cheuh cheuh peih mi tak mai a nih vangin a thiltih thlir kir leh hi chu a tih makmawh a ni a Thil tihsual leh tihhmaih a ngah theih thin em avangin mahni inennawn ngat phei hi chu a tih loh theih loh a ni

Chhun lama a zûk tlem avangin a meizial zûk chu tui a ti hle a, mu chung chuan a pak khu hlat hlat a. Catherine Zamveli chanchin ngaihtuahin hmeichhe dinhmun hniamzia te, an dinhmun chhiat em emzia te, an retheihna leh manganna nasatziate chu a ngaih tuah kai a An duh lo chung nawhchizuara an khawsak dan te a hriat chuan khawngaihthlak a ti zual a Mipa sualzia a ngaihtuah a, demawm a ti a, huatthlala a ti em em ta mai a An thiltih tenawm tak leh rawng tak avang chuan mipa chu namen lova nasain a dem a, amah hial a indem kai ta a

Mahse, amah indem a, a inhaw dawn dawn ta chu lungawi harsa a ti a A mipa rilru râw-vâ tak mai chu a lo chhuak a Tih êmah chuan hmeichhia hi mipa tana siam an ni a, mipa tan liau liauva siam an ni a Mipa erawh chu hmeichhe tana siam kan ni lo va, hmeichhia erawh chu mipa atanga chhuak an ni a Eng ti dan nge hmeichhiate hian Eden

huan aṭang tawhin tun thleng thlenga Siamtu duh dan an pawisak theih hauh loh fo mai chu aw Mipa duh dan lah an pawisa bawk hek lo Duh dan nei vein ngaih dan an insiam chawp ve a An duh dana khawsain engati nge mipa duh dan pawh an pawisak theih loh fo ni? An va chimawm tak em !

Kan duh duha awm tur an ni a, kan nawm leh kan mâka kan hman chu a tui reng a lo ni zawk Kan tana siam an ni mai a, kan duh dana awm mai tur an ni A hmang ṭangkai thiam apiang an nihlawh a, an vannei mai a lo ni Hmeichhia leh pal chhia chu thlak theih an ni a, duh leh duh loh maia innghat a ni

Nawhchizuar mai mai thu sawi chaw tak bâwla bâwla, Baibul thu ang maia a pawm ta chu ang lo tihna a nei a, mipa lo hlea inngaihna a nei ta a Zahna pawh nei lo leh sualnaa khat mihring hian anmahni hmai faina turin dawt thu leh dik lo pawh an pawisa lo va, an sawi thiamin an intirinawm thiam a An sawi ang ni se thiam loh chang an awm thei dawn em ni? An sualna leh an bawlhhlawhnate lah kan hre vek si a A ni thei lo a dik thei lo

Catherine-i thu sawi a pawmsak a, a zavai maia a lo âwih ta chu humsual dai taah a inngai a Hmeichhe thu sawi mai mai a lo ngai thutak chu a inthiam lo em em mai a Hmeichhia leh chakaite chu sakhua pawh nei lo, van ram pawh kai lo tur

ti te chuan hnuaichhiah tak maun a ngaihtuah a Sakhaw nei lo chuti tak maia a buaipui chiam chuam mai chu âtthlâk a ti a, a inhaw rûm ta mai a

Catherine-i hinatna neia, a khawngaih em em mai chu dik thenn a ngai ta lo hial a Sual chawimawi a, ngaizam a, ngaihhnathiam a, thupsak ta ang hiala ingaihna a nei a. A sawi angin mi-hur a ni a, mi bawlhhlawh leh tenawm a ni a Kenn cheimawi a, vawvul a, mawihnai thei ang bera lo tuam hlawm chu thian rusk cheimawia, rawng hnawih a va ang awm em! Lo ngai thiamin lo ngaihhnathiam ta pawh ni ila, chu chuan a sualna a thupin a khuh zo êm dawn em ni? Mi, an sualzia hriaa sualna sual râpthlâkzia hre chung sia lo sawi mawi a, lo ngaihhnathiam chu thil sual leh tenawm, thil bawlhhlawh leh tling lo tak mai nîm a ngâi a

A mei zual zuk bung a paih a, a mu zangthal a, a ngawi deuh dat a. A sual vang pawh ni lova James-a siial zawk vanga sual bawlhhi awm a nih vangin thiamawm a ti a A sual vang mah ni lo se, a sual miau si chuan engati nge kei huan a lama tanga a tana thahnemngai ang ziazanga ka lo buaipui? Chei mawi tlak loh leh sawi mawi tlak loh hi engah tehbul nge kei chei hian ka chei mawi ang a, ka sawi mawi ang? Engati nge a sualnaah ka inhnamhnawih ang a, lust ka lo nawih ve thlak rawk ang? Kei ka sual ve loh anih, engati nge tui hlei lovah ka lo sual ve chai ang ni.....

Mahse.. mite laka inthiar fihlim tha ka tiha, mi tin meiin chu rilru chu an put si chuan hring nun hian awmzia a nei thei dawn em ni?

Uire-nu den hlum an tum thu te, nawhchizuar Rahabun Israel fate a tanpui chungchang thu te, khawvela zirtirtu ropui berin mi hnuaihnung ber berte a hmuhsit loh dante a ngaihtuah a Fir tak mai leh ti kher kher tak maia ngaih dan a siam chu inthiam lohna a nei a Roreltu fîr tak ang maia mite chunga ngaih dan a siam chu dik lo a ti a Amah leh amah roreltua insiam chawpa, ama duh dan ang anga rorela khawsa vel ni bera inhriatna a nei a Engmah ni hlei lo roreltute laiṭhutthlenga inṭhuttir chawpa chungnung taka inhlang kai ta ang bera inhriatna a nei a, a inzahpui rilru hle mai a Mahse, mahni tawkah bengvar ve hlea inngaihna a nei a Engmah ni si lo chuti tak maia sanga a han indah luah ta nai chu ropuina chi khata ngaiin a ngaih a ṭha hawkhat hle

Kum tam tak kal taa Shakespeare-an khawvelah hian sual leh ṭha a awm lo va, kan ngaih dan mai i ni zawk e, a tihte chu tlan chhiatna atan chuan hma tawk hlein a ngai ta hial a

Mipat hmeichhiatna hman hi sual a ni em? tiin a ngaihtuah a Sual a nih si chuan nupui pasal inneih ti sialna tipunhuntu, sual bawiha min siamtu leh mal tura min thlêm thlutu a ni a Thlêmna hautak ah hial a ni dawn lawm ni? Keinin Pathian remtih-

naa kan ngaih si chuan mipat hmeichhiatna hman hi sual a ni thei dawn em ni? Sual a nih si loh chuan engati nge nawhchizuar kan dem? Engati nge keini hian ânchhia hial kan lawh thin? Kan duhzawng hi tha kan ti a, kan duh loh zawng hi sual kan ti em ni zawk? Mi tam lam ngaih dan ang mai maiin kan kal em ni? Mahse, intam hneh ngawt chu sual leh tha bûkna a tling thei dawn em ni? Sual chu eng nge ni a, tha chu eng nge ni ta?

Devadasi system chungchangte chu a rilruah a lut a India ram chhim lama mi thenkhatte Pathian chawi mawi dan chu an fanu tha tha Pathian biak inah an serh hrang a Biak ina Pathian biaa mipa kalten mipat hmeichhiatnaa an hman an phal a Chu mai chu a ni lo, chu tak chu an duh dan a ni zawk si a

Keini Kristiante erawh chuan kan Pathian biak inte chu mipat hmeichhiatna hmanna atan kan phal ngai lo va, kan duh hek lo Pathian huat zawng ber ni-in kan ngai zawk si a A nih leh tu zawk chuan nge Pathian chawimawi a, tilawm ta ang le ? Tu nge dik a, tu chu nge dik lo ta ang le? Keinin thiam loh kan chantira kan dem laiin anni chu thil tha ti ninn an inngai si a. Chuti a nih si chuan tu chuan nge Pathian duh dan hria a, a rilru hmuhpui? Tu nge keini zingah hian roreltu ling awm a, thiam chantira thiam loh chantir tlak awm?

Nawnchizuar kan dem a, kan hua a, an chhiatna lo kan sawi uar hle theuh va Mahse, anmahni va mutmia va, nawl thintute kha tu nge an nih? Mipa an ni lawm e? An ni ngei mai , Mahse, keini hian

chung mite chu eng angin nge kan ngaiha, eng angin nge an inngaih? Nawhchizuar chu amah maia a sual si loh chuan tute nen nge an sual thin? A va mutpuitute nen a ni dawn lawm ni? A ni ngei mai An pahnihah chuan tu nge thiam chang a, tu chuan nge thiam loh chang? Nawhchizuar chauh a sual a, a va mutpuitu a sual ve si loh chuan sual chu eng nge ni a, tha chu eng nge ni ta ang? Mahse keini chuan kan rilruah nawhchizuarte kan dah lian ber fo va, kan dem rawn a, kan huat rawn a, an chhiatna zawng zawng kan sawi uar hle theuh hlawm a Mi vanduai ber leh khawngaihthlâk tak an lo ni thei a Lungngaihna chirh dûpa pil—rilru manganga rûm rûm leh sal atanga chhan chhuaktu ngai ngawih ngawih an ni thei a An duh reng vang ni lova nawhchizuaia khawsate chu a khawngaih em em mai a

Catherine-i bawk chu a ngaihtuah kai a Tunah chuan sual bawih ata chhan chhuah a ni tawh a, a sualte a sim chuan Pathian ngei pawhin a ngaidam em em dawn si a, tiin a ngaihtuah a Mahse ani chuan sualna a nei em ni? Eng chu nge a sim tui chu? A duh lo chung an tilui a ni a, thiam lohna a nei dawn em ni?

A khawngaiha a lainat em avang chuan nupuia neih mai duhna hial a nei a Mahse, chutiang rilru a put rual rual chuan mahni inhnamhnawih loh tur tia an zir thinte chu a hre chhuak thuai a An zirlai a tuipuia a ngaihsak teh reng nena an zir anga engmah ti mumal thei lova a khawsa fo mai chu manganthlâk a ti a, a inhaw hluah hluah ta mai a

Harsatna leh retheihna tam tak tuar tawh hnu a ni a Mite hriat thiamna sang tak a nei ang a, a hna thawhnaa tanpuitu duhawm tak a nih ngei a ring a Nupuia neih a duhna chu a la lian hle reng a Kan induha kan inhmangaih bawk si chuan eng chu nge a pawina tlin a ngaihtuah a Mahse Catherine-in a duh dawn leh dawn loh hre hawt lova chutiang thleng thlenga ngaih dan a han siam chu a inzahpui hle a

Nawhchizuar nupuia a neih chuan miten an hmusit ang a, an ten ru ang a Mite hmuhsit leh ten ruk ni dawnin a inngai a Mahse mite ngaih dan mai mai buaipui chu pathing thawmhnaw lo riauva ngaih na a nei a Tha ka tih chu tha a ni mai a, dik ka tih chu dik a ni mai a, tiin a mhrosa ang lawk a Engati nge dawihzep tak anga thil ka thlir dîm dêm chu aw, tiin a ngaihtuah vang vang a Mahse, a hmabak thlir lawk nachang a hriat avangin fing fu chuan a inhria a.

Inneiha inneih loh engmah a la chuan hmaa a piah lam daih a buaipui ta chu hmeichhe thu dâwn mai mai riauvin a ngai a, a insit riiru ta hle a. Ka iil-ru tibuaitu ber hi eng nge maw ni aw, tiin a ngaih-tuah ang lawk a. Mite ngaih dan pawh hre hawt lova, mite ngaih dan buaipui chu mawithlâk a ti a Amah ngaih dan mai mai buaipui ta ni bera inhriat-na a nei ta si. Ka ngaih dan chauh hi buaipui a, mi tlin mahni ngaih dan thenh an buaipui bawk [illegible] dik thei dawn em ni? tiin a ngaihtuah a, a [illegible]

Manganga a rûm laia Pathianin a thlahthlam chu ang lo a tihpui a In theih bakah ka chuang ang tihte chu bumna leh dawt thu mai mai ni taa ngaihna hual a nei a Pathian hian duhsak bik nei lo mah se duhsak loh bik a nei a lo nih dawn hi, tiin a ngaihtuah ta daih a A let thak a Engpawh ni se tupawh ni se Pathian ka dem phahna a nih a, ka Kristiannain a tuar bawk dawn chuan a dik dawn em ni tiin a ngaihtuah a, a muhil ta rih a

Nawhchizuar nge sual a zawrhtirtu?

17th September, 1983
Saturday

A hma nia College lama Seminar an neih avangin a hna a thawk lo va. Zan lama a men rei avangin a zing tho chu a bui deuh luk a, a tho hma lo hle a ni Tukthuan ei kham chuan meizial zu pahin a pindanah chuan a thu vang vang a Catherine-i tana kawng awm thei awmte chu a dap a Mizoram lama hawng leh tura a rilru hneh thain a hria a, mahse Catherine-i thu sawi leh a rilru ngaihtuah chuan thil huphurhawm tak nuin a hria a A pute ina kir leh chi a nih loh avang chuan Bombay khawpuia a awm dan tur dapsak ngaiin a ring a A awmna in tur emaw, awmpuitu tur emaw dapsak tulin a ring a A hnathawh theih tawk ang dapsak ngaiin a ring bawk a Mahse, hmeichhia a ni a, a tana tha ber nia a rin chu a pasal neih theih dan kawng zawnsak a ni

Nawhchizuara sumsawngtuten an hnena kir leh turin sum tam tak hmathlira hmangin an la kir leh thei a, chu tak chu Catherine-i duhthusam a ni A rilru hmin hmasak phawt tulin a ring a, huphurhawm a ti em em mai a Pathian hmuna pawh nei tawh lo leh mi beidawng a nih vang chuan a rilru tidanglam thei khawpa hnathawh chu thil namai lo tak a ni tih a hria a Hlawhchham mai thei nuin a inngai a Vanneih thil thuah hlawhtling thei ni chauhva inngaihna a nei a. A hlawhtlia hlauh chuan thil ropui tak ni dawnin a ring a, huphurh hle mah se, a theih ang tawk tawka kawng dapa a tawp thlen ngei tumin rilru a siam a.

University Library-ah a kal a A study of inmates in the Protective Home, Chembur by Miss Nalini Khedkar a hmu a, a chhiar a Kum 1971-a Venhimna ina nawhchizuarte chanchin chhuina a ni a, India ram hmun hrang hrang atanga lo kal an ni a, thingtlang lam mi an ni ber Mi tam zawkte chu chhungkaw tha lo atanga lo chhuak an ni a, mi rethei tak tak an ni An duh reng vanga nawhchizuar an ni lo va, nawhchizuar tura hralh an ni An hlawh chu a zahve emaw vel anmahni ei zawn nana hmangtuten an pe ve ni awmin a lang a Thenkhatte chuan engzat nge an hlawh tih pawh an hie lo Thla khata anmahni sumdawnnaa hmangtute hnen atangin an inenkawlna atana an sum hmuh tlangpui chu Rs 200 vel a ni Ni khata anmahni pâwl thinte chu a intam hleih hle a, ni khatah panga aia tamte pawh thenkhat chuan an pawl thin niin a lang a Thlamuana chuan a hriat rengna that loh vang ni mah se, rilru chak berte chhinchhiahna ai chuan ziak ngeia chhinchhiah chu a fiahin a tha a, a rin tlak zawk niin a ngai a, ziakin engkim a chhinchhiah thlap thlap zel a

Royal Asiatic Library, Town Hall a pan leh a A thawktute zinga nula hmel tha tak leh mit la tak mai chu a pan a Hmai sin lam deuh, taksa pan thlerh thlawrh a ni a Social problem chungchanga dan chi hrang hrang a mamawh thu a hrilh hnu chuan nula chuan, "Social Worker i ni em?" tiin hmel hlim tak pu chungin a zawt a Duh bik a neih leh neih lohte chu a zawt bawk a Thlamuana chuan Social Worker a nih thu leh Suppression of Immoral Traffic

in Women and Girls Act, 1956 a mamawh thu a sawi a, nawhchizuarte chungchang ziakna bu hrang hrang a duh thu a hrilh a

Kawhhmuh mai lovin nula chuan tho tak hmel puin a hri ai ta a Awlsam tak chuan Suppression of Immoral Traffic in Women and Girls Act, 1956 chu a phih chhuak a, phek 21 leka chhah lehkhabu pan tak chu a pe a Nula kut zûm sâl mai khawih thawi thuak chuan lawm takin lehkhabu pan tak chu a la a The Children Act, 1960 te, The Bombay Prevention of Begging Act, 1959 te, The Bombay Children Act, 1948 leh Indian Social Problems by G R Madan-te chu a pe bawk a "Nangni Social Worker-te chuan hetiang bute hi in mamawh thin a " tiin nui sâng chung chuan hmel hlim takin chung lehkha bute chu a pe a "A bak chu ka zawng hmu thei tawh ang Nangmah rawn be duh ni awm tak i dawhkan bulah nula pakhat a ding a Ka lawm tak tak a ni " tiin Thlamuana chuan lawmthu a hrilh a "Mamawh i neih chuan min la rawn hrilh leh dawn nia " tiin nula chuan a kalsan ta a

Lehkhabu chhiar malh malh te, lehkhabu ena thawm dim tak mai vak velte thlir chuan eng emaw chhung chu a thu hahchâwi a Dawhkan chunga a lehkhabu dah, pan tak takte chu a thlir a. A hmuh azawnga nula hmel tha ber mai, sa pan thlerh thlawrh chuan chung lehkhabute chu ziahsak takin a hai chhuahsak a, hmel hlim tak pu chungin a pe a ni Thlamuana chu a hlim hle a, a hnathawh lai pawh chu tuiawm

a ti sawt nghe nghe a Mi lian pui pui leh nula duhawm tak takten duhsak tak maia an dawr thin dan leh hlim tak mai hmelpua an tanpui thin dante a ngaihtuah a, "Sum leh pain lawmman hmu lo mah ila, mi dang tana thil tha tih zawng a manhla mang tak e " tin a ngaihtuah ta hial a Nula bula khawsak nuam ti mi a nih vangin a hnathawh ti mah chuan nula duhawm tak tak kianga hlim taka a khawsa thin chu thlâkhlelhawm a ti zawk a, ama tawkah a hlim hle a ni

Lehkhabu chhiara a pawimawh laite a chhinchhiah malh malh lai chuan a bula nula chuan a pen hman hawh a dil a, a pêk pah chuan a thil chhiar laite chu a bihsak thuak a Adoption (mi dang fa, mihni fa anga neihsak) chungchang a chhiai avangin Indian Council of Social Welfare office a thawk, Social Worker a nih a ring a Indian Council of Social Welfare office hian Inter - Country Adoption chungchang an buaipui a Khawvel ram dang atanga India mi, an fa anga enkawl tur an dilna chu Bombay High Court-a Advocate ruaia buaipui a ni a Bombay High Court hian Indian Council of Social Welfare hi hetiang chungchanga a tul ang ang buaipui tura a hman a ni He office-a thawk, Social Worker-te hian a diltu chanchin te, an dil naupang chungchanga a tul ang ang buaipuiin fimkhur takin an lo bawhzui a Chutia a tul ang zawng zawng an tihfel hnu chuan High Court-ah an ngaihdan an thlen a, chumi zul zui chuan High Court chuan thu tâwp a siam thin a ni

Thlamuana chuan chiang lo takin Inter-Country Adoption chungchang chu a lo hre ve a High Court Advocate ruaia ram dang atanga India mi, nausen an dil chungchangah chuan thil kalhmang hriat chak awm tak awmin a hria a Advocate-te chuan sum tam tak an lak luh phah a Mahse, an sum ûm nasat luatah nausen natna khirh tak, tihdam rual loh pawh a tiia tiin an tihpui thei a Doctor-te pawhin an dawhkan atangin nausen tha a ni tiin leh kha tukţai lo tak an siam thei a Mahse, ram danga nausen tha lo pek chhuah a nih chuan India ram hming chhiatna tur a ni a, a rawn diltute phurrit leh manganna tipunluntu a ni thei a Thlamuana chuan hemi chungchanga thil kalhmang leh Social Worker hnathawh dan chiang taka hriat a chak a Tin, International Social Service hnathawh dan pawh hriat theih a inbeisei a Anni hi khawvel ram hrang hiang 100 aia tama inzâr darh an ni a, mi mangang-te puitu pawl an ni India ramah chuan Indian Council of Social Welfare hi an thawhpui a ni a Heng thilte hi hriat a chak avangin a bula nula chu kawm dan mawlh a ngaihtuah rilru a

Mahse, a bula nula chu Workshop For the Blind, Worli lama thawk, Social Worker a lo ni a Zawi tê têa an chanchinte inzawtin mi dang tihbuai hlau tak chung chuan an inkawm a Social Worker nu chuan mitdelte tana an hnathawh dan a sawi a Khawl thui te, khawl chhut te, in lam bungraw siam te, khawl hmang thil chi hrang hrang siamte an zirtir thin dan a sawi a Thlamuana chuan mitdelin chu-tiang hna an thawk thei tih a hriat chuan mak a ti

hle a Social Worker nu chuan Talking Book (tape recorder lian a ni mai) an neih thu a sawi a Mi mal leh pâwl hminga hawh theih a nih thute a hrilh a Tawng hrang hrangin aw an khung a, mitdel leh kha zirna hmanraw tangkai tak a ni Kum khata Rs 15 lek chawia hawh theih a ni a A chhiatin dâk-ah thawn man awm lova a thlâwna an siam thatsak leh theih dante chu a hrilh a Thlamuana chuan Mizorama mitdel 366 zette tan thil hman tlâk tak tur niin a ngai a, Hlim takin an inkawm a, rem-chang hmasaa an office-a leng turin a sawm a, a châk thu a hrilh bawk a

Taxi a la a, Marine Drive lam chu a pan leh ta a Parijat building bulah a tiding a Parijat building-ah chuan a chhawnga inkhai chhohnaa chuangin a chhawng 5-naah a chhuak a A chhuak hlawt chu a ding lama hawiin Marathi-a thil ziak intar lam chu a pan a Ding lamah a lut phei a, Divisional Social Welfare office chhungah chuan a lut a Divisional Social Welfare Officer hi Bombay Division-a an hotu ber a ni a, Social Welfare lamah chuan mi tangkai berte zinga mi a ni Divisional Social Welfare Officer chuan a hnathawh turah puih theihna a neih beisei chuan a pan a Chibai bûka a dawhkan bula a ding chu Divisional Social Welfare Officer, Mr Gokhale-a chuan thutna a kawhhmuh a Dawh-kan bula thutna pathum inhung laita berah chuan a thu a A inhmelhriittir a a hnathawh mek leh a tih tum dante leh a theih anga a puihna a mamawh thute chu a hrilh a Gokhale-a chuan thil chinchang a lo hre hle a, mi mangang tam tak a puih tawh

thute sawiin nawhchizuar tura hmeichhia an hraih dan leh an chhanchhuah thin dante a sawi hmawk hmawk a Mi thenkhatte phei chuan an nupui ngei nawhchizuar tura an hraih thu a hriat chuan Thlamuana chuan mak a ti em em mai a, a tak tak ni thei lo hiala ngaihna a nei a Thingtlang nula thenkhat chu hna zawn hmuhsak intiamin Bombay khawpuiah an bum lut a, nawhchizuar turin an hraih a Thenkhatte chu an nupuia nei tur ni âwm taka insawiin an bum bawk thin Kawng hrang hranga bum an ni a, an dinhmun rapthlâk dan chu tumahin a famkima hriat rual a ni lo

Chutia an inbiak mek lai chuan nu pakhat a lo lut a, Gokhale-a nen chuan an inbe mawlh mawlh a Marathi an hman avangin Thlamuana chuan engmah a hre thiam ve lo va An inbiak zawh hnu chuan Gokhale-a chuan nawhchizuara awm hrep tawh, an chhanchhuah hnua pasal an neihsak nu a nih thu a sawi a A hnathawhnaa an hotuten an chawlhtir avanga a mangangin tanpui tura a sawm thu sawiin, a tanpui theih loh chuan chaw nghei mai emaw, nawhchizuara khawsak leh mai emaw a hmabak dante chu a hrilh a ni, nih thute chu a sawi a Thlamuaua tan chuan a thil hriatte chu amah tiphurtu leh a hnathawh laia thahnemngai zual tura tanpuitu duhawm tak a ni.

Gokhale-a chuan a tul ang anga tanpui a inhuam thu sawiin a thiltiha tih tak takna nena a tah vanga lawmpuiin a duhsakna a hlan nghal a A duh hun

huna office lama hmu ṭhin tur leh a ṭul chuan Telephone pawha biak theih a nih thu hrilhin a hming leh a phone number chuanna lehkha chu a pe a Eng emaw hun chhung an inkawm hnu chuan Thlamuana chuan lawmthu sawiin a chhuahsan ta a

Office aṭanga a chhuah hnu lawk chuan mi pakhatin a rawn ûm zui a, a puin a hmuh leh lawk duh thu a rawn hrilh a Gokhale-a chuan tlai lam dar 4 30-a Bombay khawpuia mi li inho nupui inhlawm khawm an inhmuh khawm tur thu leh hmeichhe mangang an buaipui ṭhin dante a hrilh a Hun a neih chuan kal ve ngei se a tih thute pawh chu a hrilh a Thlamuana chuan lawmawm a ti em em mai a Telephone chuan a dawr kual a, Thlamuana tel ve an remtih thu sawiin a hrilh ta a Thlamuana chuan lawmthu sawiin an inhmuh khawmna tur, I G P Bungalow chu a pan ta a

Governor nupui te, I G P nupui te, Commissioner nupui te, mi lian tak tak nupui ṭhahnem tham tak leh Professional Social Worker eng emaw zah inhmuh khawmnaah chuan a kal a A inhmelhriattir a, an lo lawm thiam em em mai a A thiltih mek leh a tih tum dante chu a hrilh a, an ṭanpuina pawh a mamawh thu a sawi lang a An theih ang anga tanpui an inhuam thu sawiin tun hma lama hmeichhe mangang an lo ṭanpui tawh dante chu chiang takin an hrilh a

Thlamuana chuan Hostel pana a haw kawngah chuan mi lian nupuite ṭhahnemngaih dan a ngaihtuah a,

mak a ti a Nuam chêna hlimhlawp chauh buaipuia khawsa lova, mi mangang ţanpuia an hun hlu tak mai an hmang phal chu ropui a ti a An hnathawh ţhinte leh an thawh dante a ngaihtuah chuan ngaihsânawm a ti em em a Nawmsip bawla awm mai mai lova hna ţangkai tak tih nachâng an hriat avangin fing a ti a, an pasalte th'ltihtheihna hmanga hna ţha tak mai an thawk ţhin chu ngaihsânawm a ti a Mi dang hnuaichhiaha inti-kâwl mai lova an khawsa chu ropui a ti tak meuh a ni

Immoral Traffic in Women

18th September, 1983
Sunday

Pathianni hi chu office lama a hnathawh chanchin ziakna atan a hmang ber a An zirlai a tum thiam em avangin kar khata ni thum chhunga i hnathawh chanchin, College lama theh luh tur ziakna hun tem chang awmchhun chu Pathianni hi a ni

Dawhkan chunga a lehkhapuan phah thlen chhe tawhte chu a thara thlâk i tum a A lehkha phah kara pawisa leh thu pawimawh zeh a chin avangin uluk takin a phek mal mala keuvin a puih hmun i en hmasa a Chanchinbu hluar nilem leh thu inziak pakhat chuan a mit a la a i en chian chuan he thu hi a lo inziak kuau mai a - FREED FROM BROTHELS Nawhchizuar tuna an hialh hmelchhia an chhanchhuah chungchâng sawina a ni Cathe rine i chungchang a buaipui mek laia chutiang a hun hmu chhuak chu lawmawm a ti tak meuh a ni Chanchinbuah chuan hetiang hian a inziak a—

The daily Thursday June 2, 1983
FREED FROM BROTHELS

From Newstoday
HYDERABAD, June 1

Twenty two girls, aged between 18 and 30 were freed from a brothel-home in Bombay and brought back to Hyderabad by a special squad of the State Criminal Investigation Department recently

The Criminal Investigation Department of the State had sent a special squad to Bombay following a statement issued by an M L A , Mr K Nagarjuna Reddy, from Cumbum, that girls from Darsi and Podili in Prakasam district were being abducted and sold to the brothels in Bombay

The special squad, led by Somi Reddy, Superintendent of Police, CBCID, raided the brothel-homes in Bombay with the help of the Maharastra Police and retrieved the girls from a brothel-home on the Falkland Road In this a pathetic and detailed letter written by one of the girls to her parents helped them

The Magistrate of Bombay, whose permission Somi Reddy sought—to send the girls to their families—is said to have asked Reddy to produce them before the Magistrate at Hyderabad It was arranged to put them up in a Rescue Home for Women, in the city, after producing them before the Magistrate

Parents of five girls have already been identified The others would be kept in the Rescue Home of the Women Welfare Society until their parents are contacted Most of these girls are from Darsi and Podili villages in Prakasam district, it is said

In this issue, two alleged pimps–Samudrala Elamanda and Koteswara Rao–have been arrested When business fell apart, Elamanda along with the hotel-server Koteswara Rao, began this lurid trade of luring

girls to Bombay on some pretext or the other and selling them to one Mrs Venkayamma who runs a brothel-home there The rates of sale are said to be around Rs 3,000 Some have been sold foi as low a price as Rs 500 Many of these girls have been staying in Bombay for the past three to four years

It is learnt that there are others involved in this racket Sujatha's is a case of love, gullibility and fraud Her man, Satyanarayana, who plies a taxi in Bombay enticed her with the prospect of a job and better living Later, he sold her to one Mrs Chittemma, who runs a brothel there, for Rs 2,000 Ever-since life foi Sujata had been a cagey existence of torture and trauma

Social Welfare personnel, police officials, photographers and pressmen thronged the platform to welcome this hapless set when they arrived at Hyderabad by the Minar Express on May 24 But, theirs is a different concern

The fear of a future that will forever be foreshadowed by a dark past, the stigma of a society that tirelessly revels in the misery of its fellowbeings is the pit yawning before them Will their own families accept them ?

NAWHCHIZAWRHNA HMUN AṬANGA CHHAN CHHUAHTE

From Newstoday
Hyderabad, June 1

Nawhchizawrhna hmun aṭanga chhanchhuah hmeichhia 22, kum 18 leh kum 30 inkar chu State Criminal Investigation Department-a Police rualte chuan Hyderabad khawpuiah hman ni khan an hruai phei ta

Cumbum-a M.L.A Mr K Nagarjuna Reddy thu ziak chu Prakasam District-a Darsi leh Podili-a hmeichhia ruk bo an nih thu leh Bombay khuaa nawhchizuaia ei zawngtute hnena hralh an nih thu a ni a A thu ziak bawh zuiin Criminal Investigation Department-a Police rualte chu Bombay khawpuiah an lut ta a.

Somi Reddy, S P, CBCID hova Police thawk chhuakte chuan Bombay-a nawhchizuarte chenna in an dap a Maharastra Police ṭanpuinain Falkland Road-a hmeichhia nawhchizuar tura an khawi luih takte chu an chhanchhuak ta a. Hmeichhe pakhat, khawngaihthlak tak maiin a dinhmun rapthlâk tak mai hriilha a chhungte hnena lehkha a thawn avanga hetiang thil hi tih theih a ni a

Somi Reddy chuan heng hmeichhiate hi an in lama thawn hawng turin Magistrate of Bombay a ngen a

Hyderabad Magistrate hmaa hruai phawt turin anin a lo hrilh a Magistiate hmaa hruai an nih hnuin Rescue Home-ah heng hmeichhiate hi dah tura ruahman a ni

Hmeichheho zinga pangate nu leh pate chu hriat an ni tawh a Mi dangte chu an chhungte an zawnsak chhungin Rescue Home-ah hian an awm rih ang a Heng hmeichhiate hi Prakasam District-a Darsi leh Podili khuaa nula ni deuh veka hriat a ni

Hemi chungchangah hian hmeichheho hrilhtua ngaih-Samudrala Elamanda leh Koteswara Rao man an ni a Sumdawnnaa an tlâk chhiat tak avangin Elimanda chuan Hotel-a thawk, Koteswara Rao thurualpuin râwng taka sumdawnna a buaipui ta a Chhuanlam eng emaw siamin Bombay khuaah nula an tawlh lut a, nawhchizuaite sumdawnnaa hmangtu Mis Venkayamma-i hnenah a hralh ta thin a ni An hralhna man hi Rs 3000/- vel ni berin an sawi Thenkhatte chu Rs 500/- leka tlawma hialh an ni a Heng zinga hmeichhe tam takte hi chu Bombay khawpuia kum 3 emaw, kum 4 emaw lai nawhchizuaia khawi an ni a

Mi tute emaw pawh he thilah hian inhnamhna vihi hriat an ni a Sujata i chungchangah hian hmangaih na, mawl taka thu pawng zawm mai maina leh rapthlâk theihtawpa inbumna kan hmu thei a A tlangvâl pa, Satyanarayana chuan Bombay a hna zawn hmuhsaka nuam taka awm turin a bum a,

Bombay khawpuiah taxi-in an inphur lut ta a Bombay-ah chuan Mrs. Chittemma, nawhchizuarte sumdawnaa hmangtu hnenah Rs 2,000 in a hralh ta a Chutia hralh a nih tak hnu chuan Sujata-i chen na khawvel chu tuarna leh rûmna namen lo a lo ni ta a

May ni 24-a Minar Express-a Hyderabad an thlen chuan Social Welfare lama thawk te, Police rual te, thlalatute leh chanchinbu mite chuan an lo hmuak ṭhup mai a Mahse heng mite buaipui hi zawng thil dang daih a ni.

An hmaa hmeichhiate chu an hun tawn rapthlâk tak, an dam chhunga hming chhiatna thlen tur leh khawtlânga hming ser nung awm turte chuan a hmuak thung a An hmabâk a va thim em ! An chhungte ngei pawhin pawm thei tak maw!

Catherine-i a buaipui laia a thiltiha ṭanpui thei tur a hmuh chhuah avang chuan lawmawm a ti a Falkland thliarkar inchuha British leh Argentina sawrkar namen lova an indo chanchinte chu a rilruah a lo thar ṭha leh a British lawng ṭha, Sheffield meuh pawh tufinriat zau taka a pil ta mai te, B.B C tluka thu lâi puang chhuaktu awm lo anga khawvelin B B C an ngaihsan laia Falkland indo laia B.B C meuh pawh rin ngam harsa khawpa khawvel miten thil chiang an hriat hleih theih loh dante a ngaihtuah kai a.

British sawrkar chu khawvel ram pum pui awptu ang hiala ropuia kum tam tak lo awm tawh ni mah se, tunah zet zawng zângkhua a bungbu ta Argentina sawrkar takngial pawhin a sual ve bap bap ngam ta a ni Mahse, Falkland indona chu a tawp a, British sawrkar chuan hnehna lallukhum chu a khum ta Thlamuana tan chuan Falkland indona chu a la tawp rih lo, chatuan pawhin a tawp dawn hek lo Bombay khawpui lailia Falkland area-a indona 'luka rapthlâk a awm lo va, Thlamuana tan phei chuan a rapthlâk tak meuh a ni

Bombay khawpui mawi leh nuam takte chu a mitthlaah a lo lang a Mahse, Falkland area-a indona rapthlâk tak chuan Bombay khawpui chu a tirâlți em em a, Catherine-i mangang thlabar tak maite chuan Thlamuana rilru a tina tak meuh a ni

Bombay khawpui chu khawpui zalen, khawpui mawi leh khawpui nuam ti thin mah se, Falkland area-a indona rapthlâk tak avang chuan Thlamuana ngaihdan chu a dang hle thung a ni Falkland indona chu a la tawp lo va, ni tin zan tin a la zual zel a ni Engvangin nge he indona hi a lo awm? Tu nge mawh phur a, tu nge mawh phur ngam?

An duh reng vanga nawhchizuarte chungchang thu chu Thlamuana chuan a ngaihtuah lo va, a buaipui lo Mahse Falkland indonaa hmeichhe na tuar thawm leh an rûm thawm te, an thlaphang mangang au râwlte chuan Thlamuana a tiluhai a, a timangang tak meuh a ni

Catherine-i chu a rûm a, chhantu ngaiin thlabar em emin a khur zawih zawih a Ṭap chhuak hlei thei lovin a ṡahâl huam huam ṭhin Mahse, thlamuantu an hnai si lo A mangang au thawmte chu ninawm an ti a, ngaihsak a hlawh ngai lo Mahni ropuina leh nawmna chauh buaipuiin eng chen nge mi chanhai leh mangangte kan thlahthlam dawn? Prime Minister kan hrilh mai dawn em ni? A hmeichhiatpui an ni a, a khua leh tui an ni a, an tan tih theih a nei dawn lawm ni?

Falkland indonaa tuaitute chuan eng lawmman nge an hmuh? Anmahni nghaisṭtute hmuhsit leh tih nawmnah chauh a ni a, an hlêpte chu an va hlawk pui lo tak em! An hlawknate chu an va chhiatpui nasa ngai em! An hmabâk thim chhah tak—lung ngaihna leh rûmna te, manganna leh thlaphanna te chhiatnaa chhiat zelna leh vanduaina vanduaithlak tak mai chu ngaihtuah ngam a va har tak em!!

College lama thehluh tur, report chu a ziak a Heti hian a ziak a—

CASE NO 12

15th September, 1983
Thursday 10.00 a m —4.00 p m

Buaipui chhan Vanhimna Ina Superintendent, Shuata-in buaipui tur a sawm anga buaipui a ni

Mi mal chanchin

Hming – Catherine Zinvelı
Kum – 20 yrs
Mipa/
Hmeichhia – Hmeichhia
Sakhua – Kristian
Thiamna – H S L C
Awmna – Bangaloie,
hmun Karnataka

Tun hma chanchin Mizo a ni a, Mizoram khawpui ber Aizawl khuaa seilian a ni A naupan lam a pain a boralsan a, kum 5 mi a nihin a u in a boral san A num cancei natna a vei vangin a pute an tin a, Bangalore hmunah an awm ta Kum 15 a nihin a nuin a boralsan

A sawi danin a nun a tirethei hle a, mahse tlan tluh na tur a neih loh vangin an inah a nu boral hnuin a awm zui Bangalore-a a awm hnuin Mizoram lam ah a haw leh tawh ngai lo Bombay khaw tlangval James-a nen an inchhai a James an nupuia nei tura insawiin a bum Goa a fanpui a, Bombay khawpui ah an inphur lut Falkland area-a nawhchizu ira sumdawngtu hnenah Rs 5000/- in a hralh Ni 25 8. 1983 khan Vigilance Branch of Bombay Police ten an chhanchhuak a, tunah Venhimna inih dah a ni

A hersatna nia a sawite James-an a hriat hauh lovin, nawhchizuaia sumdawngtu hnenah a hralh Tlan chhuah ngaihna hre lovin a awm a, Police in

an chhanchhuak A pute ina haw leh a duh lo Mizoram lamah chhungkhat belh tur nei lo niin a insawi a, haw leh a tum lo A duh thlanna anga nawhchizuara khawsak a tum

A dinhmun thlirna Kristian a ni A nu zirtirnain a nun a khawih nasa hle A nu boral atangin Pathian laka vuiin suahsual rawng a bawl a James-an a bum a, nawhchizuartu hnenah a hralh Tunah chuan chhanchhuah a ni a, mahse beisei engmah a neih loh vangin nawhchizuara khawsak zui mai duhna a nei

Kawng dapsak dan Nawhchizuar chanchin zir a ni a, kawng awm thei hria nia ngaih Social Worker leh Venhimna Ina Superintendent chîk taka kawm an ni Divisional Social Welfare Officer hnena lenga thil tih dan tur ngaihtuahpui a ni Mi hanho nupui inhlawm khawm, hmeichhe tanpui ngai tanpui tura an inhmuh khawmnaa kal a ni a, an puihna ngen a ni An inhuam thui hle

An khaw lama haw leh a duh loh avangin Bombay-a a awm theih dan tur dapsak a ni Awmna in emaw awmpuitu tur emaw ngaihtuahsak ni se A hnathawh tur ngaihtuahsak ni se Theih a nih chuan a pasal neih tur zawn hmuhsak ni se Social Worker rual leh mi pawimawh zual a rang lama biak rawn leh thuai ni se. Catherine-i rilru hminsak a pawimawh hle. Remchang hmasa berah kawm leh a tangkai ang.

Falkland Indona awmkhawi nei ta.
Catherine-i tungngaihna.

22nd September, 1983
Friday

Venhimna in a thlen chuan hujata i chuan Bombay Hospital-a Catherine-i an dah thu a lo hrilh thuai a Thil kalhmang an sawi dun hnu chuan Thlamuanin chuan Bombay Hospital lam chu a pan ta a Rilru lama natna namen lo hun eng emaw chhung a tawrh avangin Catherine-in pumpui pân (stomach ulcer) a vei pawh chu âwm a tihpui a Rilru lam chhut mite sawi angin rilru lama thil vei namen lo nei thin leh hun eng emaw chhung rilru nâa mi an awmin pumpui pân chu a nghawng a ni thin tih a ngaihtuah a, Catherine-i thu sawite leh a chanchinte chu thu dik nin a pawm phah sawt a

A khum bul a thlen chuan, "Eng nge i an?" tiin a zawt a "Ka tha khawp mai, X-Ray result pawh a tha ni awmin an sawi a Ka chhuah leh mai ka inbeisei," tiin Catherine-i chuan a chhang a Thutna a kawhhmuh a Thu pah chuan, "A hming chauhvin biscuit pakhat ka rawn keng a," tiin Britannia biscuit chu a pe a Amah hmuh tuma Venhimna In lama a kal thu leh Shujata-i hnen atanga damdawi ina a awm thu a hriat vanga a awmna lama a kal leh tak dante chu a sawi a Catherine-i chuan a thilpek avanga a lawmthu sawiin, "Engati nge min la buaipui? Ka sawi tawh ang khan buaipuia sawt chi ka ni lo va, i mualphona zakhua mai mai a ni zawkin ka ring I hriat duh chu i hre tawh a I hna thawk la a tham ka ring," a ti a

"Chutiangin an ngaihtuah ngai lo Ka hna chu ka thawk a, i hnenah ka lo kal leh a ni zawk Theih ang anga inbuaipui hi kan tihtur alawm I tan hian beisei tur a awm a, buaipui tlak i la nih vang chauh va buaipui che ka ni a " tiin Thlamuana chuan a chhang a Catherine i chuan, "I thu le Mahse, i la hre chhawmin ka ring " a ti hmak a Thlamuana chuan Divisional Social Welfare Officer leh mi lianho nupui inhmuh khawmnaa a kal thu leh a tana kawng tha a awm a beisei thu a hrilh a Catherine-i chu a nui sak a, "Tun hma lama ka rilru puthmang min ti hie chhuak Beiseina ka ngah lai chuan Beiseilianj ka ni ngawt a Engkim beisei takin ka thlir a, ka beisei bawk thin Kan chenna khawvel hi pangpâr huan mawi tak niin ka lo ngai thin a, hlim leh lawm taka chên tur niin ka inngai bawk thin Kan chenna khawvel hi beiseina khawvel hlimna khawvel leh lawmna chuai lo awmna niin ka ring thin Mahse, tunah chuan ka hre fiah ta Ka rilru tidanglam thei engmah a awm tawh lo tiin a sawi a

Thlamuana chuan a thusawi ngun takin a ngaithla a, "Chutianga a beidawng zawng veka thil thlir chu a dik lo vang Kan chenna khawvel hi famkimna khawvel a ni lova lungngaihna leh lawmna khawvel. hlimna leh manganna khawvel a ni a Beiseina leh beidawnnate awmna a ni Lehlam lehlam thlir chunga engkim kan ngaihtuah hi a tul thin a ni . " tiin tawng thlamuan a tum a Catherine-i chuan "I dinhmun atang chuan i thusawi hi âwm

ka tihpui em em che a Mahse kei chuan chutiang chuan ka thlir thei lo va tul ka ti lo a ni " a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, tuna i dinhmun hi a pawimawh em em a A tha zawng leh a chhe zawnga hman theih a ni a " Chuti i a sawi mek lai chuan Catherine-i chuan, "I ngaidanin i pâwng kal vak vak niin ka hria A reng reng thuah ka tana thaa i ngaih hi ka tan a tha lo thei a Mi zawng zawng tan thil tha hi a thuhmun vek lem lo," tiin a chhang thuai a Thlamuana chuan, "Mahse, i tana thaa i ngaih zawng zawng pawh hi i tan a tha lo thei ve tho asin I duh lo chung tilui tuiin thuneihna ka nei lo va duhna lih ka nei lo," tiin a chhang a

Catherine-i chuan, "Tul hlei lovah i buai mai mai a ni Ka tana thaa i ngaih laiin kei hian ka tana tha lo niin ka ngai thei a Ka tana harsatna thlentu lek i ni zawk thei a ni Inngaihtuah chiang la thain ka hria " a ti a Thlamuana chuan, "I tana harsatna thlen thei ni mah ila, chutiangin rilru ka pu lo va Chutiang chu ka duh bawk hek lo " a ti a Catherine-i chuan, "I duh vang leh i tum vang reng ni lo pawhin ka tan harsatna i siam thei a ni, Chuvang chuan i mi buaipui hi tulin ka hre lo " a ti a

Thlamuana chuan Catherine-i rilru khauhzia leh luhlulzia a ngaihtuah a A thil tih tum chu a huphurh rilru ta em em mai a "Thu dang alai chuan, tlangval pakhatin a rawn en che em?" tiin a zawt a

Catherine-i chuan "Ka nat zual lai khan tlangval pakhat chuan min rawn enin ka hria Mahse, ka tawng peih loh avangin mumalin kan inbe lo niin ka hria," a ti a "Pa lian vak lo Hmel sâwl deuh, sam buang deuh leh buk lo, hâng lam deuh A biang ding lama khuavangchhinchhiah awm a ni em?" tiin Thlamuana chuan a zawt a Catherine-i chuan, 'James-a biang vei lamah khan khuavangchhinchhiah a awm a, min rawn entupa biang ding lamah khuavangchhinchhiah awmin ka hria " a ti a "Mit pawl deuh, beng hlai lam deuh, khabe kual deuh, sa inphut tawk tak leh taksa mâm deuh Aw fiah tha tak, tawng tam vak lo, T-Shirt dumpâwl ha American Jean thar tha tak ha a ni em?" tiin Thlamuana chuan a zawt leh a Catherine-i chuan, "James-a kha chu aw thum lam a ni a, min rawn tlawhtu aw kha chu a sîn deuh zawk chuan ka hria T-Shirt kha chu a ha nger a, a rawng erawh chu ka hre chiang ngam lo Ka sawi ang khan mumala inkawm kan ni lo va, ka hre chiang ngam lo," tiin a chhang a Thlamuana chuan "A lo len leh chuan mumal deuh hleka kawm lo tum ta che . . " a ti a Eng emaw hnu chuan Thlamuana chuan a chhuahsan ta a

Bombay Hospital atang chuan an Hostel chu a hla lo va, kem a haw a, Kawng tluan chuan Catherine-i chungchang chu a ngaihtuah a James-an Catharine-i rilru a la luah tlat dante a ngaihtuah a Hmangaihna mizdel tih chu a tak ingera hre ta angah an inngaih phah ta hual si. Catherine-i nhawmna chiang a rilru a-hnuk ân en a. Mahse kan dan hi zawng a lem mai a ni a, chiang lo taka kan rilru hlimthla lo lang

ṭhin a ni Mahse, rinawmna chu chung lama awm a ni a, hmuh fiah har tak mai a ni Catherine-i rinawmna chu mawi a ti a, duhawm a ti a, ngainat-awm hliah hliahin a ngai a A rinawmna aving chuan zahawm a ti a, chhuanawm a ti a Mahse Catherine-i rinawmna chu Catherine-i chauhvin a kawl a, mi dang tel ve an awm lo Rinawmna mal tlat rinawmna khawhai tak leh rinawmna rinawm tak mai a ni a Catherine-i rinawmna chuan James a rinawmna rin tlâk lohzia te, James-a rinawmna rin awm lohzia te, James-a hmangaihna huatthlala tak maite chu a hriat chhuahtir a James-a hmangaihna kawrawng chu Catherine-i tlâk nan chuan a thuk lutuk a, a va thim chhah tak em ! Catherine-i hma ngaihna chu hmangaihna vanduai a ni, a va vanduai thlak tak em !

Catherine-i a lainat em avangin an zirlai atana pawi-mawh a nihna ai mahin thil tha a nih zawk vangin a hnathawh lai chu tuiawm a ti a A tawp thlenga theihtawp chhuah a tum nghet sauh sauh va Ṭha hnemngaiin tui hle tak mah se, amah leh amah a inrin zawh loh avangin engkim mai chu a rinhlelhawm leh ṭhin Phur hlut ṭhin mah se, a rilru lam tlak hniam thutna chuan namen lovin a tihnual leh ṭhin a Mi dang buaipui e ti lo chuan a tawp a tawpah amah bawk chu inbuaipui a ṭul leh thin a, mangan-thlak a ti em em mai a

28th September, 1983
Wednesday

A khum bula dingin, "Catherine, i va mutui awm ve Ka hawsan hman thelh che asin," a ti a A mit êk a nuai nak nak a, thutna a kawhhmuh a "Ka chaw ei a tui a, ka mut a chhuak reng mai Min entute pawhin ka mut hehzia hlir an sawi thin a ni," tiin Robert-a lam hawiin a let a

Robert-a chuan, "Mi la hria em? I nat zual lai khan ka lo kal a Mahse, biak theih meuh loh khawpa i awm vangin ka hawsan leh ta mai che a " a ti a Catherine-i chuan Thlamuana thu sawi kha a hre chhuak nghal vat a A hming zawt in Thlamuana thianpa a nih leh nih loh a zawt a Robert-a chuan a hming a sawi a, Thlamuana thianpa a nih leh nih loh eng vanga zawt nge a nih a zawt lêt a Catherine i chuan, "Hman nia ka nat zual laia i lo len thu Thlamuanan min zawt a Mahse, chiangin kan inkawm lo bawk a, ka chhang mumal thei lo va Chuvangin a thianpa i nih ka han ring ngawt a nia " tiin a chhang a Robert-a chu a ngawi dat a, "Thlamuana chu eng mi nge?" tiin a zawt a. Catherine-i chuan, "Social Worker niin a insawi a " tiin a chhang thuai a Robert a chuan, "Thlamuana chuan engte nge i tana tih a tum?" tiin a zawt a Catherine-i chuan, "Hna min zawnsak te, awmna tur in ngaihtuah te, ka pasal tur min zawnsakte ni âwmin a sawi a Kei chuan min buaipui tulin ka inhre lo va, mahse min buaipui a tum

lui tlat niin ka hria ' tiin a chhang a Robert i chuan, "Social Worker a nih chuan chutiang chu a ti thei em em ang chu, a tha khawp lawm ni? tiin a zawt a Catherine-i chuan, 'Thaa a ngaih chu i nia lawm," a ti hmak a

Robert-a chuan, "I pute in lama kir leh i tum ziwk em ni?" tiin a zawt a Catherine-i chu i phu deuh zawk a A chanchin hre tak mua thu i siwi ziang chuan mak a ti hle i "Ka pute ina haw chu ka duh lo va, ka tum bawk lo, ' ti chauhvin i chhiing a Robert a chuan, "Chuti a nih si chuan Thla muana thiltihte chu a tha khawp lawm ni? i ti a Catherine-i chuan, Tha tih zawng i in ng vek lo reng a ni,' ti chauhvin a chhang a Robert i chuan "Tum i nei zawk em ni? Nawhchizuari khawsak leh chu i tum deuh zawk em ni ? i ti i Catherine-i chuan a chanchin hre tak maii i biak aviing chuan Thlamuana thian ngei a nih a ring nghet sauh va "Ni mai e" ti chauhvin a chhang i Robert a chuan, Nawhchizuara sumdawngtute chuan in hnenai kal turin an rawn sawm tawh che em? Tum bik i nei em?" tiin a zawt a Tum bik i neih loh thu a sawi hnu chuan Robert-a chuan, 'Ka hnenih awm dawn la, i remti thei em?' tiin a zawt a

Catherine-i chuan Thlamuana thian ngei a nih iinna a nei a Mahse, nawhchizuari sumdawng nia rinna a nei bawk a A rilru a phir ta a A chanchin hre tak maia a biak avangin Thlamuani nena intiamruala kawm niin a ngai a Mahse, a hnena kal tura a sawm avangin nawhchizuara sumdawng niin a ring

bawk a A rilru a chi-ai ru hle a ni "Kan la hria ang chu," ti chauhvin a chhang a Robert-a chuan, "Catherine, i chanchin hi a bul atangin chiang takin ka hre vek asin I duh lo chung Thlamuanan a buaipui dan che pawh hi ka hria a Nupui hmu zo lo tu emaw neihtir a tum che tih pawh ka hre vek asin Mahse, tunah chuan chhanchhuah i ni a, i zalênna chu i duh ang ngeia i hman a thian lohna a awm lo va, i duh dan ang ngeia i awm chu a thiang ti rawh?' a ti a

Catherine-i chuan a thil han tih vel danah chuan rilru siam thiam harsa a ti tulh tulh a Thlamuana thianpa nia rinna lian tak a neih avangin amah dawp nan, "Ni chiah Thlamuana nen chuan in lo la leng dun dawn nia " tiin mei nei tak hian a chhang a Robert-a chuan, "Engati nge Thlamuana nena kan rawn len dun kher a ngaih? Ani chu Social Worker a ni lawm ni?" a ti a "I hre zawk ang chu Social Worker a nih vang tak chuan in lo leng dun dawn alawm," a ti hmak a Catherine-i chuan rilru siam thiam har a ti em em mai a Robert-a chuan, "Catherine, ka hnena awm turin i chhuah veleh ka rawn lam ang che aw, i remti em?" a ti a "Dam phawt ila kan la ngaihtuah ang chu," a ti hmak a "Zirtawpni khian i chhuak dawn ni âwmin doctor chuan a sawi a. I chhuah hmaa tihfel chu a sualna a awm dawn em ni?" Robert-a chuan a ti a

"Bum phei zawng ka nuam a, chhaih pawh ka hlawh khawp asin," tiin Catherine-i chuan mei nei tak hian

a ti leh a Robert-a chuan, "Catherine, inbuma in-chhaih lam a ni lo ?um i nei zawk em ni?" a ti a Catherine-i chuan, "Ka sawi ang kha ka tum chu a ni mai," ti chauhvin a chhang a Robert-a chuan, "Beisei i nei a ni zawk lo maw? a ti a Catherine i chuan, "Eng beisei maw?" a ti a Robert-a chuan, "Rs 5,000-in an hralh che a An hialhna zah khela lei leh i phût a ni theiem?" a ti a Catherine-i chu i phu zawk a James-an a hralh a, amah leituin a nghaisak laite chu a mitthlaah a lo lang a Eng emaw chhung chu a ngawi a "Thil zawng i hriat fu awm hi Kan la inkâwmngeih phian ta ve ang " tiin a chhang a Robert-a chuan, "Tu pawhin an hnena kalah sawm che sela, lo hnar ang che aw,' a ti a Thlamuana ṭhianpa a nih iinna a la neih ruk deuh avangin, "Thlamuana nen chuan in lo la leng dun dawn nia," a ti leh a Robert-a chuan, "Catherine, ka fiamthu lo a nia," a ti a Catherine-i chuan, "Ka fiamthu bik em ni?" a ti hmak a

Robert-a chuan, "Min rin theih nan hei hi ka pe lâwk ang che," a ti a Rs 5,000 a phawrh a, Catherine-i chu a pe a Catherine-i chuan mak a ti em em ta mai a A ngaihna hlawl a hre lo A la a, a lukham hnuaiah a dah ṭha a "Tumah hrilh lo la, i chhuah veleh ka rawn lam ang che," tiin Robert a chuan a chah a Catherine-i chuan, "Tumah hrilh lo pawh ni ila, Thlamuanan a hriat chuan a hre tur chuan an hre vek dawn lawm ni?" a ti a Robert-a chuan, "Thlamuana chu i va ring ropui âwm ve Social Worker a ni mai a. a lakah engmah a zep

theih loh em ni?" a ti a "Mahse, a hre vek thin alawm I lo len hmasak pawh kha khawi atangin nge ka hre lo va, a hre em em a ni I rin ain nang mah ngei pawh hi a hre chiang chein ka ring," a ti a

Robert-a chuan, "Ka sawi ang khan i chhuah veleh ka rawn lam ang che Mi tupawh i hnenah lo kal se, khawngaih takin lo hnar ang che aw," a ti a "Hunin la her chhuahpui rawh se, kan la inbe leh ang chu," a ti a Robeit-a chuan, 'Engti biakin maw?" a ti a "A tul dan angin maw le," a ti a "Min bum lo hraim ang che aw " tiin Robert-a chuan a ngen a Catherine-i chuan, "Min bum thung anga maw?" a ti thuai a Robert-a chuan, "Kei chuan ka bum lo vang che " a ti a Catherine-i chuan, ' tawngkam tha leh sum hi bumna thang leh a awhna hrui anga inkâwm ngeih ni mah se, buma awm hi nuam tih chang ka nei a, bumna thang hi mawi tih chang ka nei bawk thin," a ti a Robeit-a chuan, "Catherine, kan intiam ang chuan aw " a ti a "I tiam ang ngeiin le," tiin a chhang a, an inthen ta a

Things are not in order

29th September, 1983
Thursday

Bombay Hospital chu College of Social Work bul mala awm a ni a YMCA Hostel, Limington Road atang chuan hla lo tak a ni Catherine in damdawi in a chhuahsan hmai hmuh tum chuin a awmna hmun chu a pan a

Catherine, naktukah i chhuak diwn ni iwmin ki hita a i chhuah hmaa hmuh leh che tumin ka lo kal a Beisei ila i that hma ivingin liwmiwm ki ti khawp mai ' a ti a Catherine-i chuan, I ti lawmawm khawp mai Thil zaving i lo hie ber nge nge e ti rawh " a ti hmak a Uangpui chang suh ila, ka tih chin chin chu ka hita a, ki chiang ve khawp a nia ' tiin a chhang a 'A dik ki ring" ti chauhvi chhangin a tum deuh hmak i Thlamuana chuan ni dang ang lo deuhva hriitni a nei a "Catherine, i va hlim lo hmel êm Rilru hahna i nei em ni?' a ti a Zangthala mu chungin en hlei lo hian, "Rilru hahni ka neih chuan nang mah ka ngaihtuahna lama hah a nih ka ring ' a ti hmak a Thlamuana chuan nui deuh sik chung hian, "Nangmah buaipui nia ka inngaih laia chutiang rilrute i put I rilru hahna khawpa ngaihtuahawmin ka awm em ni ngai?' a ti a

Thlamuana lama letin, "I hnathawh that avang hian lawmman pek i phu meuhin ka hria," elsen tak hian a ti a "Lawmman phûta thawk ka ni lo bawk a,

i ṭawngkam ṭha chu ka lawm tawk khawp mai," tiin mei nei tak hian a ti a "I hnathawh ṭhat zarzo zawng a manganthlak thei hle zawng a lo ni " tiin Catherine-i chuan mei nei tak hian a ti zui ve ngat a Thlamuana chuan, "Ka hna thawh ṭhat man chu a zavaia ka pusum tel mai a va dik awm ve," elsen tak hian a ti zui ve a Catherine-i chuan thinrim ṭeuh chung hian, "Ka thu ni se zawng thu dang," a ti nghat a Thlamuana chuan, "Tu thu nge?" tiin a zawt thuai a Catherine-i chuan, "Roreltute thu a ni dawn lawm ni?" thinrim tak hmel puin a ti a

Thlamuana chuan, "Catherine, i thu sawi awmzia ka hre lo niin ka hria Engti dan nge roreltute thu a mh teh tlat ang?" a ti a Catherine-i chuan, "Nawhchizuar thu sawi awmzia zawng i hre lo dawn chauh reng a ni " a ti hmak a Thlamuana chuan, "Ṭawng hriat lohva thu sawi a ngai ta em ni zawk," elsen tak hian a ti lui ngat a "Kan inkawmna boruak hian chhan a neih ka ring Robert-a lo len vang a ni thei em?" a ti a Catherine-i chu a thinrim tak zet a ni. "Zawlneiliana zawng i lo ni meuh mai. Thil zawng i hre meuh mai Mahse, eng nge i tih a, tu tana hna thawk nge i nih? Hei chauh tal hi chu ngaihtuah ṭhin la ka duh " thinrim tak mai hian a ti ṭa a

Thlamuana chuan tham lo tak mai hian, "I fak derna thungah chuan âwk hlum mah ila, a der chuan a pawisa ka hre lo. Ka ngaihtuah fo ṭhin mai awih awm nerawh chuan ka chhang ang che. I

tana thawk ka ni a, i mamawh em vanga thawk ka ni " a ti a Catherine-i chuan, "Mi zawng zawng tana tha hi a thuhmun vek lo thei a Thaa i ngaih hi ka tan a tha em tih hi ngaihtuah nawn leh la ka duh " a ti a Thlamuana chuan a rilru luhlulzia leh a thu sawi kalhmang a ngaihtuah a, a nuih a za rilru hle a "Catherine ka sawi tâk ang khan eng nge ka tih ka hria a Thil tha a nih ka chiang a, i tana tha a nih ka fiah bawk " a ti zui salh a

Catherine i chuan a thu sawi chu a tuar na hle a, a sen awp awp a "Thlamuan i huaisen khawp mai Hlauh tham loh ka nih vangin heti ema tham lova intih hi chu inchhir hun a la awm ka ring," thinrim em em mai hian a ti a Thlamuana chuan nui deuh pah hian tham lo tak leh elsên tak mai hian, Catherine, a va fiah tha lo teh ruai em," a ti a Catherine-i chuan harsa ti tak chung hian, "I peh-hêl kual dan leh i thu veivir kual thiamna hi van ramah chhawm lut mah la ka thik lo khawp che " a ti a Thlamuana chuan, "I chhuak tep a, ka lawmpui khawp mai che I zalen tep niin ka ngai," nui deuh sang chung hian, elsên tak mai hian a ti zui a Catherine-i chuan iunthlak a ti em em mai a, "A dik. Mahse, ka zalenna zawng i la bo lo vang Ka zalen tep. " harsa ti tak mai hian a ti a Thlamuana chuan, "A dik ka ring I tan zawng damdawi in hi a lo zalen lo em a ni Mahse, dam-pui nana i hman avangin a tha tho ti rawh ?" a ti a

Catherine-i chuan Thlamuana chu a haw em em mai a. A thiltih tum zawng zawng hria a, harsatna siam-

saktu ni dawna a rin avangin huatthlala a tizual a Thinrim teuh chung hian, "A tir atanga i pehhel kual dan te, i mi tham loh dan te, i duh ang anga mi chinzan dan te, i tha tih ang chauhva mi buai pui tum dante chu ka hai lo va Kei hi eng mi nge ka nih zawng i la hre khawp ang I duh ahnu min chhaih buai min chhaih buai la, tun bak zawng hun i nei tlem kher ang " a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, naktuk zanah chuan Robert-i nen chuan min rawn tlawh kual hman ang em? elsên tak mai hian a tizui leh a

Catherine-i thinrim chu a sen awp awp a "Ka inlengte nen lama nanga buaipui ka tul lo I duh ang angin min ti la I theih ang angin ti ang che I tum ang a ni meuh ang emaw " a ti a, a aw a khur deuh dat dat a Thlamuana chu a nui deuh-va, runthlak tak maiin, "Catherine, i tawngvai a ni lo maw? I thu sawi awmzia i hre lo a ni thei mai lo maw?" a ti a Catherine-i chuan, "Hre lo ni la chu ka hrilh hreh lo kher che a ni," thinrim zet mai hian a ti a

Eng emaw chhung chu an ngawi dun a Thlamuana chuan, "Catherine, tun bak chu kan inhmu leh tawh lo pawh a ni mai thei a I chanchin hi a kimchang-in chanchinbu lama chhuah min phalsak em? Tang-kaina a awm ka ring a, min remtihsak la chu ka lawm tak meuh ang," a ti a "Teh meuh mai A nih ang angin pehhel leh phuahchawp awm lovin i chhuah dawh mai ..." a ti a Thlamuana chuan

lawmthu a sawi a "Naktuk zingah Times of India ah a lo chhuak ang a I mutna khum atang ngeiin i lo chhiar dawn nia " a ti a Catherine i chuan, "I thu ang thlapin le A tuk lehah i bik chu i chhuah leh ang a, tichuan a famkimin ka chanchin khawvelin an hre dawn nia a ti a Thlamuani chuan, "Dah tha la Kawl tha ang che I dim chhungin i ro hlu bera ngaiin roh hle ang che aw a ti a Catherine-i chuan, "A famkima ka chan chin khawvelin an hriat hunah chuan nang leh kei hi eng mi nge kan nih an hre thei ang a I zih loh phawt chuan i duh ang takin engkim i ti dawn nia," a ti ta a

Thlamuana chuan, "Catherine, i chanchin a kim changa khawvelin an hriat hunah chuan nang leh kei hi chiang takin an hre phawt ang Chumi hun chu nghakhlel takin ka thlir fo thin a ni " a ti a Catherine-i chuan 'Hunin la her chhuahpui rawh se " a ti hmak a 'Nang leh kei hi kan lo inzawl ber nge nge e ti rawh a zui leh a Thlamuana chu a nui sak a, 'Dik chiah Kan inzawl ngei a Ruih thuhmun kan ruihpui bawk " a ti let ve talh a 'I lo ropui ber nge nge e " elsen tak leh thinrim tak mai hian Catherine-i chuan a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, kan inhmuh leh hunah chuan khawngaih takin min theihnghilh lo hram ang che aw " a ti a Catherine-i chuan "Teh meuh mai " ti chauhvin a chhang a Thlamuana chuan tha taka an inkawm avanga lawm thu sawiin a chhuahsan ta a

Catherine-i rilru sakzia leh luhlulzia a ngaihtuah a Beidawnna hnuaia Pathian pawisa hauh lo maia chu ti em em maia rilru luhlula a awm ta chu lainatawm a ti a A naupan lai atanga a chanchin ngaihtuahin luhlulin sual teh mah se, lainatawm a ti tak meuh a ni Beisei tur nei lo anga a inngaih vanga nawh-chizuara khawsak a tum ta chu rapthlâk a tihsak a Chutianga rilru a han siam ta chu âwm lo a tihsak hauh lo va Mahse, thiamawm phei chu a ti hran lo Mi rilru hneh harsatzia a ngaihtuah a An thatna tura thahnemngai tak maia buaipui laia an chhiatna ngei ngei tur tih tuma rilru tha lo tak mai an pu lui tlat thinte chu mak a ti a Mi mangang leh harsatna neite tana kawng tha dap chhuahsak harsatzia leh an tana thil tha tih harsatzia a ngaih-tuah a, beidawnthlak a ti hle mai a Mahse, a theih ang anga a tlin tawk tawka a tawp thlenga engkim tih tumin rilru a siam a

Mahni buaina ni hauh lova mite buainaa inhnam-hnawih a, an duh dan ang ni lova thiltih chu thil tha ni mah se, dik hlel deuhva ngaihna a nei a. Mi dang buaipui anga langa mahni zawk inbuaipui mai mai nia inngaihnate a nei a Catherine-i chu a nih nih a ni a, a nih tur tak pawh a la ni dawn a Kei chai hian engti zaizia kher kher nge, a nih loh tur ang tak mei nihtur tuma ka, lo buai ve, tlin a ngaihtuah a, Mahse, a nih ang ang ni a, a nih tur ang tak ni tura thlahthlam chu thil dik nia a nei hle thei si lo.

Engati nge thil tha hi kan duh loh thin? Eng tizia nge mahni tana tha ngei pawh kan duh loh thin?

Engati nge sual hian mite a bum thlûk a, an mit a tihdelsak thin? Heng zawhnate hi amah leh amah a inzawt a Catherine i buaipui a, nawhchizuar mi mai buaipui ni lovin sual leh sual hnathawh buaipui zawk nia inngaihna a nei a Catherine-i nih loh ang tur nihtir tum ni lovin sual chu um bo va, thatna a binleh thak a tum zawk niin a ngai a A thil buai pui chu khawvel mite dam chhan — mi zawng zawngte leibat niin a ngai ta hial a Thil tha lo leh thil tenawm, thil bawlhhlawh leh tuktai lo tak mai buaipui ni mah se, thil tha anih a, a dam chhan ngei a nih vangin ropui a ti a Engmah ni lo mah se, a inngai ropui ta hle mai a, amah leh amah infakin namen lovin a induh phah ta hial a

Things are not in order

29th September, 1983
Thursday

A tukah danidawi in atangin a chhuak dawn a Tlai lamah Robert-a nen an intiam angin Venhimna in chhuahsan leh a tum a, Robert-a nena an inkawm laite chu a rilruin a chhui kir a Thlamuana nena an inkawm dan zawng zawngte chu a ngaihtuah a A duh ang taka tlan bo a tum laia Thlamuanan a tan harsatna a siam rinna nghet tak a neih avangin a chanchin, Thlamuana hnena a sawi ta kha pawi a ti a, a inchhir em em mai a Chhan chhuah ni mah se, a zalenna la bo tela a ngaih avangin dik lo tihna a nei a A mut reng reng a chhuak thei lo va

A naupan laia a chanchin chhuiin a dam chhung ni-te chu a chhiar a A têt laia a retheihzia te, a nu nena an awm dun laia a hlim thin dan te, a nîte ina rethei taka a khawsak dante a ngaihtuah a A nu boral zana a rilru natzia te, beidawnthlak a tih-zia zawng zawngte a ngaihtuah a. A mitthlaah fiah em em mai hian a lo lang a, a hnuk a ulh teuh mai a. James-a nena an inchhar tak dan leh Goa leh Bombay vela hlim tak maia an inzui dun laite chu a mitthlâin a chhui a, lungchhiatthlâk a ti em em mai a

James-an a hriat hauh lohva nawhchizuara ei zawng-tu hnena Rs 5000/-a a hralh tak dan leh amah lei-tupain a nghaisak laia a manganzia leh a thlabar em

emziate ngaihtuahin a mitthlaah chung thil chu chiang em emin a lo lang a, a inhnîk hlawp hlawp a A rin loh dan leh a tum loh dan ang hlir mua engkim a awm dan ngaihtuahin lungchhe em em mai chuin a mittui a hru a hru mai a Vanduaina leh manganna chuan malthlur a, tibing bika inngaihna a nei a, lungchhiattlak a ti em em mai a A duh loh ang hlir fahrana thil kal dante a ngaihtuah chuan run thlak a ti a Thahnemngai tak anga lang si a a duh dan reng pawh buaipui lova Thlamuana thilfih te chuan a rilru a tina em em a

A duhthusam ang taka nawhchizuara khawsak a tum laia kawng ping thei âwma a ngaih avangin a rilru a sahâl huam huam a A duh loh dan leh a tum loh dan ang hlir fahrana thil kal dan te, a chen na ngai miah loh leh a chen ngamna miah loh hmuna mangang leh thlabar em ema hlauhlawpa a awm thin dan te, en ngam lo leh ngaihtuah tha ngam lova a chenna ngai loh rama a luh thin dante ngaihtuah chuan a rilru a rûm a rûm a Puitu ngai ngawih ngawiha a rûm thin dan zawng zawng ngaihtuah chuan he khawvela a lo piangchhuak hi a tin chuan ânchhia niin a ngai a, runthlâk a ti em em mai a

Vanduai chuang a inti a Lungngai leh mangang em ema a dam chhung hun a hmang te, thlabar leh hlauhlawp em ema chenna ngai loh rama rûm sawi hleih theih loh khawpa a rûm thin chu nâ a ti a, mak a ti a, lungchhiatthlak a ti em em mai a A nu boral zana thihna a lo huat em em—beidawnna thlen-

tu leh manganaa hruai luttu chu a thlahlel a. Thih na thim tak leh râwng tak chu a hmel hmuh châkin a thlir a A khawvel hremhmun thim chhah tak ata a bân tha chak taka rawn lo tuin a thlahlel tak meuh a ni Thihna, ânchhe dawng tlaka a lo runt chu a lungngaihna phurhpuituah leh a manganna rapthlâk tak ata zalennaa hruai lut turin a ngai ngawih ngawih a Sakhi, lui tê tui châka a thaw huam huam ang mai hian Catherine-i chu a thaw huam huam a ni ber

Thihna thim tak leh beidawnthlak tak chu a thlahlel a, a hnena a phurrit zawng zawng nghah chu a chak a A lungngaihna leh manganna te, a rûm thawmte chuan a hnenah rawn hruai se, thihnaa chawlh hah dam chu a chak tak meuh a ni Mahse thihna chu a laka inchhuangin a induh a, engkim mai chu atan chhe thei ang ber ni taa ngaihna a nei a A mang anna chuan a vawrtawp a tawng a, a lungngaihna chuan lehpek reng a nei lo A chenna khawvel chu a thlir kir a Lungchhiatthlak a tiin tuar thiam har a ti a, nâ a tiin runthlâk a ti em em mai a Mang anna chhumpui chu a tana zing a, lungngaihnaa thûk taka pil niin a ringai a Beidawnna chu beidawnthlak a ti a, lungngaihna chu lungngaihthlak a tizual a Manganna chu mang tiang chuangin a hria a, a chenna khawvel chu rapthlâk a ti em em a Duh lo chung leh hlauhlawp tak maia a chenna khawvel khamawih tak maia a luh thin dan leh tlângnêl hman mah lova a chenna ngai loh ram—thim chhah tak leh rûm sawi hlem thein loh khawpa rûmna hmuna a kal thin chu ngaihtuahin a sahâl huam huam a

A manganna lungchhiatthlak tak, a lungngaihna mang ti-ang tak leh a beidawnna kawng bo tak mai chu tumahin an hriat thiampui lo va, amaih Chatterjee ngei pawh chuan a hie thiam thei hlawl lo Hriat thiam rual a ni lo Lungngaihnaa lungngaihna, beidawnnaa beidawnna hmun—khawvel chenna tlak loh chu hlauhlawp leh thlirbak em em chuan a chen tur thin a, lungngaihna a tûm leh thin Mihringte tuar theih loh khawpa mawi a ni a, tuar thei an awm a nih theih loh hial a ni

A khawvel thim chhah tak-lungngaihna te tihna te rumna te, manganna leh beidawnnate chu Mizo nula thinlung no tak chuan thlabar leh hlauhlawpin en ngam lo leh ngaihtuah tha ngam lovin a duh lo chung chungin a luhchilh thin a, a chenchilh thin a ni A tan chuan khawvel hi a va tapthlak tak em! A tan chuan nun hi a va tapthlak ngai em! A tan zawng thihna hi malsawmna a ni a zalenna thlentu leh thlakhlelhawm tak tih loh rual a ni lo A mangnna thukzia leh a retheihna sanzirte hi teh thiam awmin teh thei awm tak ang maw? A tlaru nitna hi hriatpui thei awmin hriatpui ngam awm ang maw? A lungngaihna nasatzia hi hmuhpui thei awm in hmuhpui tlak awm tak ang maw? A beidawnna beidawnthlak tak mai chu tu nge hie fiah thei ang a, a thlabar leh hlauhlawp chu tu nge thlamuan thei awm ang?

Hmeichhia azawnga hmeichhe vanduai bei mai, mihring azawnga piang khawngaihthlak ber mai—mi rethei ber leh lainatawm ber chu Bombay khawpuia

mihring maktaduai 8-zet zingah eng chen nge thlah thlam a nih ang le? He khawvelah hian a dam chhungin mite hmuhsit rawn a ni ang em le? He khawvela a lo pian chhuah hian amahah malsawmna engte nge keini hian kan hmuh a, amahah eng thil tha nge kan puak chhuah le? Kan chenna khawvel hi Catherine-i tan hian eng niah nge chenna tlak a nih ve ang a, mi anga chenna tlak a nih ve ang? Tu nge a mittui hru hul ang a, a chungah thlamuan na thu thlen thei awm ang? Tu nge a beisei ang a, tu nge a rin ngam ni ta ang le?

A rilru hriain hmuhpui hlauh se zawng, chu chen chen awm pangngaiin a awm hauh lo vang A hriat lohna avangin hmeichhe thinlung no tak chu deh chet a ni lo va, a mittui hnai renga awm pawh chu far khat tê pawh a far lo Hmeichhe rilru zâm hma tak leh thlaphanga khur chhe thin chu ralmuang takin Catherine i khum bulah chuan a la dinpui thei a. Thinlung nâ leh lungchhiaa puak keh lova chelh-tu chu a hriat lohna chauh a ni Catherine-i chenna khawvel chu a thawi chauh tal pawhin hria se zawng, nurse-nu tan chuan a na tham em em ang a, a rap-thlâk tham ngei ang A chhan a zawh chuan eng-mahin Catherine-i chuan a chhang lo A mittui hruin engmah mumala hre lovin a rûm a rûm a Mutna damdawi pein a kalsan leh ta a ni Cathe-rine-i chanchin chu a thawi chauh tal pawhin hria se hlauhlawp leh thlabara amah maia khawhar taka awm tur chuan a kalsan hauh lo vang a, a thei bawk hek lo vang

A mumangah chuan a hnung lam aṭangin mi pakhat hian a hmai a iawn tuamsak a A hruai chhuak ta a Thlaphang tak chung chuan hmai tuam chungin Catherine-i chuan a hruaina lam lam chu a pan ta a "Engati nge tlangval, ka hmai i tuam ? Tu nge maw i niha eng mi nge maw i nih le ?" tiin thlaphang aw tak mai hian a ti a Engmaha chhang lovin a duh lam lamah a hruai a Thlaphâng aw tak hian, "Khawngaih takin ka hmai tuam min phelhsak tawh teh," tiin a khat tawkin a ngen thin a Engmaha chhang lovin in pakhatah a hruai lut a Kawngka lo hawnsaka lo hmuaktu aw chu Thlamuana aw ngei niin a hria a, a ṭim uai uai mai a Hlauthawng tak chung hian, 'Thlamuan, khawngaih takin ka hmai tuamna min phelhsak thei em?' a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, hmai tuamsaka awm chung pawha mi hriat avangin ka lawm I hmai tuamna phelh châkin ka lo thlir reng che a, hunin a rawn her chhuahṭui ta hi ka lawm tak meuh a ni," a ti a, a hmai tuamna a phelhsak ta a Catherine-i chu a hmai tuam a inphelh veleh a thangharh a A mumang chu mak a ti em em mai a A ngaihna hlawl a hre lo

Things are not in order

29th. September, 1983
Thursday

Catherine-i dinhmun leh a thu sawite chu a rilruah a riak tlat a Mi harsatna sut kiansak harsatzia a ngaihtuah a An hotunuin a nu boral tâk hnua suahsual rawng a bawl dan chanchin zawt tura a tih a theihnghilh tih a hre chhuak a, pawi a ti em em mai a Catherine-in Pathian a phatsana beidawngi a pute ina suahsual rawng a bawl dante chu engmah reng a hre ta lo Thil kimchang lo tak mai a ti fo mai chu huatthlala a ti a, a tlin loh vang ni mah se a inhaw rilru hle a Zawh awm tam tak a zawh loh te, tih awm tam tak a tih tak lohte a ngaihtuah chhuak a Khingbai tak maia thil a ti fo mai chuan a rilru a tina em em a Mahse, a tlin ngang loh avangin tihngaihna a hre si lo

Mi harsatna sut kianpui tura thahnemngai taka buaipui a, an rilru hminsak a harsatzia leh an tana tha ngei ngei tur piwh an duh loh thin dante ngaihtuahin a hnathawh chu turpui hle mah se, khamawm a ti em em mai a, An harsatna nia an ngaih pawh an harsatna tak tak a ni lem lo va .A behbawm mai mai a nih theih thin thu an zirte a ngaihtuah lai chuan anni berin an harsatna nia an ngaih chuan a tawk maia ngaihna a nei a An sawi hauh loh leh an hriat hauh loh—an harsatna tak tak zawn hmuhsak pawimawhzia an zirte chu thil tul lo tak leh chuangtlai tak mai niin a ngai ta hial a A tlin loh vang tih phei zawng a hre em em a, mahse a haider lui tlat a.

An harsatnaah eng nihlu nge in put i, eng angin nge an harsatna an thlir a, eng tiangin nge an harsatna in a tihbuai a, engtin nge an harsatna chungchang in sawi a, su kiing tuia an beih dan leh an theih ve chinte hriat a tul a Catherine-i nilru khauhzia leh sawhsawn a huphurhawmziate chu i ngaihtuih i Thil harsatna lam hlir mai ngaihtuih chu in buaithlak a tiin manganthlak a ti em em mai i

A buai lai hlir buaipuia buai tak i nihlu a hmin lii chuan Bombay khawpui i awm tiihi i kiwng bo leh buai tak maia a khawsak dan a nilruah a lo lang a Rela a chuan a a kal tumni pawh thleng thei si lova thinrim teuh maia nipui lui i khiwsik din te chu a ngaihtuah chhuak a Hiah tak mun a nil ruah a lo thar thi leh a

Juhu Beach, Miami Beach of Indii i kal turi Churchgate station atanga platform no 4 na atangi chhuakin Andheri station thleng main rel chuan a phur a Rel chak chi leh rel muang chi a awm leh awm loh ngaihtuah lovin a pawng luh mai a Santi Cruz station-a chhuka bus nos 241/131 i chuangi Juhu Beach pan tuma kal a ni a Mahse, rel chak chi hi chu station thenkhatah chauh a ding a Santa Cruz station-a ding lovin i pai h Andheri station-ah a ding thin reng a Harsa ti tak main a kir leh a, Santa Cruz station a chhuk tuma naimen lova a beih pawhin mi an tam em a a chhuk thei lo va Hah phulkaiin a kir leh ta a

Victoria Terminus (V T) station lam atanga a kal tum chuan, Dadar station-a chhuk a, Western Railway

lama kala Santa Cruz station-a chhuka bus-a Juhu Beach pan a tum a Mahse, Dadar station reng reng an thleng thei ta hauh lo mai a A bula mite a zawh chuan, Harbour Line-a kal chi, rela a chuan vangin Dadar Station a tlawh lo a lo ni a Station tawp ber, Mankhurd station atang chuan a chuang-kir leh a Kurla station-a a chuanna rel thlaka, Dadar station-a chhuk leh a, Western Railway lam kala, Santa Cruz station-a chhuk turin an hrilh a Mahse, Dadar station-ah chuan platform khat tlat mailn mi an lo awm a, chuang tuia a beih ngial pawlhin a hlawhchham chiang kher a ni Beidawng takin a kir leh ta a

A pindan kalhna hawn tuma a herh chu a hawng hleithei lawk lo va 'India siam ve tak hi chu tiin rilru a siam a, a herh nak nak a Mahse, India siam phei chu a ni hauh lo va A rel chuannaa dul lian pui mai chu a ngaihtuah a A dul lian pui maia a dula a rawn nâwk thin te, a tawta a lum em emzia te ngaihtuahin a la tim deuh sung sung a A dul hlir mai ngaihtuaha a awm lai chuan, 'ka mang lama dul lian ka hmuh ai daihin a lian ' ti te chuan a han ngaihtuah ang lawk a

A kal tumnaa a thleng ta lo te, chau hnepa Hostel-a a kir leh te, khaw lum vei nena hah phulkaia a buai dan a ngaihtuah a, a tâwt up up mai a Cheng za lek mah ni se a neihchhun a nih vangin a rel chuannaa a tibo chu pawi a ti em em mai a A khawia zingthala nu chung chuan fan vir chur chur chu a thlir a, a thaw a sa huam huam mai a.

Chutia ri'iu nuam lo taka a mut lai chu in Pithian hian rilru buai chang a nei ang a, a rilru bu ii lain min siam a nih dawn hi tiin a ngaihtuah a Amah anga siam kan ni a, a duh ang taka siam kan ni a Mahni thu pawh ni hlei lo buai buai mah ila, a pawina a awm êm dawn em ni tiin a ngaihtuah ta i A pawi lohte chu sawi loh kan tih tui a nih zawk chu Kan duh duh kan ngaihtuah ang a, kan duh duh kan ti ang a, kin duh loh leh kan thu bawk Eng kan ti nge tul hlei lova kan inphuar fir fer hlawm ? Awm mai mai turi a siam—thing leh mau te, lei leh lungte chu in awn mai mai a Awm mai mai tura a siam mah ni lo, buai buai ila, buai ral thak law law tui kan ni tiin a ngaihtuah ta a

A ngawi deuh dat a Siamtu min siam dan te, a rilru put hmangte kan nie tawh reng em ni ? Eng atana siam nge kan nih a, eng nge kan mawhphuihna chu ? Mahse, engati nge chuti em ema ropuia a lo insiam bik ni ? Chawimawia fak a tul si chuan keini hian a chunga kan thiltihte a that leh that loh kan hre thei dawn em ni? Hmuh theih loh, khawh theih loh, biak ei tak tak theih loh a nih si chuan, eng kan ti nge, keini hian at kan so va—hmuh tuma kan zawn a, khawih tuma kan bin a, biak ei tuma kan auh ni? A nih nih ni se, keini pawh kan nih nih kan ni mai ang a, a sualna a awm êm dawn em ni? Duh thlang thei kan ni a, duh duh thlang tur kan ni dawn lawm ni? A hnen kan thlen hunah a duh loh zawng kan thlang i nih chuan

ngaihdam kan dil mai ang a, hmangaihna Pathian chuan min lo ngaidam em em dawn lawm ni?

Tho lo zetin a tho va, inbual turin phur lo takin i insiam a A inbual zawh chuan faifûk hlarh hlarhin a pindan ah a lut a A tukverh bula thutna hûng in thu chungin pawn lam a thlir a

A hmuh apiang mai chu a hmi zawng ata duhawm leh mawi chuangin a hria a Siamtu hmel hmu ti ang hiala inngaihna a nei a Siamtu kut chhuak mai ni lovin a chenchilh nuin a ngai a 'An zavuah Lalpa, nang i thil siama i awm chuan heng mita ka hmuh zawng hi chibai ka bûk mai dawn e I thil siam an nih vanga chibai buk duh ka ni lo va, nangin i chenchilh an nih zawk vanga chibai bûk duh ka ni

A kawr hma iptêa Mizo vaihlozial a phawrh a a ke kawr iptea nawhalh 'Ship' chu a phawrh bawk a Lâk kai tuma nawalh a nawt chu a nâwt thlâwk ta zuai mai a, a kekawr kan hlauvin a mal a beng thawr a 'Ship tak hi zawng a tha lo mang tak e ' a ti sap a , Nghenchhan nghenga thutthlenga thu chungin a meizial chu a pak khu hlat hlat a Pawn lam hawiin a hmuh theih ang ang chu a thlir leh a

Engkim—Siamtu siam zawng zawng chibai buk tuma nilru a siam ta mai chu dik theiin a hre lo va Lalpa, sual leh bawlhhlawh zingah nang i awm si chuan engati nge i awmna i huat . . .? Lalpa, nang hi ka

ngaihdan mai mai i lo ni zawk em ni? Ka duh duhi ka awmtir theih leh ka duh duhi ki sawngbawl theih i ni em ni? Ngaihdan mai mai leh suangtuahna mai mai i lo ni zawk em ni? tiin i buai thei ng ber mai chuan a ngaihtuah ti chiam mai a Buaipui tham zet thluak tha a neih avang chuan i hawm a Mahse, a ngaihtuahna—amah tibuai thintu chu huat thlala a ti em em a Engkim mai enu i buai thei ang bera ngaihtuahin a buai lai hlir mai chu i ril ruah a lo lang a Fur khaw chhe hnuia hmai phum meuha a tlûk dan te, thahnemngai ingi lang i thil ti a ama tan chauhva thahnemngai tak maia engkim a tih thin dante a ngaihtuah a A thiltih apiang maia bul-lung-tâwk ang maia a khawk lauh lauh thin dante a ngaituah a Beidawn nachang hnat hun a ti a, a beidawng thei ang ber chuan a ningaihtuah a, a bei a dawng hluah hluah ti mai a

Tho lo zeta inbeng kângin a kekawi chuirte chu i phih mar a Khum a pian a khum khuhna piwt tawm tâwnin thutthleng chungah chuan a viwm hnawk a Phur lo tak mai chuin a mu ti a

Banga Isua, kraws-a inkhêng bet lai lem inter chu a en a, beidawnthlak a ti em em ta mai a Bing lam hawiin a let thak a banga daidep vak sek chu a thlir a A chhuk zawng te a chho zawng tein a duh lam lamah a vak sek mai a Patling meuh beidawnga khuma a mut bul lain amah runluih ang maia chutia a vah kual khumsek mai chu thinrim thlak a ti a, a run hluah hluah mai a

Maimichhing meuh chuan a ţawngţai ta ngawt a A beidawn thu leh a beidawn chhante chu chiang lo ruai hian a chham kual a A ţawngţai zo chu a hma aia nasa fe maiin a beidawng zual a, beidawnthlâk a ti hluah hluah ta mai a A tihngaihna hre lo chu maimichhîng meuh chuan a ţawngţai leh ta a. " I fapa Isua min pek avangin lawm thu ka hrilh a che " a tih lai chuan banga Isua Kraws-a inkheng bet lai lem chu a mitthlâah a lang a, a ngawi dat a "Ka beidawn avangin lawmthu ka hrilh a che Beisei tur engmah a awm loh vanga beidawng ka ni si a " tih tuma rilru a siam mek lai chuan, "Beidawngin awm thin mah ila, i beidawn ngai loh avangin lawmthu ka hrilh a che " a ti ta a Beidawnga chau taka awm tawh hnu chuan beiseina duhawm tak mai a nei leh ta a Hlimna thuruk chuan mawi takin a thinlung a chhun êng a, lawmna tha zâmte chuan a tichak thar leh ta a

Thiam tak maia lawmthu sawiin a ţawngţai leh ta a Amaha thil ţha leh duhawm zawng zawng Pathian hnena pek duhna thinlung inhawng tak chung chuan a ţawngţai a Mahse, ka neih thil ţha zawng zawng ka pek che chuan, mi bawlhhlawh leh tenawm ka ni dawn si a, i fapaa vuah tlak ka ni dawn em ni? A ni thei lo Lalpa . heti hian ka ngaihtuah— Ka buaina leh ka beidawnna te, keimaha thil bawlhhlawh leh tenawm zawng zawngte hi pek che ţhain ka hria... Ka duh loh vang a ni lo va, ka ui em em zawk a. Kaneih chhun a nih zawk vanga pek duh che ka ni I fapa min pek kha pawm tlak

lo ni mah ila, ka pawmsak che a Ka thilpek zo zaite hi pawm tlak loh ni mah se, min lo pawmsak ang che La la, a ngai ngaiin min pe kir leh tiwh dawn lo nia " a ti ta a A tawngtai zawh hnu chuan beiseina reng reng nei lo kha beiseina beisei awm tak neiin lawmin a hlim a A rilru a hahdamin a thinlung a lawm tak meuh a ni Tui takin a muhil a, a mumang that leh that loh tur reng ngaihtuah lo chuan a harh chhuah leh hma loh zawng a muhil ta

Polarisation

30th September, 1983
Friday

A mumang chuan a rilru a khawih thûk em em mai a Mak a ti a, a ngaihna a hre hl iwl lo Awmze neia rinna a nei a, a awmzia âwm reng reng a hre thei si lo

A dam chhung hun tlan bo nana a hmang zo thak mai tur chu hriat thia n harsa a ti a, lungchhiatthlak a ti em em a A naupan lai atanga ama duhthu sam ang ngeia tlan bo thin a nih vangin tun tumi tlan bo tura rilru a siam leh pawh hi inthiam lohna phei chu a nei hauh lo va Mahse, a ngaih tuah chian chuan lungchhiatthlak a ti a, a rilru a na em em mai a

A duh dan reng pawh ngai pawimawh lova ama duh dan chauh buaipuitu Thlamuana chu huatthlala a ti a, mualpho ngei se a duh a A tlan bo hnuin khaw eng en ngam lovin awm se a ti a, a thiltih dan a ngaihtuah a, a thiltih ngei mualphopui tura a ngaih avangin chawh a ti em em a Venhimna in chu hmu leh tawh ngai lo tura chhuahsan a tum nghet sauh sauh va, a Mizo rilru luhlul tak mai chu a sawh nghet sauh sauh bawk a A thil tumah daltu engmah awmtir tum lovin tihpuitlin ngei a tum a

Venhimna in vela amah maia khawhar taka vaka a hmabak turte ngaihtuaha a awm lai chuan he khaw-vela a lo piang chhuak hi a tan chuan ânchhia nun

a ngai a Chiang lo tak mua engkim mi a awm thin leh a hmabak chiang lo tak maite chu ngaihtuah ngam loh khawpi tah leh rumna a nih leh thin din te a ngaihtuah a Chutia mah ngawt mbuaipui thil tami tak a ngaihtuah lui chuan Venhimna in atanga hla lo tak, kawngsiah chuan Cui pakhat i hmu a Robert a a nih beisein Gitte ating chuan a thlir a, a beisei ang takin Robert i chu Cai bulah i lo dingzui mai a Hman mawh tak in i tlin chhuah a, Robert-a chu a pawm chawt i, Cui chhungah chuan an lut ta .

Robert a cinian khawl a tinung i, Catherine i chu n Cai chhung ating chuan Venhimna in hu a thlir a Social Worker-ho thiltih din leh in thil buaipui thinte chu a ngaihtuah a "Ngaihdam i vei maung lo hlawm tak em! ti n a phun sual a

Robert a chuan, "Kan mitiam ang ngeia engkim i tihpuitlin avângin ka lâwm tak tak a ni, tuin Catherine-i chu a nuih sak i Catherine-i chuan Mah se, ka hlauh ang ngeiin Thlamuanain engkim i hlo vek a, engtin nge kan tih ang? hlauthawng aw tak hian a ti a Robert-a chuan nui chun in Catherine, i sawi fo, Thlamuana hi hlauvin min ring em ni? Social Worker mai a ni a Ramhuai a ni lo va, phûng a ni bawk hek lo " a ti i Kawng kawi ah chuan a Car chu a herh kual i nih a Catherine i chuan, "Ramhuai a nih lohva phung a nih loh vâng tak chuan a hlauhawm zawk dawn lawm ni? tiin a chhâng a Robert-a chuan, 'Catherine ker ain

Thlamuana chu i ring zâwk a, i duh zâwk tihna em ni,? I va buaipui êm êm ve," a ti a Catherine-i chuan, "Nangni pahnih inkâiah a zâwk a awm thei dawi em ni? Mipa ve ve in ni a, eng nge in danglamna tûr chuang?" a ti a

Robert-a chuan, "Mipa ve ve chu kan ni ngei ni Mahse, mipa zawng zawng hi kan thuhmun vek lêm dâwn em ni? Rs 5,000/- a hialhtu che kha James a a ni a Kei chuan Rs 5,000- in ka lei che a Mipa ve ve ni mah ila, kan thuhmun thei dâwn em ni?" a ti a Mipa ve ve in nih vâng tak chuan in danglam lo rêng a ni Hralha ka awm leh leia ka awm chu eng nge a danglamna? In mipatna a bo phah lo va ka hmeichhiatna a bo phah bawk lo a ni lâwm ni?" a ti i Robert-a chu a ngawi vang vang a Eng emaw hnu chuan harsa ti tak chung hian, "Catherine i hriatna thazâm hi a chuai zo ta em ni? I thil thlîr dânte hi a chiang thei ta lo zâwk em ni ?" ban chat hian a ti a Catherine-i chuan engmahin a chhâng lo va, ngawi rengin Juhu vênga Robert-a chênna in pan chuan an tlân vang vang a

Robert-an kawngkhar a kik a, "Lo lut i'u," tiin Thlamuana aw ngei mai chuan a chhang a Catherine-i chuan a bengchhe ri nuin a ngai a, a thin a phu zawih zawih a Mahse, engmah a sawi chhuak lo Robert-a dâra kuahin a ngheng phei a Kawngkaa Thlamuana lo lang a hmuh chuan Catherine-i manganna chu a namen lo hle. A hma zana a mumang zawng zawng kha a ngaihtuah chhuak a Mak a ti

a, a ngaihna hre lovin hrilhhai tak hung chuin Robert-a bana chelhin a hmei nghet siuh vi i thin i phu zawih zawih a Zam hmel tak i ni chuin Thlamuani chuin chibai hrim thutna a kawhhmuh a Inchhunga mite pawh chuan chibai bûkin an lo hawm hle i Robert i ngheng riala thuin rilru chi ai tal lhi i ngaihn hre lo tak chung chuan eng emaw chhung chu i iwn

Robert-a nau, Diana chuan thingpui lhi hre ti tak tak a rawi chawi lut a Ca i mei chuin i mumang a ngaihtuah a, a mumang nun a nin i mahse, a mumang a ni si lo Thlamuani chuin 'Catherine, (a ngawi dat a) mi li hriat avangin lawmawm ka ti I tana kan thiltih zawng zawng a hlawhtlin avangin lawmawm la ti i Robert i nena kan thil ruahmun te Shujiti i puihna leh mi dang tam tak thahnem ngaihna zawng zawng avanga hetiang thil tithei hi kan ni a Tunah Tumkimin hre lo mah la, a ramkima i hriat hunin chuin i lawm ve ngei ka beisei ' harsa ti tak mi hria a ti a

Hnuk ulh teuh chung chuan Thlamuani chuin 'Catherine, i nu tawngtaina chhana a awm ta hi hawm awm ka ti a I chanchin ka hri i tuh atangi ka rilru natzia leh ka theih ang angi ka hnathawn tihpuitlina a awm tak avanga ka lawmzui hi, sawi thiam har ka ti a Mak ka ti Catherine i chu a kun a a mittui a tla zawih zawih a A ngaihna a hre lo va, mak a ti a Engkim mi a tum loh

ang leh a beisei loh ang veka a awm avangin mi a ti a, a rilru a chi-ai tak meuh a ni

Zana Diana nena a khum an siam lai i Diana-i hnehlhlim tak leh a u, Robert-a nupui a nih dawn avang lawmthu a sawi lai hmelte chuan Catherine-i rilru thûk takin a khawih a In ropui tak leh nuam tak maia pindan nuam taka chutiang thil a hria chu mi a ti tak meuh va Engmah sawi ngaihna a hre lo va, a ngaihna a hre hlawl lo A tum ang a ni lo va, a beisei ang a ni lo Zana amah maia a mut hmunah pawh chuan thil kalhmang ngaihtuahin a naupan laia a awm dan leh a thil tawn chi hian hrangte chu a indawtin a ngaihtuah a A mitthlîah fiah em emin a lo lang a Engkim mi chu mak a ti a, hriatthiam har a ti a

Mumang ang bera hriatna a nei a Mahse, a mumang a ni si lo Thawnthu mai mai ang tihna a nei a, a tak taka amah ngeiin a thil tawn a nih vangin mak a ti a Thawnthu mai mai pawh ni se a ngaihnawm zâwnga changtu tan chuan a ngaihnawm thei hle ang a A lungchhiatthlâk zawnga ngaitu tan chuan a lungchhiatthlak thei hle ngei ang

Dan ang thlapa Robert-a nena an inneih a, ropui taka a lawmna an buatsaih tak hnua thil kalhmang dik tak a hriat chuan Catherine-i chuan lawmawm a ti a A hun tawng rapthlâk tak mai avang chuan eng emaw changin lungchhiatthlak ti mah se, malsawmna

dawn sen mual loh a dawn tak ringa i lawmin leh a hlimna chu a sang em em i ni Catherine i tan chuan lan chenna khawvel chu chenna tlak i ni a chenna ngam a ni ta A mawi a i duhawm i i nuamin a hlimawm tak meuh i ni

Human right and the Corresponding duties

The great escape II

Prince of Wales Museum bula a tlan lai chuan a hma maia Regal Cinema Hall chu a thlir a Mahatma Gandhi-a film chhuak mek chu hmuh a chak rilru hle a Regal Cinema Hall hnung maia Gate way of India chu a mitthlaah fiah takin a lang lai a Tax atanga a chhuah chuan a hma maia a vei lama milim, kut kuangkuaha ding, a ke vei lam tlema pen chhuak deuh chu a en a A hmaa Taj Mahal Hotel ropui tak, pindan sangkhat lai nei chu a thlir nuin a lang a Mahse, Shivaji-a lim sakawi hrawl tak chunga chuang, ngunhnam kenga a kut vei lama invuan tang chu a thlir ni zawkin a ring a An ngai ropui bawk a, Maratha lal ropui tak Shivaji-a lim chu Swami Vivekananda lim chuan thlir ti pawh ni se âwm a ti a

Tuipui kama awm, Gateway of India chung lama hawrawp liana thu ziak chu a chhiar a **Erected to Commemorate the Landing in India of their Imperial Majesties King George V and Queen Mary on the Second December MCMX** tih a ni a December 2, 1911-a British Lal George V leh Lalnu Mary ten India ram an rawn tlawh hriat reng nana siam, Gateway of India chu en mai chuan a ropui fahran lo hle a Tuipui kama Gate lian tak, metre 26-a sâng a ni mai a, a hmingthana a lâr ngaihtuah chuan nêp a ti ru hle a Gateway of India chu kum 23 (1211–1924) chhung zet mai an buaipui a Thlamuanga chuan Bombay khawpui tlawhtu theuh theuh innep hleih hlawm riauva ngaihna a nei a, a insit ru hle mai a Mahse, lal ropui nena khaikhin ralah chuan

nep ve tak tak an tam ve hle ı ınna phcı zıwng a nei a

Film star-ho lemchın zınn hmun Nuam chena ın-thlahrung lo tak maia an khawsakna hmun Chum tha tak tak leh mâwm hmuh maiten enghelh awm map lova khawvel pâi zu ın tlanna, thil tui chi tın-reng an eia an inna—nuam chena in piwi chhapui leh duh tawk maia in inbengberekna hmun Taj Mı hıl hotel, kum 1904 ı an sak chu hmuhnawm ti tak maiin a thlir ı A bul hnaı ı hotel chhuınawm tık tak leh in tha pui puite chu ı thlir kual a Nuım tawla an khawsıkna hmun a nih vang ni lem lovin a iopui êm avang zawkin chung in mıwi tak takte chu hmuhnawm ti tak maiin ı thlir ı A bul vela mipui zi lui lui chu hlimpui viau mah se, ı hmuh nawm em avangin tuifinriat zau tak ı lawngleng vık vel leh a chhunga mı chuang hlim em em mıute chu a thlir a Engmah ni lo mah se, nuım a ti tak meuh a ni

Khua a tlai lam ta a Gaındevı venga Mahıt ma Gandhı a chenna in, Mani Bhavan tlawha ı chhunga Gandhi-a sulhnu en a chak tiiu hle a Mahatma Gandhi-a pian champhaphak a nih avang in Gandhi-a sulhnu hmuh chu a châk em em mai a Mahse, a tlai tawh deuh va, Malabar Hill lam pinin taxi-in chak tak maiin a kal leh ta a Hanging Gar-den-a a kal hmain a bul maia Kamala Nehru Park ah chuan a lut phawt a Catherine Zamveli chan-chinte chu a riliuah a lo thar tha leh a, James-a nena an sulhnu chhui anga inchanin a ngaihtuahna

a vak kual nasa hle a ni Pangpâi mawi tak tak leh mi che velte a thlir a Bombay khawpui chu a chhuk thlir a, Marine Drive leh Chowpatty Beach te chu hmuhnawm ti tak main a thlir thuak thuak a Thlamuana tan chuan thil dang zawng zawng ain Bombay khawpui, Malabar Hill chhipa Kamala Nehru Park atanga a chhuk thlir chu a ropui chuang a Engmah ni lo mah se, Bombay khawpui chhuk thlir ve thela a khawsa chu a tan chuan a nimai lo ve reng reng a ni Chapo lo mah se a inngai hrawl em em a, a induh tak meuh a ni Malabar Hill chhipa inchhuang ve thei anih vangin a lawm chuang a ni

Hanging Garden chu kum 1881 daih tawha an tui khuah pathum chunga awm a ni a An tuikhuahnih chuan tui, gallon 30,000 000 zet a awm thei a Dam dawi nena tithianghlimin Bombay khawpuiin chu tui chu an tlân a Tuikhuah chungah chuan lei, inches 6—30 vela chhahin an chhung a, a chung zawl zau tak mai chu huan atan an siam ta a ni A langin inkhai lo mah se, a hming a pu zo em em a Huan inkhai (hanging garden) tih chu a inhmeh tak meuh a ni.

Zing boruak tha hîpa mi chi tin mai khawsakna hmun a ni a Nula îtawm tak takte chuan an mal chûm buang maite chu chapopui miah si lovin, zah pui hauh lo hian chhing tâwka pawnfen fêngin, chu huanah chuan an vak vel thin a ni Pasalthain sa an pêl a, beisei ara hnarah sakhi tuai thau mat mai a lo chhuak a, ngaihtha tak maia a hawi vang vang

lai, hnai tak atanga silaia an tin vang vang ain i nêp chuang lo hle awm e

Chutianga huan lar leh hmingthang tik mai a fang ta chu gate-a a lut phat pawh a zam titih a A bawp a rit a, a ke pen a sak deuh toh bawk a A ban lah ch i vai buai dawn tlata inhriatna a nei a A mit chu a mal dawn ta ni bei a hriain a hma mai bihin a hawi hnuai raih i, dim têa pen chhat chhat-in zawi muanga ban v ii pah chuan a hma chauh en ran chung chuan a fang ta a

Huan chhung chu pangpui mawi tak tikin a khit thit a Hnim hring dup maite chu hmuhnawm tak a ni A sii kuali thing lian pui pui ding phui khup te chuan an tizahawm a, Thlamuani tin phei chuan a zahawm chuang a ni

Gate atanga hla vak lovah chuan nula lim ni awm tak a lo ding zar mai a A ban vei lamin tuibêl a zakzeh a, a tuibêl chhipchhuan lai chu a ban ding lamin a vuan a Amahah chuan tui a rawn luang chhuak zawih zawih a Hnung lama kut suih meuh vin a din hnaih a, a thlêk vang vang a Ani chu tui luang kianga thing phun, a hun taka rah thin nun a ngai a Tuihal apiang ka hnenah lo kal ula, a thlawnin ka pe ang che u ti hmel puin a hmu a A ui lo leh a ren lo chu thu khatah dah ila a tui-bêla leng bak leh a chawi sen loh chutia lo luang chhuak zawi zawih a hmuh chuan tuihala thih hlauh-awm lohzia leh a kianga miten an duh ang ngeia an tuihalna tihreh nan an hman dan turte a suangtuah a

Nu hmangaihna leh hmeichhe duhawmna te, anmah nia hlutna awm thei zawng zawng ngaihtuahin kan chenna hi nangni hmeichhia hian in lo va tinuam ngai tak êm, thlakhlelhawmin in lo siam a lo nih hi, a ti ta hial a. Siamtu hmel leh a ropuinate chu a taka a rawn lan chhuahna ni hialin a hria a, ropuina chawimawi tlak loh ni mah la, nunna nei lovin a lem mai mah ni la, engmah hre lovin hmu thei lo mah la, nangmah vanga Siamtu hmel ka hmuh tlak hriat chian phah a, amah nena kan inzawmna i nih si chuan chibai buk i hmai kûn tui ka lo ni, a ti i

Mahse, engmahlo chibai bûk a siamtu phatsan in ngaihna neiin a leh a linga Siamtu timualphotu leh a hnen ata hnûksawntu nun a ngai leh ta a Mi lem biaa bungbun a kûn hmaa nlamlêt vat tui ni inngaiin lungchhe em em chuan tho lo takin a kal san ta a

An induhnate chu tihpunin awm se, an inhmangaihna zual zel sela, hlim leh lawm em emin hmang se, tin zawi muanga pen chhat chhat chungin a duhsakna sang tak chu huan chhunga inkawp te tan nula leh tlangval thu dun rialte hnenah chuan a hlan a A biaka a rawng a bawl fo, hmangaihna Pathian chu chu huan mawi tak maiah chuan an zinga rawn inlut ta nun a ngai a Inhuatna te, initsikna te, innghilh nghonate chu a awm hian a awm lo reng reng ni berin a hria a. An induhna leh an inthlâkhlelhna zawng zawng leh chu a hretu amah mai a ni lo va an thutna hmuna hnim hring duhawm tak leh in kiang vela pangpar mawi em emte chuan ani ai mah

in an hre chiang zawk a Chuti emi en induha in inhmangaih hlawm aving chuin in hmel miwmi leh an rim tuinate chu an ui lo vi an duhsak em em ziwk a Boiuak ‘âng taki chhum kuti thla pawh chuan hmuhnawm ti em eimin iem leh rem lo piwh thlu lo hian a ri n thlir ve thuk thrik thin i An zavai mai chuan, nunni nei leh nei lo ziwng zawng chu iliu hmun khat pu leh inbre thiin thim nin i hria a, lungrui tak leh hlim em em mui lawma zai khuing beng tlang ang mi chuin in indip lo hle mai i

Hnim cheh miwi i imsa pakhit, Zobri ni awm tak chuan i vei lama nula leh tlangvai inthlahlel tiki thu dun rialte chu hmuhnawm ti awm tikin a lo nger chhur mai a Sai hin tui chunga naupang chuang laite pawh chu thik lo tak i min i thlir a Samak tui dâwt lai leh sakei ding zân maite chu a en a, chu huanah chuan hmangaihni chauh i awm ni berin a ngai i Thinlung khuh bei leh khawi ngam harsa bei pawhin an zia an thlakna i ni a, zaidam leh nunnêm ber ang main an awm hlawm i

Rannung chi hrang hrang hnim cheh miwi thlir i kal lai chuan an kuthlei dan chu mak a ti i Anni kuthlei takte chuan awmze nein thil an ti a mi huat thu lah an sawi si lo Keinin thing ding tha hle hle kan dawi a, kan kuthlei vang maia kan kit mai thin te hi chu sim vat tur kan lo ni tuin i ngaihtuah a

Hnim mai mai tia kan lo thlir liam thinte hi awmze nei tak leh hmuhnawm khawpa chei mawi theih an lo ni a, engmah lova kan ngaih chuti fakauvi miwia

siam theih a lo nih si chuan leilung hausakna hi a lo va nasa tak em! Hnim mai mai zah thiamin an ngaisang a, ropui tak leh mawi tak maia an chei mawi chu an taimakna leh an thahnemngaihna mawlh mai chuan a rilru a hneh zual a An finzia leh an remhriatzia a ngaihtuah phei chuan chawimawi phu zualin a hria a.

Thutna tura an siamah chuan nghenchhian nghengi thuin huan chhung chu a thlir a Siamtu n ami anpui meuhva min siamzia a ngaihtuah a, milim mai mai leh hnim mai mai chuti em ema a buaipui a, chibai bûk duhna thinlung hi l a pu ta mai chu milem bia leh Siamtu phatsan ta ang dawn dawna inngaihna o nei a Keini ama anpui meuhva a siam leh a fa duh tak hian eng kan ti nge amah buaipui lova a thil siam mai mai kan buaipui? A thil siam zawng zawng chunga roreltu tura ruat kan ni a, heng zawng zawng hi kan hnuai daiha mi leh kan thu hnuaia awm an ni a Engati nge keini hian ât kan sova, engmah hlei lo kan zah a kan chawimawi a, kan fak a, chibai hial kan bûk? Engmah hlei lo kan zuah hian a, kan chei mawi chawp a, namên lovin kan sawngbawl a, an chunga roreltu zawk ni si hian chibai kan bûk ta hial a Kan infak siak a, kan inchawimawi siak a Keimahni zara mawi leh hmuh tlak ni si hi eng kan tiphiangsen nge, chuti fakauva kan buaipui tun thiam loh inchantirin mi dang dang pawh thiam lovah a ruat a

Engati nge hnim leh pangparte hian an mawina leh an duhawmna nena min thlêm thlûk a, animahni

chibai bûk tura min siam? An vi chin awm tak em! An itawmna te, an duhawmnate leh an hlutnate a tlem vei nen hian an thiam dan zawng zawngin mite hnenah thu an sawi a mi rilru an hneh bawk thin Pawi sawi lo tak anga langin, awm mai mai leh engmah ti lo angin an leng a, anmahni kan chawi mawi a kan zah a, pathianah kan sim i chibai kan bûk theihna tur hialin kan rilruah hi an thawk a Zaidam leh nunnem bei angin an lang thiam a, ngilnei leh khawngaihnaa khat angin an ling thiam a, chung zawng zawng chu an hmanraw tangkai tak a lo ni An bumna thangte hi mawiin itawm thin mah se, huatna nachang hre tui kan lo ni Mahse, tun thlengin kan haider fo va, kan hre phal lo va kan hre duh hek lo Anni hi anchhe dawng tlak ni mah se, anni aia nêp lova ânchhia dawng awm kan lo ni

Engati nge Siamtu hian bumtu leh amah hmu thei lo tura kan hmai tuamtu hi tun thleng thlenga a la zuah fo? Engati nge thlêmtu heti zozai karah keini hring fate hi min dah? Thlêm thlûka kan awm a, hremhmuna kan kal hi a lo tum ruk dan reng em ni? Hmun tin mai hi thing leh mau te, lei leh lungtein a khat a, ramsa leh nungchate nen kan lêng za a ni si a Heng zawng zawng hi thlêmtu an lo nih si chuan thlêmna a lo va hautak ngai em! A duhsakna leh a hmangaihna kan sawi fo thin a A nihna a inthup a, a sual zawk vang leh a râpawm êm vang hian min bum a lo ni zawk em ni? Buma kan awma bum hluma kan awm hi a duh dan a lo ni reng em ni tiin a ngaihtuah a A inbeng kang a, muangchanga

kalin chik tak mai chuan a fang leh ta a A hma zawng aia mawi tiin nuam a ti a Mahse, heng zawng zawng hi thlêmtu an nih si chuan a vi hautak ngai em, tiin bawp khawkherhin phulah chuin a thu leh ta a

A siamtuin tha a tiha a duh hle si chuan thlêmtu anga ngaia ânchhe dawng tlak hiala a ruat chu dik lovin a hria a Ani mahin mawi a tiha a thlakhlelh si chuan anmahni siamtu chuan mawi a ti em em dawn si a An chunga roreltu tur leh khawvel mawi na leh duhawmnote chen tur kan ni a Mahse, i siamtuin a duh ang taka a siam an nih si chuan eng ti dan nge ni, an duh dan chauh buaipuia an nihna ang lo taka iannung leh nungcha anga an siam? An va sual tak em! Engmah an sawi thei lo va An mahni invengin an tang thei lo va An dinhmun nêp tak leh sitawm tak denchhena an nih loh ang pui puia an suasam chiam mai chu an va lainatawm tak em! Eng vang phiangsen nge anmahni siamtu sit a, an duh khawp loh? An sualna leh tenawmna thup nan an fakin an chawimawi a, hmuhnawm tia a entu zawng zawng pawh ânchhe dawng tlak an lo ni Anmahni siamtu chu zah lo pawh ni se, a thil siam tal chu engati nge an pawisak loh? An duat a, an enkawl a, an chêi mawi a Mahse, eng vang nge ni a, tu tana ti nge an lo nih? An hmangaiha an duh tak vang a ni ngar lo va, an kuthlei leh an awm mawh vang te, anmahni inchawimawi nan leh mite hnêna hmasawn atana ti mai an ni zawk a An rilru puitlingin sualzia te, an ngaihdan tenawmzia te, an

suahsual em emziate chu a va han rapthlak nasa tehlul em!

An duh danin an khuahkhirh a, an thinrim hrikthlik nan te, an sualna tihpunlun nante an hming a Pawi reng reng sawi lo chunga chuti tak inaia nasia kut an thlak chu a va runthlâk tak em! An siwisik an suasam ahnu hmanah chibai hril in bûk ta chu an va han piang herh zozai hlawm tak em! **Sual thup chu sual um bona a ni lo va sual chu thup rual a ni si lo** An sual ahnu sual hle hle se, eng tizia zia kher kher nge anmahni aia nêpa siam, enga maha an ngaih hleih loh pathiana an biak tak hial ni! **Sual hian sual a hring a, sualna a lo purlun thin** An tihnawmnaha an nghaisak khan rorelna niah thiam loh a chantir ang a, thu hretu rinawm tak ingin in sualna a thupsak hauh lovang le, tiin roreltu ang mai chuan thiam loh a chantir a, ânchhia hial i lawh ta a

Annin tanpuitu atan a der pawhin an sawm si lo va, intibengvera thahnemngai tak maia an thlavang a lo hauh chiam mai chu thiam lo a inti a A pawi sawi hlei lo chutia a ral huat ta chiam mai chu thiam lo a inti a Khawvel leh a chhunga awm zawng zawng chunga roreltu hiala ruat kan ni a, kan duh duha kan tih tui an ni a Mawi tak maia lo chei mawitute chu roreltu taima leh awm mai mai ngai lo an lo ni, tiin an lamah chuan a tang leh ta daih a Mi dang dang ngaihtuah a, thil dang buaipuia hun tam tak a khawhral ta chu ang lo a ti a

Mahse, amah chauh inbuaipui tura rilru a siam lai chuan mi zawng zawng hian mahni chauh inbuaipui ta theuh ila a dik thei dawn em ni, tiin amah leh amah a inzawt a

A ngaihtuahna zawng zawng chu a ngaihtuah leh ta a Mi huatthu sawia mi pawi khawih ta ang hiala inngaihna a nei a Mahse, ngaihtuahna mai a nih vangin inthiamchawp a tum a Chutih lai chuan ngaihtuahna bawlhhlawh chu sual bul nia ngaiin a ngaih a ngam thei chiah lo va A tirin thu a awm, thu chu Pathian a ni, tihte chu a rilruah a lo lut a Thu chu Pathian a nih chuan an va tam awm em ? Ka ngaihtuahna zawng zawng hi au chhuahpui ila, Pathian an nih dawn si chuan a va tha mai âwm em, tiin a han ngaihtuah leh ta daih a Mahse, thu zawng zawng chu Pathian ni thei chuan a ring chiah lo deuh va, a tira awm chauh kha em ni dawn chu aw, tiin a han ngaihtuah ang rawk a

Hanging Gasden chhuahsana kawngpuia chhuk thlia kawng kân tura chak taka a tlan lai chuan taxi-in a su thawi thuak mai a Bus no 106-ah a lut a a khalhtam a khawl a tinang a a kal ta a Y.M C A Hostel a thlen chuan, chaw a ei a, a mu a A tih fuh leh fah lok a hre lo va, a ngaihtuah hek lo A ngaihtuah duh loh vang nge ngaihtuah nachang a hre lo, tah lam reng reng a rilruah a chang lo va, a luhluh tukkhum pawn vang nge, a mawl lua vang tih leh a hre thiak lo. Hmang ka thah khawpui a mu a, zinga a thanghlim chuan a reng lam a ngaihtuah a,

Bombay a la hmu ta cheu mai a, Mizoram a hmuh ngai loh avangin a lung a leng em em a ni

Thing are not in order
The great fantasizer
Fantasies fantasized

19th December, 1983
Monday

A dawhkan chunga a lehkhabute chu a thlir a Alvin Toffler-a ziak, "FUTURE SHOCK" a hmuh chuan kum 1967-a Canada rama naupang pakhat chung chang thu inziak chu a ngaihtuah chhuak a Ricky Gallant chu kum 11 mi lek a ni a Mahse, mi thiam chhui dan chuan tar, kum 90 vel mi natna (progeria) vei a lo ni reng mai a Naupang tê mai a han tar thi teh tlat chu mak a ti hle mai a

Dawhkan chunga Bible chu a en a, a letlingi awn ni mah se dah that phei chu a tum lem lo va Lal Davidan Uria nupui a uiresak a, nupuia nei zuiin fapa Solon ona an nei a Pathianin Solomona finna a pe teh tlat mai chu Pathian thianghlim leh duhtui tak thiltih atan chuan inhmeh lo inauvi ngaihna a nei a Mahse, Solomona inihu reng ieng a ngaihtuah thleng lo

Thuthlung Thar bua uirenu denhlum an tum chung chang thu a ngaihtuah kai a Lal Isua'n ' Kei pawhin thiam loh ka chantir lo a che Kal la, ti sual leh tawh suh " a ti ta mai chu mak a ti a A thianghlima a duh tui tehlul nen chuan che paw lawh mai mai inauva ngaihna a nei a Thil bawlh hlawh leh thil tenawm tak mai ngaihhnathiam a, pawmzam mai mai chu sualna tihpunlunna ni theiin a ring a Lal Isua thusawi chu pawnlawi tak leh duhtuilohthlak tak ang inauva ngaihna a nei a Mah-

se, Lal Isua thusawi awmzia leh a hmingaihna thukzia erawh chu a ngaihtuah thleng hauh lo i ni

Paula'n " Ka chak loh lai hian a ni ka chak thin ni " a tihte chu herh nauvi ngaihna a nei i Mahse, a Bible thuchang duh berte zingi mi a ni lawi si Ki duh zawng leh ka tuipuite hi i vi han herh mai mai tak em tiin a ngaihtuah a, a ngiwi dat a

Thi mah se a nung ieng ing tih te, Kei ni rinawm lovin awm mah ili ani chu i rinawm ieng fo tihte chu a awmzia buaipui lem lo chuan i ngaihtuah chhunzawm ta mai mii

Bombay hmuna mi cheng hmasi, Koli-ho Pathian hming Mumba-Ai an lam thiam ve loh vanga Portuguese hovin Bombain emaw, Bombayin emaw an tih thlak iawk dante chu a ngaihtuah kii a Portuguese ho thil lam sual azara kum zabi 18-na veli Bombay hming a put hlen tak dan leh tun thlenga Bombay a lo nih tak dante a ngaihtuah a Bombay chu thil hming lam sual vangi Bombay a nihzia te, khawvela khawpui ropui berte zinga pangana hial a lo nih tâk dante chu a ngaihtuah chhunzawm a

Thil lem mai mai leh thil hming lam sual mai mai a tak tak a nih theih tâk mai dante ngaihtuah chuan thil tihsual pawh hi thil thar lo chhuahna a nih theih avangin tangkai tak niin a ngai a A tihsual tam em emzia ngaihtuahin thil thar tam tak hmu chhuaka

ungaihna a nei a Mahse, thil thar hmuh chhuah sawi tur phei chu a nei hauh si lo

Bombay khawpui chu a chhuahsan ṭep a, a chhuk lek lek tawh a ni Bombay khawpui chhuahsan tui chuan a rilru leh a taksa a inpuahchah a Chhuahsan mah se Bombay chu Bombay a ni fo dawn a, ani pawh a nih ang tak a ni dawn tihte chu hriatsa i ngaiin a ngaihtuah lem lo va

A kawng bona hmun, Bombay khawpui (437 11 Sq Km) chu bo zel nan pawh zau tham tak niin a ngai a A kawng bo, buai em em maia a khawsak ṭhin dante chu a ngaihtuah a Mahse, thingtlâng khaw tê taka kawng bo loh ai zawngin a ropui ve reng reng mai, tite chuan amah leh amah a inthiam chiwp a Kawng bo zawng changkânthlâk a ti hauh lo va, chapopui chi niin a hre hek lo Mahse, a kawng bona hmun erawh chu changkang ve thawkhat hlea ngaihna a nei a, ama tâwkah a lungawi hle a ni. Awmze nei hlei lova kawng a han bo thlâk rawk ṭhun dante a ngaihtuah a, zahthlak a ti a. Zak mah se a inpuahpui hauh lo mai a, engkim mai chu he zo ta veka ngaihna hral a nei a Solomona fanna chu, "Ni hnuaia thil awm tin reng hi engmahlo mai a lo ni e ," a tih theih vang niin a pawng ngaih thla rawk a.

A buaina hle a lungngaihna hmun ni mah se, mahniwmin thlîar sen ruai loh a dawnna hmun a ni a A kawng bo zawngin a ngaihtuah a, thil tam tak a

hriat chhuah phah avangin lawmawm a ti a Mawl taka a khawsakna ni mah se, finna a chhai tam êm avangin ngaihatawm a ti a Chiangkuang lo taka a thiltihna ni mah se, engkim mumal taka tih nachang a hriat phah avangin a lawm a Pawlawh taka a khawsakna ni mah se, awmze nei taka thiltih a hlutzia a hriat chhuah avangin lawmawm a ti a Khawhar taka mahni maia a khawsak thinna ni mah se, a thian tha tam takte avangin ngaihawm a ti a Thil kal tawh zawng zawng ngaihtuahin a la chhuah hma hauh chuan Bombay khawpui chu ngaihawm a ti em em a ni

10 00 A M

A thihsan Pathian nun rengi malsawmna chu Catherine-i tan chuan hriat phak rual i ni lo vi chhiatna tura engkim a tih laia a thatna tura engkim titu chu fak tlak a ni a James-a nena an in chhar hmaa tlangval dang dang nena khawlo taka an lo khawsak avangin a nihlu a na a Mahse, Catherine-i tan chuan a inchhirna thinlung chu a va inchhirawm lo tak em! Hmangaihnaa khat Robert a hmangaihna chu Catherine-i a hmangaihna a ni a, duhsaknaa khat Thlamuana duhsakna chu Catherine-i a duhsakna a ni, Catherine-i lawmna chu lawmnain a khat liam a, a hlimna chu hlimnain a luang liam a A va han nihlawh tak em!

Robert-a bumna thang chu a mawi a, a awhna hrui chu a fei tawk loh a hlauhawm em em zawk a ni Thu thuhmun—James-a leh Robert-a te rinawmna

leh hmangaihna chu a va inang lo tak em! Hriat thiam rual a ni lo va, hriat phak rual a ni lo

A hmelte chu duhawmna tha zâmin a rawn kâp êng a, Varparh arsi êng mawi tak ang mai hian a kim biala duhawmnaa khat niin a lang a Thinlung azawnga zaidam leh nunnêm ber a pu a, a lawmna thinlung sosang chuan a thin a tiphu zawih zawih a A hmel thatnate chu a mawi zual telh telh a, duhawmna ze mawi tak chuan a puan puin a chhun êng ta a Zahawm a ti a ngaihsanna neiin Thla muana chu ngaihsanawm hliah hlithin a hmu a

Lainatna leh duhsaknain a khat liam a khawngaihna leh hmangaihna mit meng mawi tak chu Catherine-i lam hawiin a khap sak sak a hmangaihna leh khawngaihna thinlung mawi tak chu Catherine-i lamah chuan chatlak miah lovin a luang chhuak zung zung reng a, Thlamuanna chênna khawvel chu Catherine-i leh Robert-a tan chuan a va khamawm lo tak em!

Lungngaihna leh mangannaten an suk fai—hmangaihnaa khat leh hlimna hlimawm tak chu sawi thiam rual a ni lo Lawmna hi a lawmawm a, hlimna hi a hlimawm chuang a Hmangaihna hi hmangaihnaa dawngtu tan chuan a hlu a, duhsakna hi duhsaknaa pawmtu tan chuan a duhawm chuang a, khawngaihna hi khawngaihna anga ngaitu tan chuan a va han thlakhlelhawm tak em!

Lungngaihna leh mangannaten a kiansan tawh—hmangaihnaa khat leh hlimna hlimawm tak chu sawi

thiam rual a ni lo va, lungngaihna leh mangannain an suk fai, thinlung thianghlim ber mai chu a duhawm chuang a, malsawmna hi malsawmna tih loh rual a ni lo Catherine-i bianga mittui luang chhuak chu rangkachak tha mi ain a nêp lo va, a mawi zawk em em a ni A va duhawm tak em! Lungngaihna leh manganna avanga a mittui zozaiten an sil fai tawh Catherine-i mit meng mawizia chu, a mawi a ni Mangang leh thlabar taka a rûm laia a mittui luang chhuakten an tlen fai hnu, a biang no tak chu a duhawm chuang a, hlimna leh lawmnaa khat thinlung mawi ber mai chuan kan chênna khawvel hi a va tihlimawm tak em!

I awmnaa khat mit meng, hlimnaa khat thinlung leh hmangaihnaa khat Catherine-i hmel duhawm tak mai chu a va khamawm lo tak em! A aw-ka nêm leh duhawm, hmangaihna leh duhsaknaa khat lo chhuak chu khawvel tan malsawmna a ni a, a va ngainatawm tak em! A lungngaihna leh manganna mittui zawng zawng hru hultu Catherine-i ban zawi taka awm tawh chu hlimna leh lawmna tha zâmte chuan a tichak thar leh a, Thlamuana lam hawia duhthawh tak maia a phar chhuak chuan khawvelah rem thu thlen tak maw! A tluka malsawmna leh duhsakna thûk hringfate tan beisei tur awm tak maw!

An chênna khawvel chu a mawi a, duhawmnain a khat a, a va hlimawm tak em! Catherine-i tan chuan kan chênna khawvel hi chênna tlak a ni a, chênna ngam a ni ta A khamawm lo va a thlakhlelhawm ngawih ngawih zawk a ni Santa Cruz

Airport-a mi pathumte chênna khawvel chu a va hlimawm tak em! A mawi a, a nuam a, a thlakhlelhawm hliah hliah mai Inthlahlel tak leh inkham lo tak chunga ban vaia an inthlah liam ta chu khawvela thil la awm ngai lo a ni a, leilung hian mal sawmna a va dawng nasa tak em! Hmangaihnaa khat thinlung mawi ber mai chu inthen thei loa mawi a ni a, duhsakna leh khawngaihna tha zâmte chu a infâwk khâwm lo thei dawn em ni?

Catherine-i khawvel hremhmun chu phumin a awm a, a pil ta A lungngaihna lungngaihthlak tak, a manganna manganthlak tak leh a thlaphanna thlaphanawm takte chuan a kiansan ta a, a hlimawmin a va lawmawm tak em! Buaina piah ram—lungngaihna leh mangaihna pawlh buai lohna, thlaphanna leh hlauhnate awm lohna hmun chu a va thlakhlelhawm tak em! A awhawm a, awh loh rual a ni lo A duhawm a, thlakhlelh loh rual a ni lo Catherine-i lawmna chu a va lawmawm tak em! A hlimna chu a va hlimawm ngai em! A thlamuanna chu a va thlamuahawm em!

Catherine, Thlamuan, Robert ta an inau thawmte chu Santa Cruz Airport-a thawmah chuan a tluk awm tak maw! Thlamuana chuanna tur thlawhna thâwmte chu a va mawi tak em! A hmutute mit a nihlawh a, an hriatna beng chu a va han tlai tak em!

BIBLIOGRAPHY

1 Diognosis and Process in family counselling
Edited by *M Robert Gomberg*
Francis T Levinson

2 Interviewing – its principles and methods
Annette Garrett

3 Principles and procedures in student counselling
Francis P Robinson

4 Psychological counselling in India
J M Fuster S J Ph D

5 Social Casework – a problem solving process
Perlman Helen H

6 Introduction to Audio–Visual–"A kind of living'
College of Social Work,
Nirmala Niketan
38, New Marine Lines, Bombay – 20

7 Bombay Handbook
Published for the American Womens Association,
Bombay by *Mrs Hazl Steinmetz*

8 Bombay Guide
Raj Publishers (1983)

9 Bombay by Night
Captain F D Colaabavala

10 Goa Guide
Rajan Kamat

11 A study of inmates in the Protective Home
Miss Nalini Khedkar

By the same author

1 *Lalberte Lalber Lalzahabar (Vanawia leh a Pawlte)*
2 *Lalpa Kohhran Thar Khuangtuaha Pawl Chana Pawl*
3 *Sakhaw hrang hrang lo pian chhuah dan*
4 *Hlawhtlinna Thuruk*
5 *Naupang Enkawl Dan*
6 *Sumdawnna Hlawk Ber*
7 *Ka Tla Fai Ta*
(Bethel harhna leh a behbawm)

BOMBAY INI FNG hi V I Zaikima lchkhabu ziak zingah chuan a la chuanawm ber hial awm e Chhiar thuaka ngaihnawm belh chian dawl leh awmze nei tak a ni a Nawhchizuar chanh a sual a a va mutpuitu a sual ve si loh chuan sual chu eng nge ni ang a tha chu eng nge ni ang ' tih thu phei hi chu ngaihtuah ngun tul tak a ni A ziaktu hian mita a hmuh leh a hriat te a thil zir leh a thil tawn bengvarthlak tak mai ngaihnawm taka a ziak a ni a Enga ti nge a sualnaah ka inhnamhnawih ang a ka lo inrawlh ve thlak rawk ang ? Mahse mite laka inthiar fihlim tha ka tih a ni tin mahn chu rilru chu an put si chuan hring nun hian awmzia a nei thei dawn em ni ' a tih ang hian tanpui ngaite tana inpekna thuk zawk neih ata mamawh khawvelah hian kan lo nei lo ve

— K Saibela

PRINTED AT LENGCHHAWN PRESS